

"CROWE MNE" d.o.o.

Broj 53/20

Podgorica, 20.03 2020 god.

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO „SWISS OSIGURANJE“ AD PODGORICA

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
I FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA 2019. GODINU**

Sadržaj	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-4
Finansijski izveštaji:	
Bilans stanja	5-8
Bilans uspjeha	9-11
Izveštaj o promjenama na kapitalu	12-13
Izveštaj o tokovima gotovine	14-15
Napomene uz finansijske izveštaje	16-70
Godišnji izveštaj menadžmenta za 2019. godinu	71-106

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Osiguravajućeg društva „Swiss Osiguranje“ AD Podgorica

Izveštaj o reviziji pojedinačnih finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izvještaja Osiguravajućeg društva „Swiss Osiguranje“ AD Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“), koji obuhvataju pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine i odgovarajući pojedinačni bilans uspjeha, pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu i pojedinačni izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja.

Prema našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembar 2019. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Osnov za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije (ISA) primenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Društva u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije pojedinačnih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključna pitanja revizije	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Vrednovanje tehničkih rezervi i test adekvatnosti obaveza (LAT)</i>	
Na dan 31. decembra 2019. godine bruto tehničke rezerve Društva iznose 4.825.886 EUR (na 31. Decembra 2018. godine: 3.917.915 EUR) i predstavljaju materijalno značajan dio ukupnih obaveza kompanije.	Na osnovu naše procjene rizika i poznavanja industrije, ispitali smo proces i metod obračuna tehničkih rezervi i procijenili primjenjenu metodologiju, kao i korišćene pretpostavke, a u skladu sa opisom ključnog revizorskog pitanja.
Obračun tehničkih rezervi uključuje procjenu neizvjesnih budućih ishoda, uglavnom krajnje ukupne vrijednosti izmirenja obaveza iz osiguranja, uključujući bilo kakve garancije koje se daju vlasnicima polisa.	Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su: - Razumjeli smo tok procesa i dizajn internih kontrola nad aktuarskim procesom, uključujući obračun

Društvo koristi aktuarske modele za podršku prilikom obračuna tehničkih rezervi. Postavljanje pretpostavki koje se koriste u proračunu tehničkih rezervi uključuje značajnu procjenu menadžmenta o neizvjesnim budućim ishodima. Modeli rezervacija uzimaju u obzir iskustvo, tržišne uslove, kao i druge pretpostavke koje su osjetljive na pravne, ekonomske i razne druge faktore nesigurnosti kako bi se adekvatno procijenili buduća gubici. Tehničke rezerve se obračunavaju uzimajući u obzir knjižene premije, prirodu rizika, i opšteprihvaćene aktuarske modele vrednovanja.

Rukovodstvo Društva provjerava štete i premije, ulazne pretpostavke za modele i odgovorni su za imenovanje ovlašćenih aktuara koji imaju zadatak pregledati procijenjene tehničke rezerve i dati mišljenje o njihovoj adekvatnosti na dan 31. decembra 2019. godine.

Takođe, Društvo je na dan 31. decembra 2019. godine izradilo test adekvatnosti obaveza ("LAT") sa ciljem utvrđivanja da li su vlastite priznate rezerve adekvatne.

Zbog značaja navedenih procjenjivanja i iznosa tehničkih rezervi u ukupnoj pasivi Društva, smatramo ih ključnim pitanjem revizije.

Društvo je objelodanilo dodatne informacije o tehničkim rezervama u Napomeni 3 Pregled značajnih računovodstvenih politika – Bruto tehničke rezerve i Napomeni 24 – Bruto tehničke rezerve, uz finansijske izvještaje.

rezervisanja za štete, proces postavljanja ekonomskih i aktuarskih pretpostavki kao i pristup izvorima novčanih tokova. Takođe smo ocijenili pristup i metodologiju za aktuarsku analizu unutar Društva, uključujući procijenjene u odnosu na stvarne rezultate i studije iskustva. Naš pristup je, po potrebi, uključivao i procjenu određenih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki uzimajući u obzir razloge rukovodstva za primijenjene aktuarske procjene, koje mogu varirati u zavisnosti od proizvoda ili specifikacija proizvoda.

- Naša revizija se fokusirala na modele koji su smatrani materijalnim i složenijim ili koji zahtijevaju značajnu procjenu u postavljanju pretpostavki, posebno dugogodišnjeg poslovanja u neživotnim operacijama. Angažovali smo internog ovlašćenog aktuara u sastavu revizorskog tima, da uradi procjenu adekvatnosti tehničkih rezervi, kao i testa adekvatnosti obaveza na 31. decembar 2019. godine. On je imao zadatak da analizira i kritički preispita korišćenu metodologiju izračuna tehničkih rezervi i testa adekvatnosti obaveza koje su najviše podložne neizvjesnostima.
- Procjena ključnih internih kontrola nad procesom obrade prijavljenih šteta. Prikupljanje i detaljno testiranje dokumentacije o štetnim događajima na osnovu kojih je Društvo izvršilo rezervacije za nastale prijavljene štete.
- Procijenili smo da li su evidentirane tehničke rezerve u skladu računovodstvenim propisima važećim u Crnpj Gori i propisima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koja upravlja finansijskim izvještavanjem osiguravajućih društava.
- Izvršili smo revizorske postupke kako bismo utvrdili da li su modeli tačno i potpuno obračunavali tehničke rezerve, uključujući ponovne obračune rezultata koje su proizveli modeli, na odabranom uzorku. Naši postupci revizije takođe su uključivali testove konzistentnosti unosa podataka koji se koriste za obračune rezervi za nastale ali neprijavljene štete (IBNR), nezavisne rekalkulacije IBNR rezerve korišćenjem različitih metoda i pretpostavki i nezavisni preračun prijavljenih ali ne i izmirenih (RBNS) rezervi za anuitete.
- Pregledali smo i informacije prezentovane u finansijskim izvještajima

	<p>Društva da bismo ocijenili da li je njihova prezentacija dovoljna korisnicima finansijskih izvještaja.</p> <p>Na bazi sprovedenih revizorskih procedura, nismo identifikovali značajne nalaze u odnosu na tačnost evidentiranih tehničkih rezervi za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine.</p>
--	--

Ostala pitanja

Pojedinačni Finansijski izvještaji Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2018. godine bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 26. marta 2019. godine, izrazio pozitivno mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za pojedinačne finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinit i pošten pregled ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje, kao i za uspostavljanje takvih internih kontrola koje smatra da su relevantne za pripremu pojedinačnih finansijskih izvještaja, koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo zbog pronevjere ili zbog grešaka u radu.

Prilikom sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, ukoliko je potrebno, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim navedene.

Lica odgovorna za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju pojedinačnih finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da pojedinačni finansijski izveštaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja

Tokom obavljanja revizije u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u pojedinačnim finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevare je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što prevara može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva.
- Vršimo ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u pojedinačnim finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja pojedinačnih finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u pojedinačnim finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlaštenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije.

Takođe, obezbjeđujemo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti svè odnose i ostala pitanja za koja se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i gdje je to primjenjivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlaštenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji pojedinačnih finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izvještaja menadžmenta Društva. Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i prezentiranje godišnjeg izvještaja menadžmenta, u skladu sa propisima Crne Gore. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta sa pojedinačnim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu. U vezi sa tim, naši postupci ispitivanja su ograničeni na procjenjivanje usaglašenosti računovodstvenih informacija sadržanih u godišnjem izvještaju menadžmenta sa godišnjim finansijskim izvještajima koji su bili predmet revizije. Shodno tome naši postupci nisu uključivali pregled ostalih informacija sadržanih u godišnjem izvještaju menadžmenta koji proističu iz informacija i evidencija koje nisu bile predmet revizije.

Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izvještaju menadžmenta su, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađene sa pojedinačnim finansijskim izvještajima Društva za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2019. godine

Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Đorđe Dimić.

Podgorica, 20. mart 2020. godine

Crowe MNE d.o.o. Podgorica

Đorđe Dimić
Ovlašćeni revizor
(Licenca br. 072 izdata 9. marta 2017. godine)

Naziv društva za osiguranje: **SWISS OSIGURANJE AD**
Sjedište: **PODGORICA**
Vrsta osiguranja: **NEŽIVOTNO OSGURANJE**

Matični broj: **02096064**
Šifra djelatnosti: **6512**

BILANS STANJA
na dan 31.12.2019.

AKTIVA				
grupa računa	POZICIJA	Napomena	I z n o s	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	A. Nematerijalna imovina (A.1+A.2+A.3+A.4)		33,785.05	33,493.93
000-	A.1 Gudvil		-	-
002,003,004-	A.2 Druga dugoročna nematerijalna imovina		108,521.61	106,162.11
005,006-	A.3 Potraživanja po osnovu datih avansa za dugoročna nematerijalna ulaganja i aktivna vremenska razgraničenja		-	-
008,009-	A.4 Umanjenje i ispravka vrijed.nematerijalnih ulaganja (+/-)	-	74,736.56	- 72,668.18
	B. Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (B.1+B.2+B.3+B.4+B.5)		1,052,592.00	981,882.44
010-	B.1 Zemljište i objekti za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		848,464.37	848,464.37
011,012-	B.2 Oprema i sitan inventar za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		461,354.38	397,303.73
013-	B.3 Potraživanja po osnovu datih avansa za nekretnine, postrojenja i opremu za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		-	-
014,015,016-	B.4 Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja u izgradnji		102,275.70	70,828.53
019-	B.5 Ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (+/-)	-	359,502.45	- 334,714.19
	C. Dugoročna finansijska ulaganja (C1+C2)		4,184,052.99	2,817,576.72
	C1. Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		4,184,052.99	2,817,576.72
020, 030, 040, 050, 060, 070	C1.1 Hartije od vrijednosti		-	-
021, 031, 041, 051, 061, 071	C1.2 Obveznice, odnosno druge duž.hartije od vrijednosti		2,103,339.82	1,995,931.38
022, 032, 042, 052, 062, 072	C1.3 Akcije		-	-
023, 033, 043, 053, 063, 073	C1.4 Ulaganja u investicione fondove		-	-
024, 034, 044, 054, 064, 074	C1.5 Dugoročni depoziti i druga dug. finansijska ulaganja		560,000.00	-
025, 035, 045, 055, 065, 075	C1.6 Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja		251,250.00	281,145.52
026-	C1.7 Udjeli i učešća u društvima		540,499.82	540,499.82
027-	C1.8 Dugoročna poslovna potraživanja i druga dugoročna potraživanja		728,963.35	-
028, 036, 046, 056, 066, 076	C1.9 Izvedeni finansijski instrumenti		-	-
029,037,047,057,067,077-	C1.10 Druga dugoročna finansijska ulaganja		-	-
038,048,058,068,078-	C1.11 Stalna imovina koja se drži za prodaju		-	-

	C2. Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		-	-
080,081,083,084,085-	C2.1 Akcije, dužničke hartije od vrijednosti i izvedeni finansijski instrumenti u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana		-	-
082-	C2.2 Depoziti kod grupe banaka, kod pridruženih banaka i kod zajednički kontrolisanih banaka		-	-
086,087-	C2.3 Druga finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		-	-
	D. Kratkoročna finansijska ulaganja (D.1+D.2+D.3)		1,834,326.30	1,735,121.33
180,182,184-	D.1 Hartije od vrijednosti		331,270.86	124,371.36
181,183,185-	D.2 Kratkoročni depoziti kod banaka		1,503,055.44	1,610,749.97
186-	D.3 Izvedeni finansijski instrumenti i druga kratkoročna finansijska ulaganja		-	-
	E. Kratkoročna sredstva (E.1+E.2+E.3)		1,683,332.87	1,565,743.75
10, 11	E.1 Gotovinska sredstva		117,382.26	76,007.90
	E.2 Kratkoročna potraživanja		1,559,718.01	1,485,871.17
12	E.2.1 Kratkoročna potraž. iz neposrednih poslova osiguranja		929,930.01	683,556.34
13	E.2.2 Kratkoročna potraživanja za premije reosiguranja i saosiguranja		-	-
14	E.2.3 Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta		82,764.79	70,424.20
15	E.2.4 Druga kratkoročna potraživanja iz poslova osiguranja		178,473.22	163,637.39
16	E.2.5 Kratkoročna potraživanja iz finansiranja		58,629.06	54,561.47
17	E.2.6 Druga kratkoročna potraživanja		309,920.93	513,691.77
310, 311, 319, 320, 321, 329	E.3 Zalihe materijala i sitnog inventara		6,232.60	3,864.68
9802, 9822,	F. Udio reosiguravača u tehničkim rezervama		358,063.01	235,852.40
	G. Aktivna vremenska razgraničenja		982,844.25	858,929.99
192	G.1 Odloženi troškovi sticanja osiguranja		944,048.33	825,930.09
190, 193, 194, 195, 196, 198	G.2 Ostala aktivna vremenska razgraničenja		38,795.92	32,999.90
	H. Odložena poreska sredstva		3,510.77	5,211.08
	UKUPNA AKTIVA		10,132,507.24	8,233,811.64

PASIVA

grupa računa	POZICIJA	Napomena	I z n o s	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	A. Osnovni kapital (A.1+A.2)		3,000,003.17	3,000,003.17
900	A.1 Akcijski kapital - obične akcije		3,000,003.17	3,000,003.17
901	A.2 Akcijski kapital - povlašćene akcije		-	-
	B. Rezerve (B.1+B.2+B.3+B.4+B.5)		675,640.41	473,170.94
910	B.1 Kapitalne rezerve		-	-
911	B.2 Rezerve iz dobiti		39.17	39.17
	B.2.1 Zakonske rezerve		-	-
	B.2.2 Rezerve za sopstvene akcije		-	-
	B.2.3 Statutarne rezerve		-	-
	B.2.4 Ostale rezerve iz dobitka		39.17	39.17
919	B.3 Sopstvene akcije		-	-
940-949	B.4 Revalorizacione rezerve		-	-
	B.5 Prenesena i nerasporedjena dobit/gubitak (+/-)		675,601.24	473,131.77
920-925	B.5.1 Prenesena dobit/gubitak iz prethodnih godina (+/-)		473,131.77	269,939.83
921-926	B.5.2 Neraspoređena dobit/gubitak tekuće poslovne godine (+/-)		202,469.47	203,191.94
	C. Rezervisanja (C.1+C.2+C.3)		4,825,885.93	3,917,915.05
	C.1 Bruto tehničke rezerve		4,825,885.93	3,917,915.05
980 OSIM 9802	C.1.1 Bruto prenosne premije		3,137,751.08	2,607,734.15
982 OSIM 9822	C.1.2 Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		452,896.81	202,431.00
983	C.1.3 Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete		1,067,927.74	978,688.53
984	C.1.4 Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta		135,617.52	116,558.09
985	C.1.5 Bruto rezervisanja za izravnaje rizika		-	-
981,986,987,988,989	C.1.6 Bruto ostala druga osiguravajuća tehnička rezervisanja		31,692.78	12,503.28
	C.2 Matematička rezerva i druga tehnička rezervisanja životnih osiguranja		-	-
970	C.2.1 Bruto matematička rezervisanja za životna osiguranja		-	-
971	C.2.2 Bruto matematička rezervisanja za životna osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja preuzima rizik ulaganja		-	-
972,973	C.2.3 Bruto matematička rezervisanja za druge vrste osiguranja za koje je potrebno formirati matematička rezervisanja		-	-
974	C.2.4 Bruto rezervisanja za učešće u dobiti		-	-
	C.3 Ostala rezervisanja		-	-
960	C.3.1 Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine		-	-
961,962,963,967	C.3.2 Ostala rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja		-	-
	D. Kratkoročne obaveze (D.1+D.2+D.3+D.4+D.5+D.6+D.7)		1,285,215.16	821,400.87
22	D.1 Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja		-	-
23	D.2 Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja		449,191.42	353,986.62
24	D.3 Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta		1,624.21	1,624.21
25	D.4 Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja		103,216.45	80,915.76
26	D.5 Kratkoročne obaveze iz finansiranja		575,996.45	212,365.40
21	D.6 Kratkoročne obaveze prema zaposlenima		41,968.81	39,886.25

27,28,29	D.7 Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski instrumenti		113,217.82	132,622.63
	E. Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja (E.1+E.2+E.3+E.4)		270,264.92	21,315.88
950,951	E.1 Obaveze prema bankama		217,317.14	-
954	E.2 Obaveze po izdatim hartijama od vrijednosti		-	-
952,953,955,956	E.3 Druge finansijske obaveze		30,344.39	21,315.88
957	E.4 Obaveze za odloženi porez		22,603.39	-
969	F. Pasivna vremenska razgraničenja		75,497.65	5.73
	UKUPNA PASIVA		10,132,507.24	8,233,811.64

U Podgorici,
Datum 20.03.2020.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa:

(Maja Bešović)

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

Pečat CRPS

Pečat Poreske uprave

Naziv društva za osiguranje: **SWISS OSIGURANJE AD**
Sjedište: **PODGORICA**
Vrsta osiguranja: **NEŽIVOTNO OSIGURANJE**

Matični broj: **02096064**
Šifra djelatnosti: **6512**

BILANS USPJEHA
od 01.01. do 31.12.2019

grupa računa	POZICIJA	Napomena	I z n o s	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	I. POSLOVNI PRIHODI (1+2)		5,674,562.44	4,588,019.79
	1. Prihod od premije osiguranja i saosiguranja		5,422,805.81	4,355,820.58
750	1.1 Obračunate bruto premije osiguranja		6,600,748.73	5,551,961.71
752	1.2 Priljene premije saosiguranja		-	-
753	1.3 Priljene premije reosiguranja i premije reosiguranja iz cesije		-	-
754	1.4 Smanjenje za udjele saosiguravača u premijama osiguranja		-	-
755	1.5 Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja		- 768,599.00	- 605,245.46
756	1.6 Promjene bruto prenosnih premija (+/-)		- 530,016.93	- 770,077.00
757	1.7 Promjene prenosnih premija za saosiguravajući dio (+/-)		-	-
758	1.8 Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio (+/-)		120,673.01	179,181.33
	2. Neto prihodi od ostalih usluga		251,756.63	232,199.21
760	2.1 Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja		222,460.00	189,780.00
764	2.2 Prihod od ukidanja rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja		-	-
768	2.3 Revalorizacioni poslovni prihodi		-	-
769	2.4 Prihodi od drugih usluga		29,296.63	42,419.21
	II. POSLOVNI RASHODI (1+2+3)		2,996,296.19	2,317,834.62
	1. Rashodi naknada šteta		2,532,531.46	1,833,241.03
400	1.1 Obračunate bruto naknade šteta		2,312,634.79	1,695,379.61
401	1.2 Troškovi vezani za isplatu šteta		199,802.08	169,864.35
402	1.3 Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		- 166,931.00	- 147,422.45
403	1.4 Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija		-	-
404	1.5 Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		- 164,263.11	- 117,389.77
405	1.6 Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)		250,465.81	23,945.00
406	1.7 Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio (+/-)		- 7,475.75	434.96
407	1.8 Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)		89,239.21	170,782.52
408	1.9 Umanjenje za udjele saosiguravača i reosiguravača i retrocesionara u rezervisanjima za nastale neprijavljene štete		-	-
409	1.10 Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		19,059.43	37,646.81
	2. Rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja		19,189.50	859.90
410,411	2.1 Promjene rezervisanja za bonuse i popuste i storno (+/-)		-	-
412,413,414	2.2 Promjene matematičkih rezervisanja (+/-)		-	-
415	2.3 Promjena rezervisanja za izravnane rizika (+/-)		-	-
416,417	2.4 Promjena rezervisanja za prenosne premije (+/-)		19,189.50	859.90
418,419	2.5 Promjena drugih tehničkih rezervisanja (+/-)		-	-

	3. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja		444,575.23	483,733.69
420	3.1 Troškovi za preventivu		100,586.82	94,104.60
421	3.2 Vatrogasni doprinos		7,967.01	6,748.44
422	3.3 Garantni fond		146,086.80	116,546.53
423	3.4 Troškovi nadzornog organa		54,964.44	40,806.60
424	3.5 Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja		45,574.17	41,701.94
429	3.6 Drugi ostali neto troškovi osiguranja		89,395.99	183,825.58
460	3.7 Rezervacije za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine povodom penzionisanja		-	-
463	3.8 Rezervacija za onerozne (štetne) ugovore		-	-
462,469	3.9 Druge rezervacije		-	-
	III DOBITAK/GUBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT (I-II)		2,678,266.25	2,270,185.17
	IV TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (1+2+3+4+5+6+7+8)		2,444,884.54	2,013,514.18
440	1. Troškovi sticanja osiguranja		1,985,797.92	1,758,420.47
441	2. Promjene u razraničenim troškovima sticanja osiguranja	-	118,118.24	- 304,371.04
45	3. Amortizacija		47,515.10	39,379.90
	4. Troškovi rada		378,499.10	335,007.78
470,471,472,475	4.1 Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih		212,782.27	188,438.04
473,474	4.2 Porezi i doprinosi na isplaćene zarade		133,407.26	122,291.31
476, 479	4.3 Drugi troškovi rada		32,309.57	24,278.43
	5. Materijalni troškovi		20,662.11	15,211.98
430,432,434	5.1 troškovi materijala za popravku i održavanje, otpis sitnog inventara i usklađivanje		831.09	22.50
431	5.2 Troškovi kancelarijskog materijala		3,647.15	2,987.56
433	5.3 Troškovi energije		14,652.53	10,803.36
439	5.4 Drugi troškovi materijala		1,531.34	1,398.56
	6. Ostali troškovi usluga		140,921.62	113,932.99
443,446	6.1 Troškovi konsultantskih usluga (troškovi po ugovorima o djelu, ugovorima o autorskom radu, intelektualnih usluga-zajedno sa dažbinama, koje idu na teret preduzeća)		46,959.20	33,223.80
442	6.2 Zakupnine		-	-
445	6.3 Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga		22,116.24	18,694.64
447	6.4 Premije osiguranja		2,651.04	3,729.82
448	6.5 Troškovi reklame, propagande i reprezentacije		9,652.39	6,521.43
444,449	6.6 Troškovi drugih usluga		59,542.75	51,763.30
48	7. Drugi troškovi		109,348.54	114,841.62
706	8. Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	-	119,741.61	- 58,909.52
	V DOBITAK/GUBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT (III-IV)		233,381.71	256,670.99
	VI FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA (3+6)		19,789.06	- 27,088.63
	1. Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi matematičke rezerve		122,443.00	96,354.69
770	1.1 Pihodi od kamata		115,122.57	76,651.20
771	1.2 Povećanje fer vrijednosti prilikom upotrebe posebnih pravila za obračunavanje rizika		-	-
772	1.3 Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		-	11,448.55
773	1.4 Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku		1,820.43	2,254.94
774	1.5 Pozitivne kursne razlike		-	-
775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782	1.6 Drugi prihodi		5,500.00	6,000.00
	2. Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		72,057.49	274.48
730	2.1 Rahodi od kamata		-	-

732	2.2 Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		42,161.97	-
734	2.3 Rashodi od umanjenja vrijednosti		-	-
735	2.4 Negativne kursne razlike		-	-
731, 736, 737, 738, 739	2.5 Drugi finansijski rashodi		-	-
740, 741, 742, 743, 744, 745, 746	2.6 Rashodi nastali investiranjem tehničkih rezervi u investicione nekretnine		29,895.52	274.48
	3. Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve (1-2)		50,385.51	96,080.21
	4. Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		4,846.61	8,455.74
770	4.1 Prihodi od kamata		-	-
772	4.2 Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		-	-
771,774	4.3 Drugi prihodi od ulaganja		-	-
773	4.4 Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku		-	-
775, 776, 777, 779	4.5 Drugi finansijski prihodi		-	-
780, 781, 782	4.6 Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine		-	-
783, 784, 785, 786, 787, 788, 789	4.7 Drugi prihodi		4,846.61	8,455.74
	5. Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		35,443.06	131,624.58
730	5.1 Rashodi od kamata		28,574.00	4,853.68
732	5.2 Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza		-	-
734	5.3 Rashodi od umanjenja vrijednosti		-	117,688.43
731, 733, 736, 737, 738, 739	5.4 Drugi finansijski rashodi		-	-
740, 741, 742, 743, 744	5.5 Rashodi od amortizacije, vrednovanje po fer vrijednosti investicionih nekretnina		-	-
745,746,747	5.6 Rashodi za druge nekretnine		207.63	-
748,749	5.7 Novčane kazne i odštete i drugi rashodi		6,661.43	9,082.47
	6. Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi (4-5)		- 30,596.45	- 123,168.84
	VII DOBITAK/GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (V+VI)		253,170.77	229,582.36
	VIII POREZ NA DOBIT		50,701.30	26,390.42
820	1.1 Porez na dobit		26,397.60	31,601.50
823	1.2 Prihodi (rashodi) na ime odloženog poreza		24,303.70	- 5,211.08
	IX NETO DOBIT/GUBITAK ZA POSLOVNU GODINU (+/-)		202,469.47	203,191.94
	X RASPODJELA NETO DOBITI		-	-
830, 831, 832, 833, 834, 839	1. Raspodjela neto dobiti		-	-
	XI ZARADA PO AKCIJI		-	-

U Podgorici,
Datum 20.03.2020.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa:

(Maja Bešović)

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

Pečat CRPS

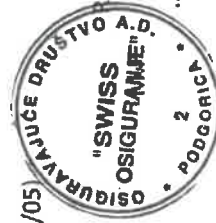
Pečat Poreske uprave

Stanje na dan 31. decembar 2018. godine	3,000,003.17	-	-	-	39.17	-	-	-	473,131.77	3,473,174.11
Stanje na dan 1. januar 2019. godine	3,000,003.17	-	-	-	39.17	-	-	-	473,131.77	3,473,174.11
Ispravka greški prethodnog razdoblja										
Promjena računovodstvenih politika										
Stanje na dan 1. januar prethodne godine (ispravljeno)										
Promjena fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju										
Realizovani dobiti/gubici od finansijske imovine raspoložive za prodaju										
Ostali gubici/dobici priznati direktno i kapitalu i rezervama										
Dobitak/gubitak tekućeg perioda									202,469.47	202,469.47
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala										
Dividende										
Prenos dobiti u rezerve										
Stanje na dan 31. decembar 2019. godine	3,000,003.17	-	-	-	39.17	-	-	-	675,601.23	3,675,643.57

obrazac urađen u skladu sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji (Sl.list RCG 69/05)

U Podgorici

Datum 20.03.2020 godine

Lice odgovorno
za sastavljanje bilansa

ukovodilac pravnog lica

Pečat CRPS - Privredni sud

Pečat Poreske Uprave

Naziv društva za osiguranje: **SWISS OSIGURANJE AD**
Sjedište: **PODGORICA**
Vrsta osiguranja: **NEŽIVOTNO OSIGURANJE**

Matični broj: **02096064**
Šifra djelatnosti: **6512**

BILANS NOVČANIH TOKOVA

od 01.01. do 31.12.2019

AKTIVA				
grupa računa	POZICIJA	Napomena	I z n o s	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
A	Tokovi gotovine iz poslovne aktivnosti		1,041,460.94	1,182,235.13
1	Prilivi gotovine iz poslovne aktivnosti		7,213,191.38	6,247,854.88
	Prilivi od premija (iz osiguranja,saosiguranja i reosiguranja)		6,787,512.87	5,750,939.08
	Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda		326,714.80	422,214.44
	Prihodi od ucesca u naknadi steta (saosiguranja i reosiguranja)		61,337.53	49,553.12
	Prilivi po osnovu vanrednih rashoda		37,626.18	25,148.24
2	Odlivi gotovine iz poslovne aktivnosti		6,171,730.44	5,065,619.75
	Odlivi po osnovu naknade stete (iz osig.,reosig. i saosig.)		2,336,272.29	1,720,580.52
	Odlivi po osnovu premija (saosiguranja,reosiguranja, kao i provizija po osnovu reosiguranja i saosiguranja)		460,789.72	372,562.12
	Odlivi po osnovu bruto zarada,naknada zarada I dr.licn.rashoda		974,044.47	866,694.70
	Odlivi po osn.poreza,doprinosa I dr. dazbina		510,977.06	404,023.78
	Odlivi po osnovu zakupnina		276,637.15	315,163.47
	Odlivi po osnovu provizija (zastupnici I posrednici)		204,715.25	136,728.63
	Odlivi po osn. dr. troskova poslovanja		1,296,040.78	1,223,010.41
	Odlivi po osnovu vanrednih rashoda		112,253.72	26,856.12
3	Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti		1,041,460.94	1,182,235.13
B	Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		(333,908.81)	(1,014,614.52)
1	Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja		1,623,815.24	2,202,445.62
	Prilivi od prodaje HOV		-	-
	Prilivi od ulaganja u HOV (dividende,kamate i ucesca u dobiti)		1,820.43	9,873.68
	Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava		4,000.00	7,700.00
	Prilivi po osnovu izvršenih uplata kapitala		-	-
	Ostali prilivi od investiranja (povracaj depozita i avansa)		1,617,994.81	2,184,871.94
2	Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		1,957,724.05	3,217,060.14
	Odlivi po osn. ulaganja hartija od vrijednosti koje su izdate od str.CG		-	-
	Odlivi po osn. ulaganja hartija od vrijednosti koje su izdate od str. Centralne banke I Vlade stranih drzava		-	-
	Odlivi po osn.ulaganja u obaveznice, odnosno dr. duznicke HOV kojima se trguje na organizovanom trzistu HOV		369,872.42	912,764.73
	Odlivi po osn.ulaganja u obaveznice, odnosno dr. duznicke HOV kojima se ne trguje na organizovanom trzistu HOV		-	-
	Odlivi po osn.ulaganja u akcije kojima se trguje na organizovanom trzistu HOV		-	-
	Odlivi po osn.deponovanja I ulaganja kod banaka sa sjedistem u CG		1,220,000.00	1,765,000.00
	Odlivi za kupovinu nemater.ulaganja I ostalih sredstava		84,494.84	54,188.57
	Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		283,356.79	485,106.84
3	Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja		(333,908.81)	(1,014,614.52)
C	Novcani tokovi iz aktivnosti finansiranja		(666,177.77)	(159,510.61)
1	Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		1,188,833.33	600,000.00
	Prilivi po osnovu dugorocnih kredita		500,000.00	-
	Prilivi po osnovu kratkorocnih kredita		650,000.00	600,000.00
	Prilivi od uplata kapitala		-	-
	Ostali prilivi iz finansiranja		38,833.33	-

2	Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		1,855,011.10	759,510.61
	Odlivi po osn. otkupa sopstvenih akcija		-	-
	Odlivi po osn. dugorocnih kredita		29,425.18	65,365.40
	Odlivi po osn. kratkorocnih kredita		1,090,585.92	694,145.21
	Ostali odlivi po osn.aktivnosti finansiranja		735,000.00	-
3	Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja		(666,177.77)	159,510.61
			-	-
D	Neto promjena gotovine		41,374.36	8,110.00
	GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA		117,382.26	76,007.90
	GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA		76,007.90	67,897.90

U Podgorici,
Datum 20.03.2020.godine

Lice odgovorno za sastavljanje bilansa:

Maja Bešović

Izvršni direktor društva:

(Ivan Lero)

Pečat CRPS

Pečat Poreske uprave

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
SWISS OSIGURANJE, PODGORICA

**Napomene uz finansijske izvještaje
za 2019. godinu**

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), je osnovano 27. januara 1993. godine pod nazivom Agroosiguranje AD, Podgorica, nakon transformacije Društva za uzajamno osiguranje „Agroosiguranje“, Podgorica. Društvo je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici 15. februara 1993. godine Rješenjem Fi. 485/93. Savezno ministarstvo za finansije izdalo je Društvu dozvolu za rad 30. juna 1997. godine

Društvo je promijenilo naziv u Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica 7. avgusta 2000. godine, što je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici Rješenjem broj Fi. 1475/00.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima i upisano u Centralni registar Privrijednog suda u Podgorici 18. jula 2002. godine pod registracionim brojem 4-0000110/001.

Agencija za nadzor osiguranja je 23.01.2009. godine donijela Rješenje broj 896-2/08 kojim se Osiguravajućem društvu „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica izdaje dozvola za rad za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja propisanih članom 10 Zakona o osiguranju („Sl. List CG“ 78/06 i 19/07).

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Sl. list CG 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11 i 45/12) i Statuta Društva, djelatnost „Swiss osiguranja“ AD, Podgorica su poslovi svih vrsta neživotnih osiguranja:

- Obavezno osiguranje u saobraćaju,
- Osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje,
- Ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranje vozila-kasko,
- Sve vrste neživotnih osiguranja.

Sjedište Društva je u Podgorici, Bulevar Josipa Broza 23A.

Društvo je na dan 31. decembra 2019. godine imalo 114 zaposlenih (na dan 31. decembra 2018. godine imalo je 109 zaposlenih), od čega je 68 zaposlenih saradnici za prodaju osiguranja motornih vozila, sa nepunim radnim vremenom i 6 zaposlenih saradnici za preventivu, sa nepunim radnim vremenom (31. decembra 2018. godine 46 zaposlenih saradnici za prodaju osiguranja motornih vozila, sa nepunim radnim vremenom i 27 zaposlenih saradnici za preventivu, sa nepunim radnim vremenom).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja

Društvo ima obavezu da vodi svoje evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016), Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 055/16), Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06 ,19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12 , 06/13 i 055/16), Pravilnikom o kontnom okviru društva za osiguranje („Sl. list RCG“ br. 63/10 i 78/15) i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Agencije za nadzor osiguranja, kao i ostalom primjenjivom zakonskom regulativom u Crnoj Gori.

Priloženi finansijski izvještaji su sastavljeni i propisanoj formi obrazaca finansijskih iskaza („Sl.list CG“, br.5/11).

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja (nastavak)

Imajući u vidu razlike između navedenih regulativa koje regulišu izvještavanje Društava za osiguranje, ovi finansijski izvještaji odstupaju od MSFI u sljedećim ključnim aspektima:

1. Društvo obračunava iznos ispravki vrijednosti potraživanja u skladu sa Odlukom o načinu procjenjivanja aktive društva za osiguranje, donijetoj od strane Agencije za nadzor osiguranja. Navedena računovodstvena politika može usloviti značajne razlike u odnosu na vrednovanje ispravki vrijednosti (obezvrjeđenja) za procijenjenu nenaplativost finansijskih instrumenata na osnovu diskontovanja očekivanih budućih novčanih tokova primjenom originalne efektivne kamatne stope u trenutku odobravanja, u skladu sa zahtjevima MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“.
2. Finansijski izvještaji su prikazani u formatu koji u pojedinim dijelovima odstupaju od prezentacije u skladu sa zahtjevima sa MRS 1 „Prikazivanje finansijskih izvještaja“
3. Finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja u skladu sa zahtjevima MSFI-4 i MSFI-7.

S obzirom na naprijed navedeno i na to da pojedina zakonska i podzakonska regulativa propisuje računovodstvene postupke koji u pojedinim slučajevima odstupaju od zahtjeva MSFI, računovodstveni propisi Republike Crne Gore mogu odstupati od zahtjeva MSFI, što može imati uticaj na realnost i objektivnost priloženih finansijskih izvještaja. Shodno tome, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu smatrati finansijskim izvještajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI na način kako je to definisano odredbama MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“.

Usvojene računovodstvene politike korišćene za pripremu finansijskih izvještaja za 31. decembar 2019. godine konzistentne su sa računovodstvenim politikama primjenjenim u prethodnoj finansijskoj godini.

Društvo je u sastavljanju svojih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni na osnovu procjenjivanja istorijske vrijednosti osim finansijskih instrumenata namijenjenih trgovanju koji se procjenjuju po fer vrednosti, osnovnih sredstava koja se procjenjuju po modelu revalorizovane vrijednosti i investicionih nekretnina koje se procjenjuju po fer vrijednosti. Ostala finansijska imovina i obaveze iskazani su po amortizovanoj vrijednosti, umanjenoj za odgovarajuće ispravke vrijednosti.

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, rezervisanja za prijavljene, a ne likvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete i ostala rezervisanja.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR). Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u eurima.

2.4. Uporedni podaci

Društvo je prikazalo uporedne podatke za bilans uspjeha za 01. januar do 31. decembra 2018. godine, bilans stanja, izvještaj o promjenama na kapitalu, i bilans novčanih tokova za godinu koja se završava 31. decembra 2018. godine.

2.5. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja Društva, primjenjivane su računovodstvene politike koje su konzistentne sa računovodstvenim politikama primijenjenim u prethodnoj godini.

3.1. Konsolidacija

Na osnovu Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/16 od 09.08.2016), privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS. Konsolidovani finansijski izvještaji su iskazi ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica.

Takođe, u skladu sa ovim Zakonom matično pravno lice dužno je da sastavlja, dostavlja i objavljuje konsolidovani izvještaj menadžmenta.

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Zavisna pravna lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

- "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga – Podgorica;
- Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o Podgorica.

3.2 Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunavaju se u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz preračuna sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom poslovnih promjena u toku godine priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Ugovori o osiguranju

Klasifikacija ugovora, priznavanje i mjerenje

Društvo potpisuje ugovore o osiguranju kojima prihvata značajan rizik osiguranja od drugog lica (imaoca polise) i time prihvata da nadoknadi štetu imaocu polise, ukoliko budući neizvjesni događaj (osigurani slučaj) bude imao negativan efekat na imaoca polise.

Postoje sledeće vrste ugovora o osiguranju:

- osiguranje imovine obuhvata naknadu štete na imovini osiguranika u slučajevima predviđenim uslovima osiguranja, a najviše u visini vrijednosti imovine,
- osiguranje transporta podrazumijeva osiguranje stvari koje se prevoze, osiguranje karga i prevoznih sredstava kojima se prevoze stvari i putnici ili služe kao tehnička sredstva ili sredstva za obavljanje radova;
- osiguranje od odgovornosti iz djelatnosti je osiguranje građanske odgovornosti (subjektivna i objektivna odgovornost). Predmet osiguranja je imovina kao cjelina, a ne jedna određena stvar. Osigurava se odgovornost iz obavljanja djelatnosti za smrt, tjelesne povrede i narušavanje zdravlja, kao i uništenje ili oštećenje imovine trećih lica;
- osiguranje od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima uključujući obavezno osiguranje od autoodgovornosti, obuhvata naknadu štete trećim licima nastala upotrebom motornog vozila;
- osiguranje lica od posledica nesrećnog slučaja (nezgode) je zaštita osiguranika i njihovih porodica od nepovoljnih posledica nezgode, uključuje i ugovaranje od strane poslodavca za zaposlene. Može se ugovoriti za slučaj smrti usled nezgode, trajnog invaliditeta, smrti usled bolesti, prolazne nesposobnosti za rad (dnevna naknada) i narušavanje zdravlja koje zahtijeva ljekarsku pomoć (troškovi liječenja);
- zdravstveno osiguranje – dopunsko zdravstveno i privatno zdravstveno osiguranje kao oblik dobrovoljnog kolektivnog osiguranja koje obezbjeđuje dodatnu zdravstvenu zaštitu, putno zdravstveno osiguranje, osiguranje za vrijeme privremenog boravka u inostranstvu radi pokrića troškova u slučaju neophodne medicinske pomoći zbog iznenadne bolesti ili posledice nesrećnog slučaja i nekih drugih troškova.

Za sve ove vrste ugovora, premije se priznaju kao prihod (zarađene premije) proporcionalno tokom perioda pokrića. Dio premija primljen na osnovu ugovora koji su na snazi, a koji se odnosi na rizike koji nisu istekli na dan bilansa stanja je prikazan kao prenosna premija. Potraživanja za premije su iskazana sa porezom, a prihodi od premije u iznosu umanjenom za porez.

Obaveze za štete i troškovi po osiguranju se knjiže u bilansu uspjeha u momentu nastanka na osnovu procjenjenih obaveza za naknadu štete koje treba isplatiti osiguranicima ili trećim stranama koje su oštetili osiguranici. Ovdje spadaju direktni i indirektni troškovi podmirenja i nastaju na osnovu događaja koji su se desili do datuma bilansa stanja, dok se za štetne slučajeve koji još nisu prijavljeni Društvu vrše odgovarajuća rezervisanja. Društvo ne vrši diskontovanje obaveza za neizmirene štete. Obaveze za neplaćene štete se procjenjuju pomoću podataka o procjeni pojedinačnih slučajeva o kojima Društvo ima izvještaje i statističkih analiza za štete koje su se desile, ali nisu prijavljene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode po osnovu ugovora u osiguranju, odnosno prihode od premije osiguranja i saosiguranja, prihode po osnovu učešća u štetama iz poslova reosiguranja, učešće u štetama iz poslova saosiguranja, prihode od regresnih potraživanja, prihode od provizija iz poslova reosiguranja. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

3.4.1 Prihodi od premije osiguranja

Prihodi od premije osiguranja predstavljaju iznos fakturisane premije, nakon umanjena za porez, koju osiguranik plaća osiguravaču za snošenje rizika na osnovu ugovora o osiguranju, umanjene za iznos prenosne premije koji pripada narednom obračunskom periodu, a uvećan za prenosnu premiju iz prethodne godine. Visina bruto premije utvrđena je tarifom premije prema vrsti osiguranja. Tarifnu politiku usvojio je Odbor direktora Društva.

Bruto premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čine tehnička premija i doprinos za preventivu. Režijski dodatak koristi za pokriće troškova za sprovođenje osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje organ određen statutom Društva.

Bonusi i popusti se odobravaju u skladu sa uslovima i u procentima propisanim internim aktima. Društvo odobrava popuste u skladu sa Tarifom a na osnovu procijenjenog rizika, dodatnog sistema zaštite, ugovorenog trajanja osiguranja, broja osiguranih rizika, u zavisnosti od načina i dinamike plaćanja premije i sl.

Neto prihodi od premije osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, koja je umanjena za udio reosiguranja i korigovana za promjenu bruto prenosne premije i promjenu učešća reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja je ugovorena premija.

Obračun prenosne premije (rezerva za nezarađene premije) se vrši u skladu sa opisanim u napomeni 3.18.1

3.4.2 Neto prihodi od ostalih usluga

Ostali poslovni prihodi predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali i ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. U okviru neto prihoda od ostalih usluga iskazuju se prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja (prodaje zelene karte, prihodi od ukidanja rezervisanja, osim tehničkih rezervisanja, revalorizacioni poslovni prihodi, naplaćena ispravljena ili otpisana potraživanja i drugi prihodi iz poslova osiguranja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke. Poslovne rashode čine: rashodi naknada šteta, rashodi za promjene neto tehničkih rezervisanja, troškovi za preventivu, garantni fond, troškovi nadzornog organa, troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja i ostali troškovi osiguranja.

3.5.1. Rashodi naknada šteta

Rashodi naknada šteta predstavljaju rashode za isplatu šteta koji se utvrđuju na osnovu ugovora, akata poslovne politike, odnosno opštih akata Društva. Ovi rashodi uključuju i rashode procjene šteta i druge rashode definisane aktima Društva.

Neto rashodi naknade štete obračunati su iz bruto naknade šteta, koja je uvećana za troškove vezane za isplatu šteta, umanjena za regresna potraživanja i udio reosiguranja i saosiguranja i korigovana za promjenu bruto rezervisanja za štete i učešće reosiguranja i saosiguranja u tim rezervacijama. Troškovi vezani za isplatu šteta sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva, kao i sudske troškove i troškove vještačenja.

Rashodi za rezervisane štete obračunavaju se u skladu sa opisanim u napomeni 3.18.2

3.5.2. Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju troškove doprinosa garantnom fondu, troškove nadzornog organa, troškove za preventivnu aktivnost, vatrogasni doprinos, troškovi ispravke vrijednosti potraživanja i ostale neto troškove iz poslova osiguranja. Ostali troškovi se priznaju na obračunskoj osnovi.

3.6. Doprinos za preventivu

Doprinos za preventivu se izdvaja u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka Društva.

3.7. Doprinos Garantnom fondu

Pravilnikom o kriterijumima za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu koji je donio Savjet Agencije za nadzor osiguranja od 13.03.2013., utvrđen je kriterijum za određivanje visine doprinosa Garantnom fondu koju uplaćuju društva za osiguranje koja su članovi Udruženja - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore.

Redovni doprinos za obrazovanje potrebnih sredstava Garantnog fonda obračunava se množenjem iznosa bruto fakturisane premije obaveznih osiguranja u saobraćaju prethodne godine sa utvrđenom stopom.

Na osnovu Odluke Savjeta Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore od 25.12.2018 . godine, utvrđen je redovni doprinos Garantnom fondu u iznosu od 3,82% od bruto fakturisane premije u 2018. godini za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i 0,38% od bruto fakturisane premije u 2018. godini za osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju rashode koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva.

Troškovi sprovođenja osiguranja obuhvataju: troškove sticanja osiguranja i sve druge operativne troškove koji su neophodni za obavljanje djelatnosti osiguranja. Ove poslovne rashode čine rashodi za obavljanje djelatnosti osiguranja kao što su provizije zastupnicima/posrednicima za prodane premije osiguranja, amortizacije, zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih, materijalni troškovi, ostali troškovi usluga i drugo.

Troškove pribave čine: troškovi koji se mogu direktno pripisati pribavi i troškovi koji se ne mogu direktno pripisati pribavi i koji se po ključu raspoređuju na troškove pribave. U skladu sa članom 102 Zakona o osiguranju, troškovi sticanja (pribavljanja) osiguranja mogu se razgraničiti u srazmjeri prenosne premije i ukupne premije.

Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja umanjuju se za prihode od provizija reosiguravača.

3.9. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijske prihode čine prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku, prihodi od kamata, dobiti od finansijskih sredstava i drugi prihodi.

Finansijski rashodi se sastoje od rashoda od kamata, gubitaka od finansijskih sredstava i drugih finansijskih rashoda.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata i drugi troškovi pozajmljivanja knjiže se u korist i na teret obračunskog perioda na koji se odnose.

3.10. Naknade za zaposlene

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenih iskazuju se kao rashod perioda na koji se odnose.

Nakon izvršenih uplata doprinosa, Društvo nema daljih zakonskih obaveza u pogledu budućeg plaćanja doprinosa ukoliko fond nema dovoljno sredstava da isplati sve beneficije zaposlenima koji su se penzionisali.

3.11. Porezi

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Službeni list Republike Crne Gore”, br. 065/01, 012/02, 080/04, Službeni list Crne Gore”, br. 040/08, 086/09, 040/11, 014/12, 061/13, 055/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Porezi (nastavak)

a) Tekući porez na dobit (nastavak)

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode obaveza za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Odloženi porez na dobit se utvrđuje primjenom poreskih stopa koje su na snazi na dan bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

c) Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim i opštinskim propisima.

3.12. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se odnose na softvere za vođenje poslovnih knjiga i obračun premije osiguranja. Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednost umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja.

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se troškovi nematerijalnih ulaganja raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe. Procijenjeni korisni vijek upotrebe nematerijalnih ulaganja je od 3 do 5 godina, osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom.

Promjene u očekivanom korisnom vijeku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promijeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promjene u računovodstvenim procjenama.

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema obuhvataju sredstva koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon početnog priznavanja, građevinski objekti se u bilansu stanja iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti, koja predstavlja fer/poštenu vrijednost na dan procjene, umanjenoj za ispravku vrijednosti i gubitke zbog obezvrjeđenja. Učestalost revalorizacije zavisi od promjene vrijednosti nekretnina i opreme i vrši se u slučajevima kada neto sadašnja vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstava na dan bilansa stanja.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se na računu revalorizacionih rezervi. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve; sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha.

Nezavisna procjena građevinskih objekata izvršena je od strane ovlaštenog procjenitelja (Zoran Filipović) na dan 28. decembar 2018. godine, metodom tržišne vrijednosti.

Nakon početnog priznavanja oprema se iskazuje po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane imparitetne gubitke.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano izmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Dobici ili gubici nastali pri otuđenju ili rashodovanju nekretnina i opreme utvrđuju se iz razlike između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti i priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.14. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Amortizacija (nastavak)

Primijenjene stope u toku 2019.godine:

	Procijenjeni Korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
Softveri i licence	5	20	30
Građevinski objekti	97	1,03	5
Računari i računarska oprema	5	20	30
Vozila	6,5	15,5	15
Rashladni uređaji, telefoni, telefaks	6,6	16,5	15
Kancelarijski namještaj	8	12,5	20
Reklame	10	10	30
Inventar	6,5	15	20
Ostala oprema	7-6,6	14,3-16,6	30

Primijenjene stope su sledeće u toku 2018. godine:

	Procijenjeni Korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije (%)	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
Softveri i licence	5	20	30
Građevinski objekti	97	1,03	5
Računari i računarska oprema	5	20	30
Vozila	6,5	15,5	15
Rashladni uređaji, telefoni, telefaks	6,6	16,5	15
Kancelarijski namještaj	8	12,5	20
Reklame	10	10	30
Inventar	6,5	15	20
Ostala oprema	7-6,6	14,3-16,6	30

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Sl.list RCG", br. 80/04, "Sl.list CG", br. 40/2008, br. 86/09, br. 73/10 i br. 40/11) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija licenci, ostalih nematerijalnih ulaganja i građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a opremu primjenom degresivnog metoda.

3.15. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Društvo na dan bilansa stanja preispituje vrijednosti po kojima je iskazana materijalna imovina i procjenjuje da li postoje nagovještaji da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstava, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Gubitak zbog umanjnja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Gubitak zbog obezvrjeđenja se priznaje kao rashod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se obezvrjeđenje tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve do revalorizovanog iznosa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je ulaganje Društva u nekretninu koju Društvo ne koristi za neposredno obavljanje djelatnosti, nego radi sticanja prihoda od zakupa i/ili radi uvećanja vrijednosti kapitala.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva kada su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Investiciona nekretnina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost sadrži nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove. Nakon početnog priznavanja investiciona nekretnina se iskazuje po fer vrijednosti. Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promjene fer vrijednosti priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastao. Nezavisna procjena građevinskih objekata izvršena je od strane ovlašćenog procjenitelja (Zoran Filipović) na dan 27. decembar 2019. godine, metodom tržišne vrijednosti.

3.17. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na umanjenje vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na smanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstava veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstava umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjenja vrijednosti se revidiraju na svaki izvještajni period zbog mogućeg ukidanja efekta umanjenja vrijednosti.

Društvo je na dan 31.decembra 2019. godine evidentiralo efekat od umanjenja vrijednosti investicionih nekretnina u iznosu od EUR 30.170 (Napomena broj 16).

3.18. Finansijska sredstva i obaveze

Društvo klasifikuje finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, ulaganja u kapital pravnih lica, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospijea, oročeni depoziti, krediti i potraživanja iz poslovnih odnosa. Klasifikacija finansijske imovine zavisi od prirode i namjene finansijskog sredstva i utvrđena je u vrijeme početnog priznavanja. Društvo će sprovesti klasifikaciju, inicijalno priznavanje i naknadno mjerenje shodno zahtjevima MRS 39 i Agencije za nadzor osiguranja.

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.18.1 Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha uključuju:

- Finansijska sredstva namijenjena trgovanju, za koja postoji tržište odnosno možemo njihovu vrijednost pouzdano izmjeriti;
- Finansijska sredstva koja se prilikom inicijalnog priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha. To su sredstva za koje mora postojati tržište odnosno možemo njihovu vrijednost pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ova finansijska sredstva se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3.18.2 Ulaganja u kapital pravnih lica i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Učešća u kapitalu pridruženih entiteta predstavljaju ulaganja u osnivački kapital i prikazana su po prvobitnoj vrijednosti ulaganja. Ulaganja u kapital pravnih lica koja nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i za koje su ostali metodi razumnog procjenjivanja neodgovarajući, izuzeta su od vrednovanja po tržišnoj vrijednosti i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Finansijski plasmani čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva namijenjena trgovanju.

Ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju predstavljaju plasmane u akcije privrednih društava koja se kotiraju na tržištima hartija od vrijednosti u Crnoj Gori i Srbiji i prikazana su u okviru obrtne imovine.

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju se početno iskazuju po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. U nabavnu vrijednost se ne uključuju transakcioni troškovi nabavke. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se na dan bilansa stanja vrednuju po fer vrijednosti, bez odbitka za troškove transakcija koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja. Razlika između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti na datum bilansa stanja direktno se priznaje kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastala.

Finansijska sredstva se isknjižavaju onda kada pravo na prilog po osnovu finansijskog ulaganja prestane, odnosno kada Društvo suštinski prenese sve rizike i koristi od vlasništva.

Iznos više ili manje ostvarene prodajne vrijednosti u odnosu na vrijednost koja je iskazana u poslovnim knjigama Društva, iskazuje se kao dobitak, odnosno gubitak u bilansu uspjeha i prikazuje kao dio ostalih poslovnih prihoda ili poslovnih rashoda.

Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju vrši se u cjelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je završen postupak stečaja. Djelimičan otpis finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrića gubitka iz poslovanja, a na osnovu odluke Skupštine akcionara tih društava.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.18.3 Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća na naplatu predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospijećem, i za koja rukovodstvo Društva ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do roka dospjeća. Ukoliko Društvo prodaje više od beznačajnog iznosa investicije koja se drži do dospjeća, čitava kategorija ulaganja se obilježava i reklasifikuje kao raspoloživa za prodaju.

Nakon početnog vrednovanja, finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstva koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospjeća nije moguće prodati prije dospjeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

3.18.4 Krediti i potraživanja iz poslovnih odnosa, oročeni depoziti

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva.

Nakon početnog vrednovanja, zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu.

Potraživanja za premiju osiguranja čine potraživanja za fakturisane iznose premija osiguranja u skladu sa ugovornim uslovima u zaključenoj polisi osiguranja, koja nijesu naplaćena na dan bilansiranja, kao i druga kratkoročna potraživanja. Obračun premije vrši se na osnovu Odluke o uslovima osiguranja i tarifama premija osiguranja, kojom je za svaku vrstu osiguranja određena tarifa i način obračuna premija.

Potraživanja se inicijalno priznaju po nominalnoj vrijednosti, a na dan bilansa se iskazuju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za procjenu rukovodstva o potencijalnoj nenaplativosti potraživanja. Ispravka vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju duže od godinu dana od dana dospjeća, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Rukovodstvo Društva utvrđuje ispravku vrijednosti plasmana imajući pri tome u vidu urednost u plaćanju, finansijsko stanje dužnika i slične faktore.

Depoziti kod banaka iskazuju se po nominalnoj vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.18.5 Obezbjeđenje finansijskih sredstava

Društvo provjerava na datum sastavljanja finansijskih izvještaja da li postoje objektivni dokazi za obezvrjeđenje finansijskih sredstava. Finansijska sredstva su pretrpjela umanjene vrijednosti tamo gdje postoji objektivni dokaz da će procijenjeni budući novčani tokovi od imovine biti izmijenjeni kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskih sredstava.

Objektivni dokaz umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica; ili
- kašnjenje ili propust u plaćanju; ili
- kada postane vjerovatno da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Iznos troška po osnovu ispravke vrijednosti se priznaje u okviru bilansa uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Obezvrjeđenje potraživanja

Procjenjivanje naplativosti potraživanja utvrđuje se provjerom boniteta i finansijske likvidnosti dužnika, kao i dinamikom dosadašnjeg izvršenja obaveze, zatim provjerom kvaliteta poslovne saradnje i provjerom kvaliteta sredstava obezbjeđenja plaćanja.

Za sva potraživanja, za koje se procijeni da se ne mogu naplatiti redovnim putem, pokreće se sudski spor. Takva potraživanja se odmah registruju kao rashodi perioda i za isti iznos umanjuju sredstva u bilansu stanja.

Procjenu naplativosti potraživanja kod kojih je dospelost bitan element Društvo vrši na osnovu pojedinačne procjene finansijske sposobnosti dužnika i trajanja docije u izmirivanju obaveza prema Društvu.

Obezvrjeđenje učešća u kapitalu

Društvo smatra učešća u kapitalu obezvrjeđenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procijenjeno smanjenje fer vrijednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrijednosti.

Obezvrjeđenje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju

U slučaju finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, Društvo procjenjuje na pojedinačnoj osnovi da li postoje objektivni dokazi o obezvrjeđenju, na osnovu istih kriterijuma koji važe za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti. Takođe, proknjiženi iznos ispravke predstavlja kumulativni gubitak vrednovan kao razlika između amortizovane vrijednosti i tekuće fer vrijednosti, umanjene za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha. U slučaju instrumenata kapitala raspoloživih za prodaju, objektivnim dokazom se smatra i "značajan" ili "prolongiran" pad fer vrijednosti instrumenta kapitala ispod nabavne vrijednosti. Ukoliko postoji dokaz o obezvrjeđenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika nabavne vrednosti i trenutne fer vrijednosti, umanjene za eventualne gubitke usled obezvrjeđenja prethodno priznate u bilansu uspjeha, se prenosi iz kapitala u bilans uspjeha, dok se porast fer vrijednosti nakon obezvrjeđenja evidentira direktno kroz kapital.

3.18.6 Prestanak priznavanja finansijskog sredstva

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Finansijska sredstva i obaveze (nastavak)

3.18.7 Zalihe

Zalihe Društva odnose se na stanje obrazaca stroge evidencije.

Zalihe se vrednuju:

- prilikom njihovog pribavljanja
- prilikom njihovog trošenja i
- prilikom utvrđivanja stanja na kraju obračunskog perioda.

Zalihe se mjere po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja. Zalihe se evidentiraju po nabavnoj cijeni i razdužuju po prosječnoj nabavnoj cijeni

3.18.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentim podrazumijevaju se gotovina u blagajni Društva i novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka (žiro i deviznim računima).

3.18.9 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prvobitno prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope.

3.18.10 Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu kada, i samo kada su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.18.11 Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Društvo, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga. Predmet lizinga se priznaje kao sredstvo u poslovnim knjigama zakupca i kao obaveza po fer vrednosti.

Amortizacija sredstva koje je predmet lizinga vrši se tokom vijeka upotrebe sredstva ili tokom trajanja zakupa, u zavisnosti od toga koji je od ova dva perioda kraći.

3.19. Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, druge rezerve, akumulirani gubitak/dobitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

U skladu sa odredbama člana 21. Zakona o osiguranju („Službeni list Crne Gore“ br.78/06, 19/07 i „Službeni list Crne Gore“ br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16) minimalni novčani dio osnovnog kapitala Društva za sve vrste neživotnih osiguranja iznosi EUR 3.000.000.

Na dan 31. decembar 2019. godine akcijski kapital Društva je iznad propisanog minimuma.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.19. Kapital (nastavak)

Adekvatnost kapitala

Prema članu 92 Zakona o osiguranju, kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala (član 92a i 92b), umanjen za odbitne stavke iz člana 92c ovog zakona.

Osnovni kapital čine:

- (a) akcijski kapital,
- (b) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja,
- (c) rezerve iz dobiti,
- (d) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- (a) otkupljene sopstvene akcije,
- (b) nematerijalnu imovinu,
- (c) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine,
- (d) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital čine:

- (a) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija,
- (b) podređeni dužnički instrumenti,
- (c) druge kategorije:
 - 1. vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% osigurane sume;
 - 2. revalorizacije rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi, pri čemu se navedene druge kategorije mogu uključiti u obračun dopunskog kapitala samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala utvrđenog članom 92a Zakona o osiguranju Crne Gore.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za:

- (a) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava,
- (b) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz prethodne tačke, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava,
- (c) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.20. Garantni kapital

Garantni kapital Društva čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo je dužno da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju. (U skladu sa odredbama člana 21 Zakona o osiguranju akcijski kapital Društva za sve vrste neživotnih osiguranja ne može biti manji od 3.000.000 Eur).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.21. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve su formirane po osnovu efekata izvršene procjene vrijednosti nekretnina, koju je Društvo izvršilo u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja njihove vrijednosti, koji je dozvoljeni alternativni računovodstveni tretman po MRS 16-Nekretnine postrojenja i oprema.

Efekat revalorizacije pojedinog osnovnog sredstva koji je iskazan u revalorizacionim rezervama realizuje se u slučaju prodaje, odnosno rashodovanja osnovnog sredstva i iskazuje direktno kao povećanje neraspoređene dobiti ili kao smanjenje akumuliranog nepokrivenog gubitka.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti revalorizovanog sredstva tretira se kao smanjenje revalorizacione rezerve koja je prethodno formirana za to sredstvo. Ukoliko je gubitak zbog umanjenja vrijednosti veći od revalorizacione rezerve, razlika se priznaje kao rashod perioda.

3.18. Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano zakonom o osiguranju, podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuće tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja koje obavlja.

Osiguravajuće društvo koje se bavi poslovima neživotnih osiguranja mora formirati sledeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- rezerve za neistekle rizike.

3.18.1 Prenosne premije

Prenosne premije predstavljaju nedospjeli dio obračunatih premija po osnovu ugovora o osiguranju na dan bilansa i koriste se za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom obračunskom periodu. Prema Zakonu o osiguranju, prenosne premije se obrazuju izdvajanjem iz ukupne premije osiguranja na kraju tekućeg obračunskog perioda, odvojeno za svaku vrstu osiguranja, srazmjerno vremenu trajanja osiguranja.

Obračun prenosnih premija vrši se prema vremenu trajanja osiguranja, odnosno metodom pro-rata-temporis. Osnovicu za obračun prenosne premije predstavlja iznos bruto premije u godini za koju se vrši obračun. Postupak obračunavanja prenosnih premija Društva vrši se na osnovu usvojenog Pravilnika koji je u saglasnosti sa metodologijom obračuna koja je propisana od strane Agencije za nadzor osiguranja Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija (Sl.list RCG 78/06 i 19/07) i u skladu je sa članom 84 Zakona o osiguranju.

Prenosne premije utvrđuje ovlašćeni aktuar.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Bruto tehničke rezerve (nastavak)

3.18.2 Rezervisane štete

Rezervacija šteta vrši se u skladu sa Pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete (Sl.list RCG 41/11). Rezervisanja za štete predstavljaju iznose za prijavljenje nelikvidirane štete, štete u sporu i nastale i neprijavljene štete. Iznos rezervacije se utvrđuje prema aktima poslovne politike društva za prijavljene nelikvidirane štete prema procijenjenim iznosima nelikvidiranih šteta nastalih do 31. decembra tekuće godine.

Rezerve za nastale, prijavljene a neriješene štete se obračunavaju za sve štete koje su prijavljene Društvu, a koje nijesu riješene do kraja obračunskog perioda, i to pojedinačnom procjenom za svku štetu. Za nastale neprijavljene štete u redovnom postupku za koje je utvrđen pravni osnov, ali nijesu pribavljeni potrebni dokumenti na osnovu kojih bi se mogao pouzdano obračunati iznos rezervacije, visina rezervacije se utvrđuje, za svaku štetu posebno, najmanje u visini prosječnog iznosa šteta riješenih u tekućoj godini za vrstu osiguranja kojoj ta šteta pripada.

Rezervisane nastale, a neprijavljene štete se sastoje od očekivanih isplata za štete i troškove po osnovu šteta u vezi sa osiguranim slučajem, koji se desio, ali još nije prijavljen Društvu na dan procjene.

Za nastale štete koje do kraja obračunskog perioda nijesu prijavljene, Društvo vrši obračun rezervacije koristeći Chain ladder metod, kod onih vrsta osiguranja kod kojih postoje dovoljni podaci o štetama u prethodnim godinama.

Troškovi vezani za rješavanje i isplatu šteta sastavni su dio bruto rezervisanih šteta, a odnose se na direktne troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta i indirektno troškove vezane za rješavanje i isplatu šteta.

3.18.3 Rezerve za neistekle rizike

Rezerve za neistekle rizike obrazuju se u skladu sa Pravilnikom Agencije za nadzor osiguranja o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike ("Službeni list Crne Gore", br. 054/18 od 31.07.2018) i definišu se kao procjena budućih iznosa koji treba da se rezervišu da bi se iskoristili za štete i troškove koji će proisteći iz neisteklih rizika i koji su iznad rezerve prenosnih premija koja se odnosi na iste rizike na isti dan procene. Sprovedeni test adekvatnosti prenosne premije (LAT), ukazao je na potrebu formiranja rezerve za neistekle rizike.

Rezerve za neistekle rizike obračunavaju se po vrstama osiguranja sa stanjem na dan 31. decembar tekuće godine (godišnji obračun).

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

U transakcijama s finansijskim instrumentima Društvo na sebe preuzima finansijske rizike. Ti rizici uključuju:

- tržišni rizik,
- kreditni rizik (uključujući i kreditni rezik reosiguranja) i
- rizik likvidnosti,

Objelodanjivanje podataka u skladu sa MSFI 7 – finansijski instrumenti: objelodanjivanja, za 2019. i 2018. godinu dat je po kategorijama finansijskih instrumenata u sledećoj tabeli:

Finansijska sredstva	31.12.2019.	31.12.2018
Dugoročni finansijski plasmani	3.932.803	2.536.431
Potraživanja	1.150.479	1.130.705
Kratkoročni finansijski plasmani	1.834.326	1.735.121
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	117.382	76.008
Potraživanja za nefakturisan prihod	409.239	355.166
Ukupno	7.444.229	5.833.431
Finansijske obaveze		
Dugoročne finansijske obaveze	247.662	21.316
Kratkoročne finansijske obaveze	575.996	212.365
Obaveze po osnovu šteta	-	-
Obaveze za premiju	554.032	436.527
Obaveze za proviziju	8.172	6.936
Obaveze prema dobavljačima	47.244	29.049
Unapred obračunati troškovi	16.556	2.348
Ostale obaveze	83.215	134.176
Ukupno	1.532.877	842.717

4.1 Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja rizik koji proizilazi od fluktuacija ili/volatilnosti tržišnih cijena imovine, obaveza i finansijskih instrumenata.

Tržišni rizik uključuje valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora.

a) Devizni rizik

Društvo je izloženo deviznom riziku koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta.

Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Obzirom da Društvo većinu transakcija obavlja u EUR, valutni rizik je značajno umanjen.

b) Kamatni rizik i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata

Rizik kamatnih stopa je rizik promjena u vrijednosti finansijskih instrumenata, a koje nastaju kao rezultat promjena kamatnih stopa na tržištu. Aktivnosti Društva izložene su riziku od promjene u nivou kamatnih stopa u dijelu kamatonosnih sredstava i obaveza. Ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na dan izvještavanja imaju fiksne kamatne stope.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1 Tržišni rizik (nastavak)

b) Kamatni rizik i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Društva na dan 31. decembra 2019. godine:

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	3.392.303	540.500	3.932.803
Potraživanja	-	1.150.479	1.150.479
Kratkoročni finansijski plasmani	1.752.221	-	1.752.221
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	117.382	117.382
Potraživanja za nefakturisan prihod	-	409.239	409.239
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat			
Hartije od vrijednosti	-	82.105	82.105
Ukupna sredstva	5.144.524	2.299.705	7.444.229
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti			
Dugoročne finansijske obaveze	247.662	-	247.662
Kratkoročne finansijske obaveze	575.996	-	575.996
Obaveze po osnovu šteta	-	-	-
Obaveze za premiju	-	554.032	554.032
Obaveze za proviziju	-	8.172	8.172
Obaveze prema dobavljačima	-	47.244	47.244
Unapred obračunati troškovi	-	16.556	16.556
Ostale obaveze	-	83.215	83.215
Ukupno obaveze	823.658	709.219	1.532.877
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2019. godine	4.320.866	1.590.486	5.911.352
- 31. decembar 2018. godine	3.373.000	1.617.714	4.990.714

c) Uparivanje imovine i obaveza

Društvo aktivno upravlja svojom imovinom i koristi pristupe koji uravnotežavaju kvalitet, diverzifikaciju, uparivanje imovine i obaveza, likvidnost i povrat na investicije. Cilj procesa ulaganja je optimizirati prihod od ulaganja uz istovremeno osiguranje da se imovinom i obavezama upravlja na bazi gotovinskih tokova i ročnosti. Rukovodstvo periodično analizira portfelj, određuje investicione smjernice i limite i nadgleda proces upravljanja imovinom. Društvo je u cilju urednog izmirivanja obaveza, svoja sredstva plasiralo, u skladu sa Zakonom o osiguranju, u razne oblike finansijskih instrumenata, odnosno vršilo je deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi i kapitala Društva u visokolikvidnu aktivu.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2 Kreditni rizik

Društvo se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeće stavke imovine:

- udio reosiguranja u rezervisanim štetama;
- potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama;
- potraživanja od osiguranika;
- depoziti i dati zajmovi;
- potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja i
- novac u banci.

Ovaj rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom analizom naplativosti potraživanja. Naplativost potraživanja po polisama se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Za potraživanja za koja se procijeni da su nenaplativa ili nijesu naplaćena u razumnom roku, vrši se ispravka vrijednosti. Kretanje ispravke vrijednosti prikazano je u napomeni 18.1.

4.3 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik nemogućnosti transformacije pojedinih oblika imovine u novac, odnosno rizik nemogućnosti uravnoteženja kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne strane i kratkoročnih obaveza s druge strane. Rizik likvidnosti označava opasnost da za održavanje poslovnih aktivnosti Društva postoje nedovoljna likvidna sredstva. Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik pada kreditnog rejtinga, rizik nedostupnosti i nelikvidnosti tržišta kapitala, rizik neočekivanih finansijskih obaveza i rizik neplaćanja obaveza.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta i drugih obaveza na vrijeme. U sektoru finansija, računovodstva i kontrolinga – dnevno se prate prilivi i odlivi finansijskih sredstava i rade se mjesečne analize.

Sljedeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2019. godine:

	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 m. do 1 godine	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	-	-	-	2.114.317	1.818.486	3.932.803
Potraživanja iz poslovanja	841.257	145.406	103.875	100.630	-	1.191.168
Druga potraživanja	223.053	11.867	6.175	127.455	-	368.550
Kratkoročni finansijski plasmani	831.321	100.000	903.005	-	-	1.834.326
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	117.382	-	-	-	-	117.382
Ukupno	2.013.013	257.273	1.013.055	2.342.402	1.818.486	7.444.229
Dugoročne obaveze	-	-	-	247.662	-	247.662
Kratkoročne finansijske obaveze	42.873	43.816	488.443	864	-	575.996
Obaveze iz poslovanja	554.032	-	-	-	-	554.032
Ostale kratkoročne obaveze	155.187	-	-	-	-	155.187
Ukupno	752.092	43.816	488.443	248.526	-	1.532.877
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2019.	1.260.921	213.457	524.612	2.093.876	1.818.486	5.911.352

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

Sledeća tabela predstavlja ročnost dospeća sredstava i obaveza, prema preostalom roku dospeća, na dan 31. decembra 2018. godine:

	do 3 mjeseca	od 3 do 6 mjeseci	od 6 m. do 1 godine	1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	-	-	-	1.079.007	1.457.424	2.536.431
Potraživanja po osnovu prodaje	669.757	74.140	66.385	107.336	0	917.618
Druga potraživanja	351.123	6.251	47.757	163.122	0	568.253
Kratkoročni finansijski plasmani	884.371	200.000	650.750			1.735.121
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	76.008		-	-	-	76.008
Ukupno	1.981.260	280.391	764.892	1.349.465	1.457.424	5.833.432
Dugoročne obaveze	-		-	21.316	-	21.316
Kratkoročne finansijske obaveze	2.061	4.122	205.152	1.030	-	212.365
Obaveze iz poslovanja	262.550	59.061	59.061	55.855	-	436.527
Ostale kratkoročne obaveze	172.509	-	-	-	-	172.509
Ukupno	437.120	63.183	264.213	78.201	-	842.717
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2018.	1.544.140	217.208	500.679	1.271.264	1.457.424	4.990.715

a) Upravljanje kapitalom

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi akcionarima obezbijedilo povraćaj (profit), a ostalim interesnim stranama povoljnosti, i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti (Službeni list Crne Gore 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna metodom premijske osnove i metode osnove šteta.

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Obračun garantnog kapitala i margine solventnosti prikazan je u napomeni 23.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

b) Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva	31. decembar 2019.		31. decembar 2018.	
	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
Dugoročni finansijski plasmani	3.932.803	3.932.803	2.536.431	2.536.431
Potraživanja	1.150.479	1.150.479	1.130.705	1.130.705
Kratkoročni finansijski plasmani	1.834.326	1.834.326	1.735.121	1.735.121
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	117.382	117.382	76.008	76.008
Potraživanja za nefakturisan prihod	409.239	409.239	355.166	355.166
Ukupno	7.444.229	7.444.229	5.833.431	5.833.431
Finansijske obaveze				
Dugoročne finansijske obaveze	247.662	247.662	21.316	21.316
Kratkoročne finansijske obaveze	575.996	575.996	212.365	212.365
Obaveze po osnovu šteta	-	-	-	-
Obaveze za premiju	554.032	554.032	436.527	436.527
Obaveze za proviziju	8.172	8.172	6.936	6.936
Obaveze prema dobavljačima	47.244	47.244	29.049	29.049
Unapred obračunati troškovi	16.556	16.556	2.348	2.348
Ostale obaveze	83.215	83.215	134.176	134.176
Ukupno	1.532.877	1.532.877	842.717	842.717

Pravična vrijednost je vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Društva. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, pravična vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene. Stoga utvrđene procjene pravične tržišne vrijednosti ne mogu biti ostvarene prilikom aktuelne prodaje finansijskog instrumenta.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3 Rizik likvidnosti (nastavak)

b) Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti

MSFI 13 definiše hijerarhiju tehnika vrednovanja na osnovu toga da li su unosi koje zahtijevaju te tehnike vrednovanja raspoloživi ili ne. Raspoloživi unosi odlikavaju tržišne podatke dobijene iz nezavisnih izvora; unosi koji nisu raspoloživi uključuju tržišne pretpostavke Društva. Ove dvije vrste unosa stvorile su sljedeću hijerarhiju fer vrijednosti:

- Nivo 1 – Kotirane vrijednosti (nekorigovane) na aktivnom tržištu istih sredstava i obaveza. Ovaj nivo uključuje kotirane instrumente kapitala.
- Nivo 2 – Unosi koji ne predstavljaju kotirane vrijednosti uključene u Nivo 1, a koji su raspoloživi i tiču se datog sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. u vidu cijena/vrijednosti) ili indirektno (u vidu zaključaka na osnovu cijena/vrijednosti).
- Nivo 3 – unosi za sredstva i obaveze koji nisu zasnovani na raspoloživim tržišnim podacima. Ovaj Nivo uključuje ulaganja u kapital pod tržišnim pretpostavkama Društva (ne postoje raspoloživi podaci).

Ova hijerarhija zahtijeva upotrebu raspoloživih tržišnih podataka kada isti postoje. Prilikom procjene fer vrijednosti, Društvo uzima u obzir raspoložive tržišne vrijednosti kad god je to moguće.

Naredna tabela predstavlja analizu finansijskih instrumenata koji su vrednovani nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisanih u nivoe od 1 do 3, u zavisnosti od stepena mogućnosti procjene fer vrijednosti.

	31. decembar 2019			
Finansijska sredstva	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	2.103.340	-	1.829.463	3.932.803
Potraživanja	-	-	1.150.479	1.150.479
Kratkoročni finansijski plasmani	1.752.221	82.105	-	1.834.326
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	117.382	-	-	117.382
Potraživanja za nefakturisan prihod	-	-	409.239	409.239
Ukupno	3.972.943	82.105	3.389.181	7.444.229
Finansijske obaveze				
Dugoročne finansijske obaveze	-	-	247.662	247.662
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-	575.996	575.996
Obaveze po osnovu šteta	-	-	0	0
Obaveze za premiju	-	-	554.032	554.032
Obaveze za proviziju	-	-	8.172	8.172
Obaveze prema dobavljačima	-	-	47.244	47.244
Unapred obračunati troškovi	-	-	16.556	16.556
Ostale obaveze	-	-	83.215	83.215
Ukupno	-	-	1.532.877	1.532.877

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4 Rizik osiguranja

Odnosi se na neadekvatno preuzimanje rizika u osiguranju i rešavanje šteta i može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto knjigovodstveni iznos obaveza iz osiguranja zbog slučajnosti, grešaka i/ili promjena okolnosti. Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik premija, rezik rezervi, rizik otkaza osiguranja, rizik katastrofe, rizik troškova.

U cilju upravljanja rizicima osiguranja, u Društvu se sprovode različite aktivnosti. Društvo organizuje obuke za prodavače, kako bi se postigao zadovoljavajući nivo obučenosti i poznavanja prodajnih vještina, a sve sa ciljem podizanja kvaliteta prodaje osiguranja i ostvarenja ciljeva. Takođe, konstantno se radi na unapređenju postojećih i usvajanju novih procedura i upustava u cilju optimizacije poslovanja. U cilju eliminacije navedenih rizika, u Društvu se prate kret u cilju eliminacije navedenih rizika, u Društvu se prate kretanja na tržištu osiguranja, analiziraju trendovi.

Od posebnog značaja za Društvo je pravilno utvrđivanje samopridržaja odnosno maksimalnog iznosa obaveze koju Društvo može da preuzme na sebe, a da pri tome ne ugrozi svoju likvidnost. U skladu sa tim, Društvo rizike iznad samopridržaja predaje u reosiguranje, sklapanjem ugovora o automatskom pokriću, koji se primjenjuju u homogenim vrstama osiguranja gdje Društvo čitav svoj portfelj, koji prelazi njegov samopridržaj, prenosi na reosiguravača, po tačno utvrđenim uslovima. Svi rizici koji nijesu obuhvaćeni ugovorima o automatskom pokriću prenose se u reosiguranje pojedinačno (fakultativno).

a) Rizik druge ugovorne strane

Ovaj rizik predstavlja rizik gubitka zbog nemogućnosti druge strane da na vrijeme i u cjelosti ispuni svoje obaveze. Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik nemogućnosti naplate potraživanja, rizik nemogućnosti naplate potraživanja iz poslova osiguranja, rizik neispunjenja obaveza iz poslova reosiguranja.

Upravljanje ovim rizikom vrši se kroz uspostavljanje postupaka kontrole naplate potraživanja i praćenja njihovog dospjeća. Za potraživanja za koja se procijeni da ih nije moguće naplatiti ili nisu naplaćena u razumnim rokovima u Društvu se vrši ispravka vrijednosti.

b) Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka zbog neadekvatnih ili pogrešnih internih poslovnih procesa odnosno događaja prouzrokovanih grešaka zaposlenih, grešaka sistema ili nastupanja nepovoljnih spoljnih događaja.

Uključuje sljedeće podvrste rizika: rizik internih i eksternih prevara, rizik zaposlenih i zaštite na radu, rizik povezan sa klijentima, proizvodima i poslovnom praksom, rizik oštećenja materijalne imovine, rizik prekida rada i pada sistema, rizik upravljanja procesima, rizik usklađenosti sa zakonima i propisima.

U Društvu se vodi računa da se operativni rizici svedu na minimum. U tom smislu, nastojise da se blagovremeno donose i ažuriraju procedure i pravilnici rada, unaprijedi sistem internih kontrola i nadzora nad zaposlenima.

Posebna pažnja posvećuje se usavršavanju zaposlenih i unapređenju koordinacije između sektora i službi.

Takođe, kontinuirano se prate izmjene računovodstvenih politika i zakonske regulative, kao i usklađenost internih akata sa važećim zakonskim propisima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4 Rizik osiguranja (nastavak)

c) Strateški rizik

Strateški rizik je rizik gubitka usljed negativnih efekata odluka menadžmenta, promjena u poslovnom okruženju i negativnih kretanja na tržištu. Strateški rizici su svrstani u unutrašnje (rizik reputacije, rizik projekta, rizik strateškog planiranja, rizik strateškog investiranja itd) i spoljašnje (politički rizik, regulatorni rizik, rizik konkurencije, rizik ključnih partnera itd).

Društvo svakodnevno preduzima aktivnosti u cilju minimiziranja strateških rizika: učešće u pripremama izmjena zakonske regulative, komunikacija sa regulatornim organima, kontinuirano praćenje dešavanja na tržištu osiguranja i slično.

5. PRAVIČNA (FER) VRIJEDNOST

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

6. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Obračunate bruto premije osiguranja	6.600.749	5.551.962
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja	(768.599)	(605.245)
Promjene bruto prenosnih premija	(530.017)	(770.077)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio	120.673	179.181
	<u>5.422.806</u>	<u>4.355.821</u>

6. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA (nastavak)

Neto prihodi premije osiguranja po vrstama osiguranja za 2019.godinu su prikazani u sledećem pregledu:

(u EUR)	Bruto premija	Udio iz reosiguranja	Promjena bruto prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajuci i saosiguravajuci dio	Neto premija
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1.106.882	-	(135.980)	-	970.902
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	174.820	-	(11.694)	-	163.126
Osiguranje motornih vozila	533.355	(277.850)	(74.311)	38.981	220.175
Osiguranje robe u prevozu	13.694	(5.670)	3.280	(5.293)	6.011
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	280.684	(224.694)	(19.527)	20.982	57.445
Ostala osiguranje imovine	160.014	(69.300)	(24.562)	8.376	74.528
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	4.227.842	(179.744)	(215.667)	57.061	3.889.492
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata	4.395	(876)	(1.032)	-	2.487
Ostala osiguranja od odgovornosti	21.086	(10.465)	(1.393)	566	9.794
Osiguranje razlicitih finansijskih gubitaka	34.335	-	(31.358)	-	2.977
Osiguranje pomoci na putu	43.642	-	(17.773)	-	25.869
Ukupno	6.600.749	(768.599)	(530.017)	120.673	5.422.806

Neto prihodi premije osiguranja po vrstama osiguranja za 2018.godinu su prikazani u sledećem pregledu:

(u EUR)	Bruto premija	Udio iz reosiguranja	Promjena bruto prenosnih premija	Promjena prenosnih premija za reosiguravajuci i saosiguravajuci dio	Neto premija
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	798.400	-	(112.119)	-	686.282
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	101.506	-	26.456	-	127.962
Osiguranje motornih vozila	393.136	(206.654)	(68.791)	103.645	221.336
Osiguranje robe u prevozu	12.210	(18.495)	(4.088)	11.199	826
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	278.180	(176.945)	(125.466)	54.982	30.752
Ostala osiguranje imovine	126.179	(47.217)	(30.942)	16.577	64.597
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	3.804.049	(148.066)	(450.572)	(11.786)	3.193.625
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata	2.354	(86)	1.737	-	4.004
Ostala osiguranja od odgovornosti	18.630	(7.782)	(6.117)	4.563	9.293
Osiguranje razlicitih finansijskih gubitaka	3.513	-	-	-	3.513
Osiguranje pomoci na putu	13.805	-	(174)	-	13.631
Ukupno	5.551.962	(605.245)	(770.077)	179.181	4.355.821

7. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

	2019.	2018.
Prihodi od zelene karte	222.460	189.780
Prihodi od drugih usluga	29.297	42.419
	251.757	232.199

8. RASHODI NAKNADA ŠTETA

	2019.	2018.
Obračunate bruto naknade šteta	2.312.635	1.695.380
Troškovi vezani za isplatu šteta	199.802	169.864
Umanjenje za prihode iz bruto regresnih potraživanja	(166.931)	(147.422)
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja	-	-
Umanjenje za udio reosiguravača u naknadama šteta	(164.263)	(117.390)
Promjene bruto rezerisanja za nastale prijavljene štete	250.466	23.945
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio	(7.476)	435
Promjene bruto rezerisanja za nastale neprijavljene štete	89.239	170.783
Promjene rezervisanja za troškove likvidacije šteta	19.059	37.647
	2.532.531	1.833.241

Swiss Osiguranje
Napomene uz finansijske izvještaje za 2019. godinu
(svi iznosi iskazani u EUR, osim ako nije drugačije naznačeno)

8. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2019. godinu su prikazani u sledećoj tabeli:

	Bruto štete	Troškovi likvidacije šteta	Prihodi od regresnih potraživanja	Udio reosiguranja	Promjene za rezervisanja za nastale prijavljene štete	Promjene za rezervisanja za saosiguravajući i reosig. dio	Promjene za rezervisanja za nastale neprijavljene štete (IBNR)	Preomjene za troškove likvidacije šteta	Neto štete
Osiguranje lica od posjedica nesrećnog slučaja	487.596	44.039	-	-	26.510	-	112.759	10.026	680.930
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	133.290	10.441	-	-	1.500	-	5.325	25	150.581
Osiguranje motornih vozila	246.131	19.279	(37.517)	(114.206)	(19.549)	(7.476)	604	(2.127)	85.139
Osiguranje robe u prevozu	2.149	168	-	(1.934)	5.750	-	-	460	6.593
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	29.248	2.291	-	(23.378)	(1.000)	-	(23.455)	(2.278)	(18.572)
Ostala osiguranje imovine	47.514	3.722	-	(24.327)	-	-	(4.340)	(431)	22.138
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1.352.189	118.725	(129.414)	-	238.575	-	(8.422)	12.964	1.584.617
Ostala osiguranja od odgovornosti	557	44	-	(418)	-	-	405	32	620
Osiguranje pomoci na putu	13.961	1.093	-	-	(1.320)	-	6.363	388	20.485
Ukupno	2.312.635	199.802	(166.931)	(164.263)	250.466	(7.476)	89.239	19.059	2.532.531

8. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

Rashodi naknada šteta po vrstama osiguranja za 2018.godinu su prikazani u sledećoj tabeli:

	Bruto štete	Troškovi likvidacije šteta	Prihodi od regresnih potraživanja	Udio reosiguranja	Promjene za rezervisanja za nastale prijavljene štete	Promjene za rezervisanja za saosiguravajući i reosig.dio	Promjene rezervisanja za nastale neprijavljene štete (IBNR)	Preomjene za troškove likvidacije šteta	Neto štete
Osiguranje lica od posledica nesrećnog slučaja	320.878	33.095	-	-	4.600	(250)	(47.065)	1.619	312.877
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	118.954	10.463	-	-	(640)	-	28.825	2.776	160.378
Osiguranje motornih vozila	193.724	17.411	(33.314)	(38.036)	1.795	-	26.199	2.851	170.631
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	88.204	7.759	-	(49.514)	-	322	14.329	1.467	62.568
Ostala osiguranje imovine	45.474	4.000	-	(29.840)	-	363	4.141	415	24.552
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	926.777	97.015	(114.109)	-	16.870	-	145.076	28.455	1.100.084
Ostala osiguranja od odgovornosti	-	-	-	-	-	-	(498)	(40)	(538)
Osiguranje pomoci na putu	1.370	120	-	-	1.320	-	(224)	104	2.690
Ukupno	1.695.380	169.864	(147.422)	(117.390)	23.945	435	170.783	37.647	1.833.241

9. PROMJENE OSTALIH NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Promjena rezervisanja za prenosne premije	19.190	860
	<u>19.190</u>	<u>860</u>

Na dan 31.decembra 2019. godine Društvo je obračunalo rezerve za neistekle rizike u iznosu od 31.693 Eur (2018: 12.503 Eur). Rezerve za neistekle rizike obrazuju se za pokriće obaveza iz osiguranja po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda koje nastaju u narednom periodu, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezrvi za prenosne premije.

10. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja se odnose na:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Troškovi za preventivu	100.587	94.105
Vatrogasni doprinos	7.967	6.748
Troškovi doprinosa garantnom fondu	146.087	116.547
Troškovi nadzornog organa	54.964	40.807
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja	45.574	41.702
Troškovi ispravke vrijednosti ostalih krat.potraživanja	3.007	35.033
Troškovi ispravke vrijednosti regresnih potraživanja	86.389	148.793
	<u>444.575</u>	<u>483.734</u>

Doprinos za preventivu se izdvaja u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka Društva.

Doprinosi Garantnom fondu za 2019.obračunati su i evidentirani u skladu sa Odlukom o visini doprinosa Garantnom fondu za 2019. godinu („Sl list CG“ br. 14/13, 54/13, 1/15 i 78/15) donijete od strane Savjeta Agencije za nadzor osiguranja,a utvrđen je po stopi od:

- 3,82% bruto fakturisane premije za obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posljedica nesrećnog slučaja, osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i osiguranje vlasnika, odnosno korisnika plovnih objekata od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.
- 0,38% bruto fakturisane premije za osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.

U skladu sa članom 175 Zakona o osiguranju i člana 6 Odluke o naknadama Agencije za nadzor osiguranja („Sl list CG“ br. 04/08, 42/12, 17/13 do 49/13) godišnja naknada za vršenje nadzora nad poslovanjem koju plaća Društvo iznosi 0,99% godišnje bruto premije. Kao osnovica za utvrđivanja naknade za vršenje nadzora u tekućoj godini uzima se bruto premija ostvarena u prethodnoj godini.

11. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

Troškovi sprovođenja osiguranja za period 01.01. – 31.12.2019. iznose EUR 2.444.485 (2018: EUR 2.013.514)

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Troškovi sticanja osiguranja	1.985.798	1.758.420
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja	(118.118)	(304.371)
Amortizacija	47.515	39.380
Troškovi rada	378.499	335.008
Materijalni troškovi	20.662	15.212
Ostali troškovi usluga	140.922	113.933
Drugi troškovi	109.349	114.842
Umanjenje za prihode od provizije reosiguranja	(119.742)	(58.910)
	<u>2.444.885</u>	<u>2.013.514</u>

11.1. Troškovi sticanja osiguranja

Troškovi sticanja osiguranja za 2019. godinu u iznosu 1.985.798 Eur (2018. godine 1.758.420 Eur) odnose se na troškove zastupanja i posredovanja u osiguranju, troškove zaposlenih koji rade na pribavi osiguranja, kao i reklamu i druge troškove koji su direktno vezani za pribavu osiguranja.

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Troškovi pravnih lica - zastupanje	134.353	141.749
Troškovi pravnih lica - provizija na premije	116.709	48.931
Troškovi reklame – poslovna saradnja	601.551	574.756
Troškovi reklame, propaganda	38.287	-
Troškovi reklamnog materijala	15.803	-
Troškovi reklame, sponzorstvo	1.000	1.520
Troškovi reprezentacije putem konzumacija	3.757	49.033
Troškovi reprezentacije putem poklona (gratis p.)	8.006	7.854
Troškovi goriva i maziva	7.247	11.706
Troškovi kancelarijskog materijala	36.873	33.698
Troškovi zakupa	-	22.995
Troškovi elektricne energije	2.699	2.532
Troškovi ostalog materijala	1.496	795
Troškovi mobilne telefonije	4.189	2.293
Troškovi PTT i fiksne telefonije	5.028	4.187
Troškovi održavanja OS - ostalo	3.135	3.982
Troškovi komunalnih usluga	980	826
Troškovi usluga zaštite na radu	2.016	557
Premija osiguranja	1.245	1.822
Troškovi bruto zarada (neto, porez, prirez, dopri. dopunski rad)	514.508	295.265
Troškovi rada - ostalo	1.200	2.000
Tr. primanja po osn.ug. o djelu, članstva i prihoda od imovine	414.937	454.126
Tr. primanja po osn.ug. o djelu - MKT	18.473	4.292
Tr. primanja po osnovu službenog putovanja	17.883	728
Troškovi održavanja OD - IT	12.557	9.211
Troškovi održavanja OD – vozila	5.252	5.384
Troškovi zakupa poslovnog prostora	11.525	36.598
Troškovi učešća na tenderima	3.263	1.742
Troškovi ostalih usluga	1.048	1.933
Troškovi stručnog usavršavanja i obrazovanja	778	-
	<u>1.985.798</u>	<u>1.758.420</u>

11. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

11.2. Troškovi rada

	2019.	2018.
Troškovi neto zarada	193.499	171.129
Troškovi primanja po osnovu sl.putovanja	19.283	17.309
Porezi na zarade i naknade zarada	29.475	26.537
Doprinosi na zarade i naknade zarada	105.769	97.568
Naknade odboru direktora	14.321	12.829
Troškovi po osn.ugov.o djelu, članstva i prihoda od imovine	16.152	9.635
	378.499	335.008

11.3. Materijalni troškovi

	2019.	2018.
Troškovi materijala	6.009	4.409
Troškovi goriva i energije	14.653	10.803
	20.662	15.212

11.4. Ostali troškovi usluga

	2019.	2018.
Dnevnice i putni troškovi	304	3.311
Troškovi intelektualnih i konsultantskih usluga usluga	46.959	33.224
Troškovi reprezentacije	8.806	6.195
Troškovi reklame i propagande	847	327
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	32.126	14.574
Troškovi PTT usluga	6.343	8.650
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	22.116	18.695
Provizije (KHOV, CDA, Montenegroberza)	2.537	2.143
Ostali troškovi usluga	20.884	26.816
	140.922	113.933

11.5. Drugi troškovi

	2019.	2018.
Troškovi članarina	24.740	24.740
Donacije	7.985	7.740
Troškovi poreza koji ne zavise od rezultata	4.462	5.364
Troškovi poreza na premiju osiguranja	24.558	27.523
Troškovi administrativnih taksi	6.543	8.463
Drugi troškovi	41.061	41.012
	109.349	114.842

12. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

	2019.	2018.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		
- Prihodi od kamata	115.123	76.651
- Dobici od finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	-	11.449
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	1.820	2.255
- Prihodi od zakupa poslovnog prostora	5.500	6.000
	<u>122.443</u>	<u>96.355</u>
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve		
- Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	(42.162)	(274)
- Rashodi nastali investiranjem teh. rezervi u inv. nekretnine	(29.896)	
	<u>(72.058)</u>	<u>(274)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i matematičke rezerve	<u>50.385</u>	<u>96.080</u>
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		
- Prihodi od ulaganja u investicione nekretnine	-	-
- Prihodi po osnovu refundacija	371	969
- Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
- Prihodi po osnovu viškova utvrđenih popisom	-	132
- Prihodi od ukidanja obezvređenja	-	620
- Drugi prihodi*	4.476	6.735
	<u>4.847</u>	<u>8.456</u>
Rashodi od ulaganja koji se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		
- Rashodi kamata	(28.574)	(4.854)
- Rashodi od umanjenja vrijednosti	-	(117.688)
- Gubici kod finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	(208)	-
- Novčane kazne i odštete	(6.661)	(9.082)
- Drugi finansijski rashodi	-	-
	<u>(35.443)</u>	<u>(131.625)</u>
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	<u>(30.596)</u>	<u>(123.169)</u>
Ukupno	<u>19.789</u>	<u>(27.089)</u>

13. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Softveri, licence i slična prava	Ostala nematerijalna imovina	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje 1. januara 2018. godine	92.474	2.680	95.154
Povećanje	11.008	-	11.008
Stanje 31. decembar 2018. godine	103.482	2.680	106.162
Stanje 1. januara 2019. godine	103.482	2.680	106.162
Povećanje	2.360	-	2.360
Stanje 31. decembar 2019. godine	105.841	2.680	108.522
Ispravka vrijednosti			
Stanje 1. januara 2018. godine	68.957	2.680	71.637
Amortizacija	1.031	-	1.031
Stanje 31. decembra 2018. godine	69.988	2.680	72.668
Stanje 1. januara 2019. godine	69.988	2.680	72.668
Amortizacija	2.068	-	2.680
Stanje 31. decembar 2019. godine	72.056	2.680	74.737
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2019. godine	33.785	-	33.785
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2018. godine	33.494	-	33.494

14. NEKRETNINE I OPREMA

Nekretnine i oprema obuhvataju:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Građevinski objekat	768.978	777.717
Reklama	1.363	1.363
Automobili	65.338	67.826
Kancelarijski namještaj	21.198	13.456
Kompjuterska i ostala oprema	23.533	18.228
Klima uređaji	1.440	1.490
Ostala oprema	88.212	41.117
Inventar	4.158	4.752
Oprema stečena finansijskim lizingom	78.372	52.162
Oprema i izradi	-	3.770.63
	1.052.592	981.882

14. NEKRETNINE I OPREMA (nastavak)

Promjene na nekretninama i opremi su kao što slijedi:

	Građevinski Objekti	Oprema	Objekti i oprema u izgradnji	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje 1. januara 2018. godine	989.025	362.623	67.058	1.418.706
Povećanje/preknjižavanje	-	41.638	3.771	45.409
Rashodovanje	-	(6.957)	-	(6.957)
Umanjenje/revalorizacija	(140.560)	-	-	(140.560)
Stanje 31. decembra 2018. godine	848.464	397.304	70.829	1.316.597
Stanje 1. januara 2019. godine	868.464	397.307	70.829	1.316.597
Povećanje	-	64.279	35.218	99.497
Rashodovanje	-	(229)	(3.771)	(3.999)
Umanjenje/revalorizacija	-	-	-	-
Stanje 31. decembra 2019. godine	848.464	461.354	102.276	1.412.094
Ispravka vrijednosti				
Stanje 1. januara 2018. godine	60.561	236.347	8.326	305.234
Amortizacija	10.187	13.141	6.570	29.898
Rashodovanje	-	(418)	-	(418)
Stanje 31. decembra 2018.	70.747	249.071	14.896	334.714
Stanje 1. januara 2019. godine	70.747	249.071	14.896	334.714
Amortizacija	8.739	7.041	9.008	24.788
Stanje 31. decembra 2019.	79.487	256.112	23.904	359.502
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2019. godine	768.978	205.242	78.372	1.052.592
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2018. godine	777.717	148.233	55.933	981.882

15. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
<u>Ulaganje u obveznice</u>	2.103.340	1.995.931
<u>Dugoročno oročeni depoziti</u>		
- Komercijalna banka AD Budva	560.000	-
	560.000	-
<u>Stalna imovina u posjedu koja se drži za prodaju (napomena 16)</u>	251.250	281.146
<u>Učešća u kapitalu</u>		
- Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	50.000	50.000
- "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	479.600	479.600
- Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	10.900	10.900
	540.500	540.500
<u>Dugoročna poslovna potraživanja</u>		
- "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	728.963	-
	728.963	-
	4.184.053	2.817.577

Hartije od vrijednosti – obveznice, se odnose na obveznice izdate od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore u iznosu od 2.352.505 Eur sa rokom dospjeća 03.10.2019. godine, 21.04.2025. godine, 10.03.2021. godine i 18.03.2020. godine. i fiksnim kamatnim stopama.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine u iznosu 50.000 Eur predstavljaju ulaganje u osnivački kapital Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore.

Društvo je dana 18.01.2017.godine, danom registracije u CRPS postalo jedini osnivač sa udjelom od 100% u društva: Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica u iznosu od 479.600 Eur i Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss Plus“ D.O.O. Podgorica u iznosu od 10.900 Eur.

Osnivački udio za Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 440.000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 479.600 Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 253 od 16.01.2017.

Osnivački udio za Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss Plus“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 10.000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 10.900 Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 253 od 16.01.2017.

16. INVESTICIONE NEKRETNINE I OPREMA KOJI NIJESU NAMIJENJENI ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Objekti namijenjeni za izdavanje (PS)	216.630	246.526
Zemljište namijenjeno prodaji	34.620	34.620
	251.250	281.146

Ulaganja u nekretnine koje nijesu namijenjene neposrednom obavljanju djelatnosti osiguranja čine: Investicione nekretnine - objekti, koje se odnose na poslovni prostor u ulici Novaka Miloševa 6/II, namijenjen za izdavanje i zemljište namijenjeno prodaji, na katastarskoj parceli br. 4328/54, koje se nalazi u mjestu Krnjevina, KO Podgorica II, evidentirana u listu nepokretnosti br. 5269.

Promjene na investicionim nekretninama u toku godine bile su sljedeće:

	Objekti	Zemljište
Početno stanje	246.800	34.620
Revalorizacija	(30.170)	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	216.630	34.620

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju	331.271	124.371
Ostala kratkoročna finansijska ulaganja	1.503.055	1.610.750
	1.834.326	1.735.121

17.1. Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju

	Učešće %	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
*Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju- u zemlji:	%		
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	0,0702	9.331	12.799
Crnogorski Telekom AD, Podgorica	0,0102	6.306	7.510
Institut „Simo Milošević“ AD, Igalo	0,0272	3.328	3.744
AD Kombinat aluminijuma Podgorica	0,0342	7	8
HTP „Ulcinjaska rivijera“ AD, Ulcinj	0,0242	1.218	1.550
Fond zajedničkog ulaganja „Eurofond“ AD, Podg.	0,0257	455	287
Željeznička infrastruktura CG AD, Podgorica	0,0010	230	230
Podgorički broker	14,6825	39.042	69.042
		59.918	95.170
*HOV namijenjene trgovanju- u inostranstvu:			
Dunav Re AD, Beograd, Srbija	0,2368	22.188	29.201
*Obveznice raspoložive za prodaju:			
Državne obveznice		249.165	-
		331.271	124.371

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

17.2. Kratkočni depoziti kod banaka

Ostala kratkoročna finansijska ulaganja se odnose na depozite kod banaka u zemlji oročene na period do godinu dana.

	Dospjeće	Kamatna stopa	2019.	2018.
		%		
Addiko Bank, Podgorica	27.6.; 29.6.; 30.7.; 28.11. i 31.12.2020	1,50 do 1,80	700.000	550.000
Komercijalna banka, AD, Budva	27.6.; 29.6.; 30.7.; 28.11. i 31.12.2020	1,25	-	560.000
Hipotekarna banka AD, Podgorica	27.03.; 31.3.; 11.7. i 29.9.2020.	0,00 do 0,75	803.055	500.750
Stanje na dan 31. decembra			1.503.055	1.610.750

18. GOTOVINSKA SREDSTVA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Žiro račun	111.530	75.325
Devizni račun	4.866	633
Blagajna	408	1.248
Ostala novčana sredstva	578	(1.197)
Stanje na dan 31. Decembra	117.382	76.008

19. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	606.260	379.418
Minus: Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premija	(86.369)	(51.907)
Plus: nefakturisana potraživanja	409.239	355.166
Potraživanja za dupli zeleni karton	800	880
	929.930	683.556
Potraživanja za premiju saosiguranja	-	-
Potraživanja po osnovu šteta iz reosiguranja	82.765	70.424
Potraživanja po osnovu prava na regres	525.022	433.180
-Ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu prava na regres	(346.548)	(269.543)
Potraživanja iz specifičnih poslova	72.282	135.878
Potraživanja za kamatu	58.629	54.561
Potraživanja po osnovu preplaćenog poreza na dobit	-	17.009
Ostala potraživanja	246.277	375.877
-Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(8.637)	(15.072)
Stanje na dan 31. decembra	1.559.718	1.485.871

19. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (nastavak)

19.1 Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja

Starosna struktura neto potraživanja po osnovu premije osiguranja data je sljedećim prikazom:

	2019.	2018.
Nedospjela potraživanja	409.239	355.166
do 30 dana	178.159	121.994
od 31 do 60	88.476	30.359
od 61 do 90	46.943	49.922
od 91 do 180	120.451	67.530
od 181 do 365	84.246	49.947
preko 365	2.416	8.639
Stanje na dan 31. decembra	929.930	683.556

Promjene na obezveđenju potraživanja iz neposrednih poslova i regresnih potraživanja prikazani su u sledećoj tabeli:

	2019.	2018.
Stanje 01. januar	596.497	326.573
Obezvredjenje u toku godine (indirektna metoda)	131.964	190.495
Naplaćeno u toku godine	(29.297)	(24.419)
Ukidanje obezvređenja	-	(620)
Stanje na dan 31. decembra	699.164	492.028

20. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

Udio reosiguravača u tehničkim rezervama ima sledeću strukturu:

	2019.	2018.
Udio reosiguravača u prenosnim premijama	350.337	235.602
Udio reosiguranja u rezervisanjima za nastale prijavljene štete	7.726	250
Stanje na dan 31. decembra	358.063	235.852

21. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2019.	2018.
Razgraničeni troškovi pribave		
- Troškovi zarada i naknada zarada	179.938	157.353
- Ostali troškovi sprovođenja osiguranja	764.110	668.577
- Drugi kratkoročni odloženi troškovi	38.796	33.000
Stanje na dan 31. decembra	982.844	858.930

Društvo je izvršilo razgraničenje troškova pribave osiguranja, shodno Članu 102 Zakona o osiguranju, u skladu sa učešćem prenosnih premija na dan 31. decembra 2019. godine u ukupnim fakturisanim premijama osiguranja tokom godine. Kao osnovicu za razgraničenje Društvo je koristilo ukupan iznos troškova pribave osiguranja.

22. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

	2019.	2018.
Tekući porez	26.398	31.601
Odloženi porez	(3.511)	(5.211)
	22.887	26.390

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

Po osnovu člana 32a Zakona o porezu na dobit pravnih lica Društvo knjiži umanjene poreske prijave poreza na dobit u iznosu od 6% od one koja je utvrđena za poslovnu 2019. godinu

	2019.	2018.
		(u EUR)
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	253.171	229.582
Poreska stopa 9%	22.785	20.662
Prebijanje sa gubitkom	-	-
Poreski efekat rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	8.515	14.951
Ostala usaglašavanja	(3.217)	(1.995)
Ukupno porez na dobit	28.083	33.618
Ukupno porez na dobit prikazan u bilansu uspjeha	26.398	31.601

c) Odložene poreske obaveze i sredstva

	2019.	2018.
Privremene razlike na nematerijalnim ulaginjima, nekretninama, postrojenjima i opremi – odložena poreska obaveza	8.893	8.937
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine - odložena poreska obaveza	13.710	(10.931)
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine -odloženo poresko sredstvo	(3.511)	(3.217)
	19.093	(5.211)

Kretanja na odloženim poreskim sredstvima po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, nekretninama, postrojenjima i opremi su prikazana u pregledu koji slijedi:

	2019.	2018.
Stanje na početku godine	(5.211)	-
Obračunati odloženi porez u toku godine	(3.511)	(5.211)
Obračunata odložena obaveza u toku godine	22.603	
Stanje na kraju godine – odloženi porez	24.304	(5.211)

23 KAPITAL I REZERVE

	2019.	2018.
Aksijski kapital	3.000.003	3.000.003
Rezerve iz dobiti	39	39
Revalorizacione rezerve	-	-
Prenesena neraspoređena dobit ranijih godina	473.132	269.940
Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine	202.469	201.175
Stanje na dan 31. decembra	3.675.644	3.471.157

23.1 Struktura akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2019. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	31. decembra 2019.			31. decembra 2018.		
	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Učešće %	Broj akcija	Nominalna vrijednost	Učešće %
Pravna lica						
HP „Fjord“ AD, Kotor	363.978	1.941.850	64,7283	363.978	1.941.850	64,7283
Labović Vukašin	72.057	384.429	12,8143	72.057	384.429	12,8143
Zatvoreni investicioni fond „Eurofond“ AD, u postupku transformacije	-	-	-	62.646	334.221	11,1407
Vineks KO DOO	33.270	177.498	5,9166	33.270	177.498	5,9166
Barović Tanja	9.880	52.711	1,7570	9.880	52.711	1,7570
Hotelska grupa „Budvanska rivijera“ AD Budva	1.210	6.455	0,2152	1.210	6.455	0,2152
Otvoreni investicioni fond „Trend“ u postupku transformacije	1.226	6.541	0,2180	1.226	6.541	0,2180
Barović Veselin	45.776	244.218	8,1406			
Vujošević Relja	16.870	90.003	3,0000			
Bull and Bear Broker, diler, invest.savjetnik	7.191	38.365	1,2788			
Ostali akcionari	10.859	57.934	1,9312	18.050	96.298	3,2099
	562.317	3.000.003	100,00	562.317	3.000.003	100,00

Nominalna vrijednost jedne akcije na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 5,3350 Eur, (31.12.2018. godine 5,3350 Eur). Akcije Društva su obične (redovne) akcije sa pravom glasa. Akcije Društva se kotiraju na Montenegroberzi u Crnoj Gori. Akcijama Društva poslednji put se trgovalo na berzi 15.11.2019. godine.

23 KAPITAL I REZERVE

23.2. Struktura garantnog kapitala je sledeća:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
<u>Osnovni kapital</u>		
Akcijski kapital	3.000.003	3.000.003
Ostale rezerve iz dobiti	39	39
Umanjenje za nematerijalnu imovinu	(33.785)	(33.494)
<u>Dopunski kapital</u>		
Revalorizacione rezerve	-	-
Dio neraspoređene dobiti iz prethodnih godina	473.132	269.940
Ukupno	3.439.389	3.236.488

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2019. godine ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti iz čl. 21, 98 i 98a Zakona o osiguranju. Garantni kapital na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 3.439.389 Eur i veći je za 439.389 Eur od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

23.3. Obračun margine solventnosti

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti ("Sl. list CG", br. 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Kapital Društva je veći od margine solventnosti za 1.189.389 Eur.

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
1. Margina solventnosti izračunata na osnovu premije	1.107.643	944.104
2. Margina solventnosti izračunata na osnovu prosječnih rashoda za štete	524.227	421.153
3. Margina solventnosti za obračunski period (veći od iznosa 1 i 2)	1.107.643	944.104
4. Margina solventnosti na 31.12.2018. godine	2.250.000	2.250.000
5. Rezervisane štete u samoprdržaju na kraju tekuće godine	1.648.716	1.297.428
6. Rezervisane štete u samoprdržaju na kraju prethodne godine	1.297.428	1.064.618
7. koeficijent 5/6 (min 1)	1	1
8. Margina solventnosti na 31.12.2019. godine	2.250.000	2.250.000

24. BRUTO TEHNIČKE REZERVE

	2019.	2018.
Bruto prenosne premije	3.137.751	2.607.734
Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	452.897	202.431
Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	1.067.928	978.689
Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	135.618	116.558
Rezervisanja za neistekle rizike	31.693	12.503
Stanje na dan 31. decembra	4.825.886	3.917.915

Prenosne premije

	2019.	2018.
Prenosna premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti	2.085.973	1.859.579
Prenosna premija ostalih osiguranja	1.051.778	748.155
Stanje na dan 31. decembra	3.137.751	2.607.734

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2019. godine u cjelosti ima pokriće sredstava tehničkih rezervi oblicima imovine propisane članom 90 Zakona o osiguranju i Pravilnikom o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje („Sl. list CG“, br. 62/18 od 21.09.2018. godine).

24. BRUTO TEHNIČKE REZERVE (nastavak)

Društvo na dan 31.12.2019. godine ima 107,80% pokriće tehničke rezerve propisanim oblicima aktive i prikazan je u sledećoj tabeli:

	2019.	2018.
Akcije	59.918	95.170
Depoziti kod banaka	2.063.055	1.610.750
Obveznice	2.352.505	1.995.931
Gotovina	117.382	76.008
Udio reosiguranja u rezervisanjima za nastale prijavljene štete	358.063	235.852
Nepokretnosti	251.250	281.146
Stanje na dan 31. decembra	5.202.174	4.294.857

25. KRATKOROČNE OBAVEZE

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	-	-
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	449.191	353.987
Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta	1.624	1.624
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	103.216	80.916
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	41.969	39.886
Druge kratkoročne obaveze	113.218	132.623
Kratkoročne obaveze iz finansiranja		
- tekuće dospjeće dugoročnih kredita	175.996	12.365
- kratk.revolving kredit (kamata 4,75%, rok 12 mjeseci)	400.000	200.000
Stanje na dan 31. decembra	<u>1.285.215</u>	<u>821.401</u>

26. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Dugoročni krediti		
- S-LEASING doo, Podgorica	92.252	57.034
- Novaković Dejan	-	100.000
- Komercijalna banka AD	500.000	-
	<u>592.252</u>	<u>157.034</u>
Minus: Tekući dio dugoročnih obaveza		
- S-LEASING doo, Podgorica	61.907	35.718
- Novaković Dejan	-	100.000
- Komercijalna banka AD	282.683	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>247.662</u>	<u>21.316</u>

26. DUGOROČNE OBAVEZE IZ FINANSIRANJA I POSLOVANJA (nastavak)

Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja koje su na dan 31.12.2019. godine iskazane u iznosu 247.662 Eur (2016. godine 21.316 Eur) odnose se na:

- Obavezu prema S-LEASING doo, Podgorica po osnovu kupovine dva putnička vozila- Ugovori o lizingu br. 3264/15 od 21.04.2015. godine i 3265/15 od 24.04.2015. godine. Lizing je odobren sa rokom vraćanja 60 mjeseci i kamatnom stopom EURIBOR 3-mjesečni + 8%.

- Obavezu prema S-LEASING doo, Podgorica po osnovu kupovine pet putničkih vozila- Ugovori o lizingu br. 4268/17; 4269/17; 4267/17; 4265/17 i 4266/17 od 25.10.2017 godine. Lizing je odobren sa rokom vraćanja 60 mjeseci i kamatnom stopom 5,72%.

- Obavezu prema S-LEASING doo, Podgorica po osnovu kupovine putničkog vozila- Ugovor o lizingu br. 5061/19 od 18.04.2019.godine. Lizing je odobren sa rokom vraćanja 36 mjeseci i kamatnom stopom 4,95%.

- Obavezu prema Komercijalnoj banci AD po Ugovoru o kreditu za tekuću likvidnost br. KR2019/284 od 20.03.2019. godine. Kredit je odobren u iznosu 500,000 €, sa rokom otplate od 36 mjeseca (do 28.3.2022. godine) i kamatnom stopom od 5,36% godišnje.

Kao sredstvo obezbjeđenja urednog izmirenja obaveza po osnovu kredita služe ovlašćenja uz nalog za naplatu, izdata od strane Swiss Osiguranja i potpisana od strane ovlašćenog lica kao i 5 potpisanih blanko mjenica takođe izdatih od strane Swiss Osiguranja. Uz ova sredstva obezbjeđenja, data su i dodatna sredstva obezbjeđenja u vidu 3 blanko potpisane mjenice sa mjeničnim ovlašćenjima od strane ovlašćenog lica »Smokva«, a čiji je osnivač Swiss Osiguranje, kao i 6 primjeraka ovlašćenja uz nalog za naplatu, takođe izdatih od strane »Smokva«.

27. PVR (DOPRINOS ZA PREVENTIVU)

Na dan 31.12.2019. godine fond za preventivu iznosi 75.498 Eur (2018. godine 6 Eur).

28. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koji pripada vlasnicima običnih akcija sa brojem običnih akcija. Društvo je registrovano kao akcionarsko društvo čiji se akcijski kapital sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine sastoji od 4.399 običnih akcija. Zarada po akciji sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine je prikazana u sljedećem pregledu:

	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
Neto dobit	202.469	203.192
Broj običnih akcija	562.317	562.317
Zarada po akciji	0,36	0,36

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili mogu bitno uticati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja drugog lica. Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2019. godine je prikazana u tabeli niže.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2019. i 2018. godine su kao što slijedi:

Aktiva	2019.	2018.
<u>Potraživanja po osnovu premija</u>		
HP „Fjord“ AD, Kotor (akcionar Društva)	26.576	24.616
„Alpha Invest“ Društvo sa ograničenom odgovornošću za trgovinu, usluge i proizvodnju - Podgorica	-	-
"SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	2.734	863
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	7	-
Milošević Tanja	120	-
Zaposleni	1.182	1.382
<u>Ostala potraživanja</u>		
HP „Fjord“ AD, Kotor	100.000	100.000
Barović Miloš, Podgorica	52.080	56.280
"SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	786.743	175.853
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	-	25.087
Zaposleni	28.646	3.249
Ukupno aktiva	998.089	387.331
<u>Pasiva</u>		
<u>Osnovni kapital</u>		
HP „Fjord“ AD, Kotor	1.941.849	1.941.849
<u>Obaveze</u>		
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	2.592	1.000
"SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	3.025	-
Ukupno pasiva	1.947.466	1.942.849

29. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

Transakcije sa povezanim pravnim licima - prihodi i rashodi:

	(u EUR)	
	2019.	2018.
Prihodi		
<u>Prihodi po osnovu premija osiguranja</u>		
HP „Fjord“ AD, Kotor	25.177	23.671
„Alpha Invest“ Društvo sa ograničenom odgovornošću za trgovinu, usluge i proizvodnju - Podgorica	-	-
"SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	10.275	1.626
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	230	386
Barović Veselin	258	-
Milošević Tanja	49	-
Zaposleni	8.969	7.741
<u>Ostali prihodi</u>		
-Naplaćena otpisana potraž. po osnovu premije osiguranja HP „Fjord“ AD, Kotor	-	1.291
-Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja "SMOKVA" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju promet roba i usluga - Podgorica	17.600	-
Ukupno prihodi	62.559	34.715
Rashodi		
<u>Rashodi šteta</u>		
HP „Fjord“ AD, Kotor (akcionar Društva)	1.665	20.392
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	-	102
Zaposleni	1.189	741
<u>Ostali rashodi</u>		
Barović Veselin	-	24.330
HP „Fjord“ AD, Kotor (akcionar Društva)	-	19.136
Milošević Tanja	6.593	150
Društvo za zastupanje u osiguranju "SWISS PLUS" d.o.o	131.886	121.891
Zaposleni	18.665	19.136
Ukupno rashodi	201.086	257.227
Neto prihodi	(138.528)	(222.512)

*Ostala potraživanja od HP „Fjord“ AD, Kotor se odnosi na potraživanja po osnovu Ugovora o zajmu u iznosu od 100.000 Eur, regresna potraživanja sa Barović Milošem u iznosu od 52.080 Eur, potraživanja po osnovu zajmova od „SMOKVA“ d.o.o., Podgorica u iznosu od 786.743 Eur. Dok se ostala potraživanjima od zaposlenih odnose na date akontacije i zajmove.

30. NAKNADE RUKOVODSTVU

Naknada koja se isplaćuje rukovodstvu za usluge izvršene u toku redovnog radnog vremena, a obuhvataju isključivo platu po ugovoru, za godinu koja završava na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 138.603 Eur (2018. godine 123.828 Eur).

31. SUDSKI SPOROVI

Društvo sa stanjem na dan 31.12.2019. godine vodi određeni broj sudskih sporova koji se smatraju uobičajenim za ovu vrstu poslovanja, uključujući i sporove po osnovu odštetnih zahtjeva prema različitim polisama osiguranja izdatim od strane Društva. Premda se sa sigurnošću ne mogu predvidjeti efekti i ishodi ovih sporova, rukovodstvo Društva smatra da, uzimajući u obzir iznose rezervisanih sredstava za takve sporove u toku ili naknadne potencijalne odštetne zahtjeve, ishodi sporova u toku ili podnijetih odštetnih zahtjeva, kao i onih koji eventualno predstoje protiv Društva, vjerovatno neće imati materijalno značajne negativne efekte na finansijsko stanje ili rezultate poslovanja Društva.

32. MIŠLJENJE AKTUARA

Društvo je angažovalo ovlaštenog aktuara koji je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlaštenog aktuara („Sl. List CG“ br. 17/13) izdao izvještaj, odnosno zaključno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva za period od 1. januara do 31. decembra 2019. godine koje navodimo dalje u tekstu:

Konačne ocjene mišljenja ovlaštenog aktuara

Uvidom u aktuarske pozicije, ovlašćeni aktuar utvrđeno je dao mišljenje da su iste u skladu sa Zakonom i propisima donijetim na osnovu Zakona. Takođe, nakon izvršene provjere njihove usklađenosti sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, kao i nakon uvida u konstantno obezbjeđenje likvidnosti, očuvanje vrijednosti imovine i u trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju, ovlašćeni aktuar dao je pozitivno mišljenje na finansijski izveštaj Društva za poslovnu 2019. godinu.

33. NALAZI INTERNE REVIZIJE

Shodno Zakonu o osiguranju, član 108-114, Interna revizija Društva vrši revidiranje područja poslovanja definisanih Godišnjim programom rada interne revizije. Interna revizija na osnovu izvršenih revizija sastavlja tromjesečne i godišnje izvještaje o internoj reviziji, koji se podnose Odboru direktora Društva. Godišnji izvještaj o internoj reviziji, sa mišljenjem Odbora direktora razmatra se na Skupštini akcionara na kojoj se razmatra i godišnji finansijski izvještaj Društva.

Tokom 2019. godine, Interna revizija je izvršila revidiranje područja poslovanja definisanih Programom rada interne revizije za poslovnu 2019. godinu. Na dan 31. decembra 2019. godine preostali nerešeni nalazi interne revizije:

Utvrđeni nerijeseni nalazi iz 2016 godine:

1. Nepostojanje radne instrukcije procesa tarifiranja i fakturisanja polisa osiguranja u dijelu koji se odnosi na opterećenje ugovaraca osiguranja da plati porez u prvoj rati (broj nalaza ID7c, IV kvartal 2016)
2. Nepostojanje radne instrukcije procesa tarifiranja i fakturisanja polisa osiguranja u dijelu koji se odnosi na činjenicu da se prekid osiguranja i knjigovodstvena evidencija istog vrsti rucnim putem (ID7d, IV kvartal 2016)
3. Proces naknadnog vrednovanja finansijskih instrumenata (potrazivanja) se ne primjenjuje u potpunosti sa MRS i zakonskim i podzakonskim aktima regulatora (ID9a, ID9b, IV kvartal 2016)
4. Izvjestajni paket koji se koristi za naplatu potrazivanja sadrži nedovoljno informacija koje utiču na kvalitet naplate potrazivanja (ID 11, IV kvartal 2016)
5. Nepostojanje jasno definisanih uloga i odgovornosti u procesu naplate svih vidova potrazivanja (ID10, IV kvartal 2016)

Utvrđeni nerijeseni nalazi iz 2017 godine:

1. Proces povlačenja vrijednosti prenosne premije na dan izrade Bilansa se vrši rucnim putem (ID 17b, II kvartal 2017)
2. Proces prikupljanja i obrade podataka prilikom sklapanja ugovora o osiguranju putem banko kanala prodaje i likvidacije steta po istim, se određenim dijelom oslanja na ugovorene obaveze sa poslovnim partnerima (ID 18, II kvartal 2017)
3. Prijem podataka kod zaklj. Ug. o osiguranju od fin.gubitaka nema zadovoljavajući nivo automatske kontrole, i nisu do kraja definisani dokumenta po mogućim uzrocima koja se moraju priložiti kod pojave osiguranog slučaja (ID 20, III kvartal 2017)
4. Izvjestajni dio modula Steta nije na nivou koji omogućava dovoljnu operativnost odg. lica sa aspekta obima posla koji imaju. Procedura vezana za prijavu i registraciju steta se ne postuje u potpunoj mjeri (ID 22b, III kvartal 2017)
5. Postojanje duplog unosa podataka prilikom izrade polisa kombinovanog osiguranja stana i stvari u njemu uvećava vrijeme obrade pomenutog procesa (ID 23, III kvartal 2017)
6. Pravilnik o postupku za procjenu i likvidaciju steta se u dijelu komunikacije administratora sa procjeniteljima i likvidatorima steta djelimično primjenjuje. Sistem elektronske arhive u procesu steta ne funkcioniše (ID 25, IV kvartal 2017)

Utvrđeni nerijeseni nalazi iz 2018 godine:

1. Nepostojanje pisane procedure procesa vezanog za prijem zahtjeva i izradu ponuda polisa osiguranja. Tehnička nedovršenost aplikativnih formi za izradu ponuda polisa osiguranja (ID27, I kvartal 2018)
2. Visok stepen azurnosti isplata odstetnih zahtjeva. Proces procjene isplata odstetnih zahtjeva nije efikasan. Upodobiti interni Pravilnik o postupku za procjenu i likvidaciju steta u skladu sa praksom (ID 28, I kvartal 2018)
3. Rad odgovornih lica u segmentu reosiguranja Društva je otezan usljed nedovršenosti aplikativnih formi koji bi trebali pratiti isti. Uzrokuje postojanje rizika informacionih tehnologija i operativnog rizika (ID 29, II kvartal 2018)
4. Kontrolom je utvrđena ispravnost kalkulisanja iznosa PDV prilikom obracuna naknada steta, ali i nepostojanje instrukcije vezane za kontrolne mehanizme u vezi ovog segmenta rada. Uslovljava postojanje operativnog i finansijskog rizika (ID 32, IV kvartal 2018).

33. NALAZI INTERNE REVIZIJE (nastavak)

Utvrđeni nerijeseni nalazi iz 2019. godine

1. Interni Pravilnik se u velikoj mjeri postuje uz određena odstupanja kod primjene istog (N4)
2. Procedura isplate šteta kod dopunskog osiguranja od hirurskih intervencija i težih bolesti se ne primjenjuje u potpunosti u dijelu isplata odstetnih zahtjeva kada su prijavljena oba osigurana rizika (N4)
3. Interni pravilnik sadrži izvjestan broj normi koje se ne postuju. Utvrđeno nepostojanje važnih kontrolnih mehanizama u postupku vođenja računa o polisama koje su u režimu stroge evidencije (N3)
4. U određenom broju slučajeva konstatovano nepostovanje interne procedure prijema, provjere, knjiženja i plaćanja računovodstvene dokumentacije. Izvjestaji u aplikativnom softveru IN2, o stanju, rokovima dospjeca i ročnosti obaveza nisu u operativnoj funkciji zbog tehničke neispravnosti. Izneseno u nalazu uzrokuje postojanje finansijskog i reputacionog rizika (N3)
5. Primjetan određen broj tehničkih nedostataka prilikom obrade i prenosa podataka u procesu interne korespondencije, ali i korespondencije sa Nacionalnim Biroom Osiguravaca. Konstatovano postojanje operativnog rizika (N3)
6. Ugovor o čuvanju arhivske dokumentacije se ne primjenjuje u dijelu koji se odnosi na izlučivanje registraturskog materijala. Rukovodioci organizacionih jedinica ne posjeduju saznanja o postojanju internog akta Lista kategorija registraturskog materijala sa rokovima čuvanja. Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u dijelu obaveza poslovnog sekretara vezanog za administrativno upravljanjem arhivskom dokumentacijom se ne primjenjuje. Sistem elektronskog arhiviranja je u povoju. Ove činjenice uzrokuju postojanje operativnog i reputacionog rizika. (N3)
7. Obrada dokumentacije i postupak zaključivanja ugovora o osiguranju objekata u izgradnji je u skladu sa internim normativnim aktima koji uređuju ovu oblast. Kvalitet i pouzdanost automatske obrade podataka na veoma niskom nivou. Uzrokuje postojanje operativnog i reputacionog rizika... (N3)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2016. godine

1. Obratiti se provajderu informacionog sistema da se tehnički porez na premiju osiguranja „razbije,, na rate, u skladu sa Zakonom o porezu na premije osiguranja (na osnovu nalaza broj ID7c, IV kvartal 2016)
2. Obratiti se provajderu informacionog sistema da se tehnički omogući da se prekid osiguranja vrši automatskim putem, kao i povlačenje naloga u Glavnoj Knjizi (na osnovu nalaza broj ID7D, IV kvartal 2016)
3. Razviti metodologiju utvrđivanja dokaza o obezvređenju finansijskih instrumenata i uvesti ga kao redovnu proceduru (na osnovu nalaza broj ID9a, ID9b, IV kvartal 2016)
4. Izraditi izvjestajni paket vezan za naplatu potraživanja koji će ispuniti pretpostavke za kvalitetan proces naplate potraživanja (na osnovu nalaza broj ID 11, IV kvartal 2016)
5. Donijeti Pravilnik o naplati svih vidova potraživanja na nivou Društva (na osnovu nalaza broj ID10, IV kvartal 2016)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2017. godine

1. Neophodna automatizacija knjigovodstvene evidencije prenosne premije (na osnovu nalaza broj ID17b, II kvartal 2017)
2. Neophodno uvećanje stepena kontrole korespondentskog excel fajla između Društva i finansijskih institucija (na osnovu nalaza broj ID 18, II kvartal 2017)
3. Definisati dokumenta koja dodatno stite Društvo kod pojave osiguranog slučaja, kao i kreirati sistem automatske kontrole u korespondentskoj tabeli sa Ugovaracem osiguranja (na osnovu nalaza broj ID20, III kvartal 2017)
4. Napraviti interni dokument koji taksativno precizira neophodna dokumenta za prijavu odstetnog zahtjeva po svakoj vrsti osiguranja (na osnovu nalaza broj ID22b, III kvartal 2017)
5. Eliminirati ručni unos polisa kombinovanog osiguranja stana i stvari u njemu. Doraditi postojeći izvjestaj specifikacije polisa na način da predstavlja Knjigu izdatih polisa (na osnovu nalaza broj ID23, III kvartal 2017)

33. NALAZI INTERNE REVIZIJE (nastavak)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2017 godine (nastavak)

6. Postovati u potpunosti primjenu Pravilnika o postupku procjene i likvidacije steta. Optimizovati informaciono okruženje procesa komunikacije između likvidatora, procjenitelja i administratora steta (na osnovu nalaza broj ID25, IV kvartal 2017)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2018 godine

1. Optimizovati nivo kvaliteta aplikativnih formi za unos ponuda polisa osiguranja do nivoa da budu podloga operativnog rada. Formalizovati nepisane radne procedure prilikom prijema zahtjeva, obracuna i izrade ponuda za osiguranjem (na osnovu nalaza broj ID27, I kvartal 2018)
2. Generisati u informacionom sistemu izvještaj za prikaz stanja obaveza likvidiranih odstetnih zahtjeva koji bi omogućio efikasnije postovanje procedure pracenja isplata istih od strane likvidatora (na osnovu nalaza broj ID28, I kvartal 2018)
3. Izraditi funkcionalnu specifikaciju koja ce omogućiti funkcionalnost formi za obradu procesa reosiguranja i automatizaciju izrade korespondentskih tabela sa reosiguravacima (na osnovu nalaza broj ID 29, II kvartal 2018)
4. Definisati kontrolne mehanizme kao sastavni dio Pravilnika ili kao odvojeni dokument kod obracuna naknada steta u dijelu eventualnog izuzimanja PDV iz naknade steta (na osnovu nalaza broj ID32, IV kvartal 2018)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2019 godine

1. Postovati interni pravilnik u potpunosti, ili ukoliko okolnosti proizvode efikasnija rjesenja izmijeniti isti u onim segmentima u kojima je to opravdano
2. Izvrsiti retrospektivnu analizu neisplacenih odstetnih zahtjeva kod dopunskog osiguranja usljed hirurskih intervencija i tezih bolesti u slucajevima kada su prijavljivana oba osigurana rizika kao i uciniti precizno odredjene od strane odgovornih lica u ovim situacijama
3. Uvesti specificovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u rezimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - korigovati materijalni dokument koji cirkulise prilikom procesa primopredaje obrazaca polisa koje su u rezimu stroge evidencije između lica
 - 3a. Uvesti specificovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u rezimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - korekcija radnog ponasanja sluzbenika koji vodi racuna o obrascima polisa koje su u rezimu stroge evidencije prilikom prijema blanko obrazaca polisa od dobavljacka
 - 3b. Uvesti specificovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u rezimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - Dopuna internog Pravilnika stroge evidencije u dijelu koji se odnosi na specifikaciju vrsta osiguranja koje su u ovom rezimu,
 - 3c. Uvesti specificovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u rezimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - uvesti obaveznu proceduru utvrdjivanja i informisanja sluzbe prodaje o stanju neiskoriscenih polisa obrazaca stroge evidencije na nivou ucestalosti koji proces zahtijeva
 - 3d. Uvesti specificovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u rezimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - uskladiti interni Pravilnik stroge evidencije sa realnom situacijom u dijelu koji se odnosi na povracaj obrazaca polisa stroge evidencije
 - 3e. Uvesti specificovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u rezimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - kontaktirati provajdera informacionog Sistema radi otklanjanja situacije da se isti korisnici sa istim vozilima pojavljuju kao aktivni u sistemu aktivni pod vise brojeva polisa

33. NALAZI INTERNE REVIZIJE (nastavak)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2019. godine (nastavak)

- 3f. Uvesti specifikovane kontrolne mehanizme u procesu rukovodjenja obrascima koji su u režimu stroge evidencije i dopuniti interni Pravilnik sa istim. Uskladiti interni pravilnik u segmentima u okviru kojih efikasnost i realnost toka realnog procesa ne odgovara istom - uvesti procedure elektronskog označavanja povracenih obrazaca polisa stroge evidencije radi fizicke kontrole dostave istih
4. Striktno postovati internu proceduru u dijelu koji se odnosi na verifikaciju dokumenta u svim njegovim fazama. Dovedi u operativno stanje izvjestaj u aplikativnom softveru koji se odnosi na stanje, dospjece i rocnost obaveza – Dosljedno postovanje procedura koje se odnose na primopredaju i verifikaciju racunovodstvene dokumentacije. Organizovati sastanak sa rukovodiocima orgnizacionih sluzbi na kome bi se ukazalo na znacaj postovanja interne procedure
- 4a. Striktno postovati internu proceduru u dijelu koji se odnosi na verifikaciju dokumenta u svim njegovim fazama. Dovedi u operativno stanje izvjestaj u aplikativnom softveru koji se odnosi na stanje, dospjece i rocnost obaveza - Stavljenje u operativnu funkciju izvjestaja iz aplikativnog Sistema in2 o stanju, rocnosti i dospelosti obaveza Drustva
5. Definisati tehnicke propuste kod prenosa podataka iz polisa osiguranja od autodgovornosti, u okviru sistema Drustva i korespodencije sa Nacionalnim Biroom Osiguravaca. Identifikovati odgovorne subjekte i dati rok za otklanjanjem istih - Omoguciti da se prilikom zaduzenja blanko polisa istovremeno zaduzuju i aplikativni sistem Nacionalnog Biroa Osiguravaca
- 5a. Definisati tehnicke propuste kod prenosa podataka iz polisa osiguranja od autodgovornosti, u okviru sistema Drustva i korespodencije sa Nacionalnim Biroom Osiguravaca. Identifikovati odgovorne subjekte i dati rok za otklanjanjem istih – omoguciti da se u potpunosti otklone greske prilikom „presipanja,, podataka iz aplikacije Kod Kom u aplikaciju IN2 koju Drustvo koristi
6. Primjeniti segment Ugovora o cuvanju arhivske dokumentacije u dijelu postovanja procedure izlucivanja dokumentacije. Uputiti rukovodiocce organizacionih jedinica na postojanje internog akta koji definise kategorije registratorskih jedinica i njihove rokove cuvanja. Uputiti poslovnog sekretara na segment obaveza definisan Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta a odnosi se na obaveze u vezi arhivske dokumentacije - Predlaze se mjera po kojoj bi svaki od rukovodioca organizacionih jedinica iz svog domena odgovornosti utvrdio da li je neophodno izvršiti redefinisanje i prekompoziciju kako vrsta registratorske grade, tako i rokova cuvanja specifikovane gradje definisane internim normativnim aktom. Ukoliko bi to bilo neophodno, predlaze se mjera da se to i ucini. Nakon sto bi svaka od organizacionih jedinica azurirala rokove izlucivanja arhivske gradje koja joj pripada, pristupilo bi se dopuni internog normativnog akta.
- 6a. Primjeniti segment Ugovora o cuvanju arhivske dokumentacije u dijelu postovanja procedure izlucivanja dokumentacije. Uputiti rukovodiocce organizacionih jedinica na postojanje internog akta koji definise kategorije registratorskih jedinica i njihove rokove cuvanja. Uputiti poslovnog sekretara na segment obaveza definisan Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta a odnosi se na obaveze u vezi arhivske dokumentacije- -Predlaze se mjera po kojoj bi nakon zavrsetka azuriranja internog normativnog akta, isti poslao pravnom licu Knjaz doo kao osnov po kojem bi pravno lice Knjaz izvršilo selekciju one arhivske gradje koja sa aspekta rokova izlucivanja zadovoljava uslov da bude izlucena.
- 6b. Primjeniti segment Ugovora o cuvanju arhivske dokumentacije u dijelu postovanja procedure izlucivanja dokumentacije. Uputiti rukovodiocce organizacionih jedinica na postojanje internog akta koji definise kategorije registratorskih jedinica i njihove rokove cuvanja. Uputiti poslovnog sekretara na segment obaveza definisan Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta a odnosi se na obaveze u vezi arhivske dokumentacije- -Predlaze se mjera po kojoj bi Uprava preduzeca upoznala poslovnog sekretara o neophodnosti postovanja odredaba definisanih u Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta, a koji se odnosi na administrativno upravljanje arhivskom gradjom Drustva

33. NALAZI INTERNE REVIZIJE (nastavak)

Utvrđene nerijesene mjere iz 2019. godine (nastavak)

- 6c. Primjeniti segment Ugovora o cuvanju arhivske dokumentacije u dijelu postovanja procedure izlucivanja dokumentacije. Uputiti rukovodioce organizacionih jedinica na postojanje internog akta koji definise kategorije registratorskih jedinica i njihove rokove cuvanja. Uputiti poslovnog sekretara na segment obaveza definisan Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta a odnosi se na obaveze u vezi arhivske dokumentacije- - Predlaze se mjera da se proces uvođenja elektronske arhive ne zaustavi na elektronskoj arhivi polisa osiguranja od autoodgovornosti. Ovo konkretno znaci da kao prvi korak u procesu uvođenja elektronske arhive na nivou Društva bude izrada dokumenta od strane svake od organizacionih jedinica u okviru koje bi bili specificovani procesi i podprocesu tih organizacionih jedinica. Zatim bi se identifikovalo eventualno postojanje dokumenata koje Društvo generise i prima u okviru tog procesa odnosno podprocesu. Ovaj dokument bi u narednoj fazi posluzio isporucio aplikativnog softvera elektronske arhive da kastomizuje softverski alat prema dokumentu izradjenom od strane rukovodilaca organizacionih jedinica
7. Tabelu procentualnih iznosa godisnje premije u odnosu na vrijeme trajanja osiguranja, koja se nalazi kod Tarife za osiguranje od pozara, unijeti da bude sastavni dio Tarifa svih imovinskih osiguranja. Optimizovati informaticko okruzenje procesa izrade ponuda i polisa osiguranja objekata u izgradnji- Tabelu pripadajucih procentualnih iznosa godisnje premije osiguranja importovati u sva dokumenta kojima se pripisuju tarife imovinskih osiguranja
- 7a. Tabelu procentualnih iznosa godisnje premije u odnosu na vrijeme trajanja osiguranja, koja se nalazi kod Tarife za osiguranje od pozara, unijeti da bude sastavni dio Tarifa svih imovinskih osiguranja. Optimizovati informaticko okruzenje procesa izrade ponuda i polisa osiguranja objekata u izgradnji- izraditi funkcionalnu specificaciju a potom primijeniti istu u procesu optimizacije procesa kod unosa i izvjestavanja osiguranja objekata u izgradnji

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAJNOG PERIODA

Nije bilo značajnih događaja koji bi zahtijevali korekcije ili objelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske iskaze Društva.

U Podgorici,
20. mart 2020. godine

Ivan Lero
Izvršni direktor

Maja Bešović
Rukovodilac službe finansija, računovodstva i kontrolinga

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA ZA 2019.GODINU

Swiss Osiguranje
Swiss Insurance

Sadržaj:

1.	KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE.....	3
1.1.	Osnovni podaci.....	3
1.2.	Osnovni identifikacioni podaci	3
1.3.	Zaposleni.....	4
1.4.	Poslovne aktivnosti društva	5
1.5.	Tržište osiguranja u Crnoj Gori.....	6
2.	ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA.....	8
2.1.	Analiza strukture aktive i pasive	8
2.2.	Prihodi i rashodi	12
2.3.	Analiza finansijskog položaja i rezultata	21
2.4.	Organi Društva.....	23
2.4.1.	SKUPŠTINA AKCIONARA DRUŠTVA	23
2.4.2.	ODBOR DIREKTORA.....	24
3.	INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE OKOLINE	25
4.	PLANIRANI RAZVOJ ZA 2020.GODINU	25
5.	ANALIZA BONITETA - Z-SCORE	25
6.	ZAVISNA PRAVNA LICA	27
7.	PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA.....	28
8.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA	30
9.	CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM	30
10.	INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA.....	31
11.	CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA	34

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1. Osnovni podaci

Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ A.D, Podgorica (u daljem tekstu Društvo), je osnovano 27. januara 1993. godine pod nazivom Agroosiguranje AD, Podgorica, nakon transformacije

Društva za uzajamno osiguranje „Agroosiguranje“, Podgorica. Društvo je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici 15. februara 1993. godine Rješenjem Fi. 485/93. Savezno ministarstvo za finansije izdalo je Društvu dozvolu za rad 30. juna 1997. godine

Društvo je promijenilo naziv u Osiguravajuće društvo „Swiss osiguranje“ AD, Podgorica 7. avgusta 2000. godine, što je registrovano u Privrednom sudu u Podgorici Rješenjem broj Fi. 1475/00.

Društvo je usaglasilo svoju organizaciju sa Zakonom o privrednim društvima i upisano u Centralni registar Privrijednog suda u Podgorici 18. jula 2002. godine pod registracionim brojem 4-0000110/001.

1.2. Osnovni identifikacioni podaci

Swiss osiguranje A.D. sa sjedištem u Podgorici, ul. Josipa Broza Tita 23 A, upisano je u registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem subjekta4-0000110/49 te PIB-om: 02096064.

Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Swiss osiguranju AD, broj 896-2/08 od 23.01.2009. godine.

Predmet poslovanja Društva su poslovi osiguranja pod kojima se podrazumijeva sklapanje i ispunjavanje ugovora o neživotnim osiguranjima, i to:

- 1) Osiguranje od posljedica nezgode;
- 2) Dobrovoljno zdravstveno osiguranje;
- 3) Osiguranje motornih vozila;
- 4) Osiguranje šinskih vozila;
- 5) Osiguranje vazduhoplova;
- 6) Osiguranje plovnih objekata;
- 7) Osiguranje robe u prevozu;
- 8) Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti;
- 9) Ostala osiguranja imovine;

- 10) Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila;
- 11) Osig. od odgovornosti zbog upotrebe vazduhoplova;
- 12) Osig.od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata;
- 13) Osiguranje od opšte odgovornosti za štetu;
- 14) Osiguranje kredita;
- 15) Osiguranje jemstva;
- 16) Osiguranje finansijskih gubitaka,
- 17) Osiguranje troškova pravne zaštite;
- 18) Osiguranje pomoći na putovanju;
- 19) Druge vrste neživotnih osiguranja.

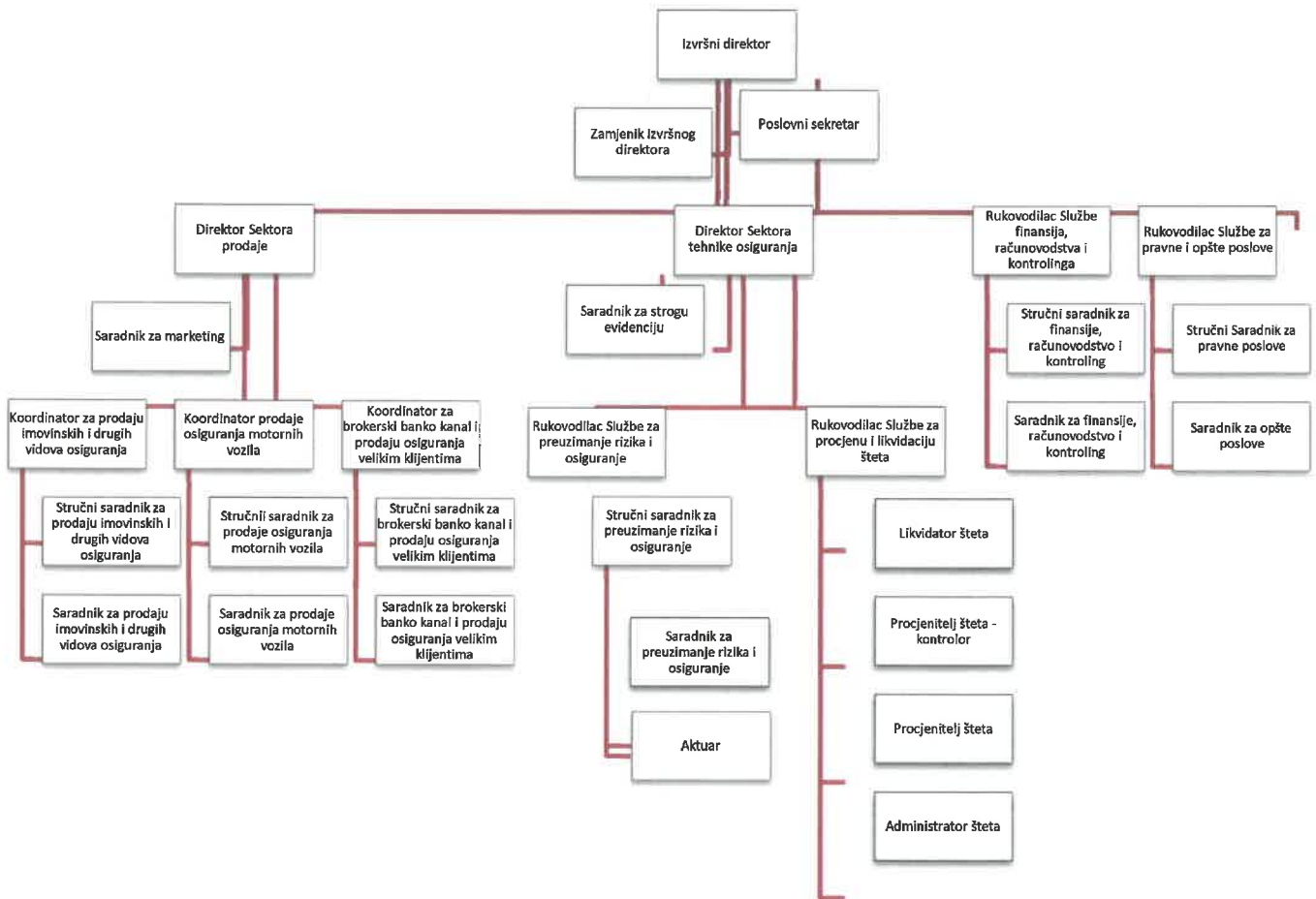
1.3. Zaposleni

Swiss osiguranje pruža svojim klijentima kvalitetne savjete i odličnu uslugu za kompletnu ponudu svojih proizvoda. Iz tog razloga, upravo su zaposleni u Društvu od najvećeg značaja za uspjeh preduzeća i negovo adekvatno pozicioniranje na tržištu.

Na dan 31.12.2019 godine Društvo je imalo 114 zaposlenih što je za 5 više nego u istom periodu prošle godine. Povećanje broja zaposlenih je u skladu sa povećanjem bruto premije osiguranja kao i činjenicom da je razvijanje prodajne mreže podrazumijevalo angažovanje prodavaca sa skraćenim radnim vremenom i promjenljivim naknadama zarada.

Organizacija i sistematizacija Društva je uređena u skladu sa djelatnošću i potrebama poslovanja Društva i povećanim zahtjevima organizacije rada, na način kojim se obezbjeđuje efikasno i kvalitetno obavljanje svih poslova i djelatnosti Društva. S druge strane, Društvo je u obavezi da preduzima mjere koje će doprinosti tehnološkim, ekonomskim i organizacionim unapređenjima Društva.

ORGANIZACIONA ŠEMA

1.4. Poslovne aktivnosti društva

U toku 2019. godine, Društvo je fokus stavilo na ostvarivanje sledećih ciljeva:

- Dalje povećanje ažurnosti u rešavanju i isplati šteta,
- Blagovremeno izvršavanje svih obaveza po osnovu naknade šteta, isplata osiguranih suma i izmirivanje drugih ugovorenih obaveza,
- Povećanje efikasnosti u dijelu upravljanja troškovima poslovanja po svim segmentima: uprava, pribava, troškovi uviđaja i procjene i drugi troškovi sa ciljem njihovog smanjenja,
- Unapređenje sistema internih kontrola, korporativno upravljanje, transparentnost poslovanja.

Redovno se analiziraju i unapređuju opšta akta i akta poslovne politike Društva. Na iste je u toku godine ovlašćeni aktuar Dr Jelena Kočović, dala pozitivno mišljenje.

Interna revizija provodi stalnu i sveobuhvatnu kontrolu svih aktivnosti iz poslovanja Društva.

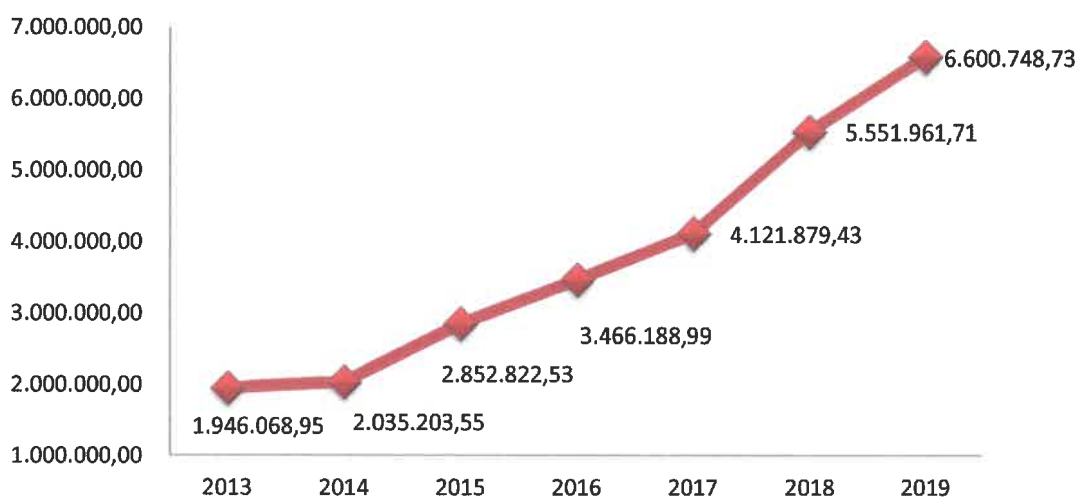
1.5. Tržište osiguranja u Crnoj Gori

Na crnogorskom tržištu trenutno posluje 9 društava za osiguranje. Poslovima neživotnih osiguranja bavi se pet društava. Ukupna obračunata bruto premija neživotnog osiguranja za period 01. januar – 31. decembar 2019. godine iznosila je cca 77mil. €, što predstavlja rast od 8,38% u odnosu na prethodnu godinu.

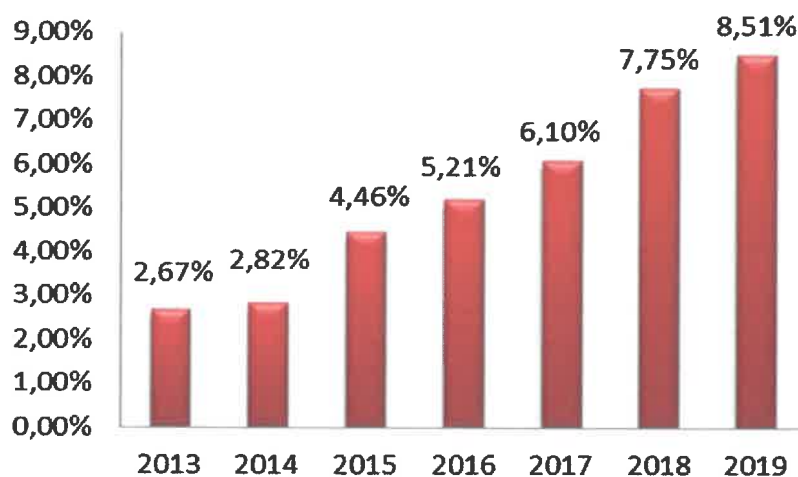
DRUŠTVO ZA OSIGURANJE	Brutopremija		Index	Udio	
	2018	2019	2019/2018	2018	2019
Lovcen osiguranje	30.722.331	33.113.852	107,78	42,91%	42,67%
Sava osiguranje	12.804.286	13.758.703	107,45	17,88%	17,73%
Swiss osiguranje	5.551.962	6.600.749	118,89	7,75%	8,51%
Generali osiguranje Montenegro	11.058.600	11.819.203	106,88	15,44%	15,23%
Uniqa nezivotno osiguranje	11.464.985	12.307.374	107,35	16,01%	15,86%
Ukupno	71.602.164	77.599.881	108,38	100,00%	100,00%

Naredni grafikoni pokazuju kretanje portfelja i tržišnog učešća Društva od 2013. do 2019.godine.:

Portfelj Swiss osiguranja

Tržišno učešće Swiss Osiguranja

U cilju prilagođavanja novom regulatornom okviru Solventnost 2, što je jedna od obaveza u procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji u okviru poglavlja 9 – Finansijske usluge, prihvaćena je inicijativa Agencije za nadzor osiguranja za zajednički rad sa predstavnicima tržišta u okviru radne grupe za izradu novog Zakona o osiguranju, kojim će novi regulatorni okvir biti implementiran u Crnoj Gori.

Takođe, imajući u vidu potrebu za daljim snaženjem kulture osiguranja u Crnoj Gori, kao i boljoj informisanosti građana o prednostima osiguranja, dogovoreno je partnerstvo na relaciji Agencija za nadzor osiguranja – Nacionalni biro osiguravača – društva za osiguranje, u cilju izrade strateškog dokumenta, koji će definisati generalne ciljeve i aktivnosti na dostizanju tih ciljeva, nakon čega treba da uslijedi implementacija strategije..

Crnogorsko tržište osiguranja podliježe redovnim kontrolama regulatornog organa, Agencije za nadzor osiguranja. Između ostalog, predmet njihovih kontrola je i usklađenost načina rada društava za osiguranje sa pravnom regulativom kojom se uređuju poslovi osiguravajućih društava u Crnoj Gori.

Prethodnu godinu karakterišu učestalije posredne i neposredne kontrole Agencije za nadzor organa, te je tako i Swiss Osiguranje bilo predmet iste.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

2.1. Analiza strukture aktive i pasive

2.1.1 Struktura aktive

POZICIJA	I z n o s	
	31.12.2019	31.12.2018
1. Nematerijalna imovina	33.785,05	33.493,93
2. Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	1.052.592,00	981.882,44
3. Dugoročna finansijska ulaganja	4.184.052,99	2.817.576,72
4. Kratkoročna finansijska ulaganja	1.834.326,30	1.735.121,33
5. Kratkoročna sredstva	1.683.332,87	1.565.743,75
6. Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	358.063,01	235.852,40
7. Aktivna vremenska razgraničenja	982.844,25	858.929,99
8. Odložena poreska sredstva	3.510,77	5.211,08
UKUPNA AKTIVA	10.132.507,24	8.233.811,64

Građevinski objekti Društva dijele se prema namjeni na poslovne nekretnine (za obavljanje sopstvene djelatnosti) i investicione nekretnine (dugoročna fin.ulaganja).

Građevinski objekti se evidentiraju po tržišnoj vrijednosti dobijenoj na osnovu procjene ovlaštenog procjenjivača i u skladu sa MRS 16 i 40. Nezavisna procjena građevinskih objekata izvršena je od strane ovlaštenog procjenitelja (Zoran Filipović) na dan 28. decembar 2018. godine, metodom tržišne vrijednosti.

Obrtna sredstva na dan 31.12.2019. godine iznose 3.875.722,18€ i veća su u odnosu na prošlogodišnja za 9,59%. U strukturi obrtne imovine najviše su zastupljena kratkoročna finansijska ulaganja od 1.834,326,30€ koja su za 5,72% veća u poređenju sa prošlom godinom. Kratkoročna sredstva od 1.683.332,87€, su veća u odnosu 2018.godinu za 7,51%, dok se udio reosiguravača u tehničkim rezervama povećao za 51,82% u odnosu na 31.12.2018.godine.

2.1.2 Struktura pasive (izvori sredstava)

KAPITAL

POZICIJA	Iznos	
	31.12.2019	31.12.2018
1. Osnovni kapital	3.000.003,17	3.000.003,17
2. Rezerve	675.640,41	473.170,94
3. Rezervisanja	4.825.885,93	3.917.915,05
4. Kratkoročne obaveze	1.285.215,16	821.400,87
5. Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja	270.264,92	21.315,88
6. Pasivna vremenska razgranicenja	75.497,65	5,73
UKUPNA PASIVA	10.132.507,24	8.233.811,64

Društvo je dužno osigurati stalno raspolaganje odgovarajućim kapitalom u skladu sa obimom i vrstom poslova osiguranja koje obavlja.

U skladu sa zakonskim odredbama visinu kapitala i garantnog kapitala Društvo izračunava tromjesečno sa stanjem na poslednji dan tekućeg obračunskog perioda. Društvo ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti:

- Kapital Društva veći je od margine solventnosti za 1.189.389,06€
- Garantni kapital je veći od iznosa akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju za 439.389,06€
- Garantni kapital je veći od 1/3 margine solventnosti za 2.689.389,06€

Na dan 31.12.2019. godine Društvo ispunjava sve uslove kapitalne adekvatnosti i ima kapital u iznosu od 3.000.003,17€, raspoređen na 562.317 akcije nominalne vrijednosti 5,34€. Sve akcije su obične i svaka daje pravo na 1 (jedan) glas na Skupštini Društva.

Sve akcije su uplaćene u cjelosti, slobodno su prenosive i vode se u sistemu Centralno Klirinškog Depozitarnog Društva.

Ukupni kapital Društva iznosi 3.675.643,58 € i porastao je za 5,83% u odnosu na 2018 godinu. U strukturi pasive kapital učestvuje sa 36,28%.

Navedeno upućuje da je u odnosu na trenutni nivo poslovne aktivnosti, Kapital na dovoljnom nivou i da Društvo nema ograničenja u ovoj kategoriji u odnosu na mogućnosti daljeg poslovnog rasta.

UKUPAN KAPITAL	2018	2018	Index
			2019/2018
1. Osnovni kapital – akcijski	3.000.003,17	3.000.003,17	100,00
2. Rezerve iz dobiti	39,17	39,17	100,00
3. Revalorizacione rezerve	-	-	-
4. Prenesena i neraspoređena dobit/gubitak (+/-)	675.601,24	473.131,77	142,79
	3.675.643,58	3.473.174,11	105,83

TEHNIČKE REZERVE

U skladu sa Zakonom o osiguranju formirane su tehničke rezerve Društva, koje na dan 31.12.2019. godine iznose 4.825.885,93€ i veće su nego u istom periodu prošle godine za 23,17%.

U tehničkoj rezervi u kontinuitetu najveće učešće ima prenosna premija 65,02%. Društvo je sprovedelo test adekvatnosti prenosne premije (LAT), po vrstama osiguranja na datum 31.12.2019. godine. Sprovedeni test adekvatnosti prenosne premije (LAT), ukazao je na potrebu formiranja rezerve za neistekle rizike u iznosu od 31.692,78€, što je za 153,48% veće u odnosu na 31.12.2018.godine (promjena: 19.189,50€). U posmatranom periodu u tehničkim rezervama učešće od 34,32% bilježe rezervisane štete i njihov iznos je veći za 27,65%, u odnosu na 2018-tu godinu, dok je iznos prenosnih premija veći za 20,32% što je posledica povećanog obima prodaje i rasta premije.

TEHNIČKA REZERVA	2018		2017		Index
	Iznos	%	Iznos	%	2019/2018
Prenosne premije	3.137.751,08	65,02%	2.607.734,15	66,56%	120,32
Rezervisane štete	1.656.442,07	34,32%	1.297.677,62	33,12%	127,65
Rezerve za neistekle rizike	31.692,78	0,66%	12.503,28	0,32%	253,48
Ukupno	4.825.885,93	100,00%	3.917.915,05	100,00%	123,17

2.1.3 Prihodi od deponovanja i ulaganja sredstava tehničke rezerve

Društvo u skladu sa zakonskom regulativom i aktima poslovne politike, plasira sredstva tehničke rezerve, sa ciljem ostvarivanja što boljih prinosa, većom disperzijom rizika, obezbjeđujući sigurnost i raspoloživost sredstava za izmirivanje svih očekivanih i neočekivanih obaveza. Prihodi od deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi veći su za 27,08% odnosu na prethodnu godinu..

DEPONOVANJE I ULAGANJE SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERVU

Formirana sredstva tehničke rezerve na dan 31.12.2019. godine Društvo je u potpunosti plasiralo u oblike ulaganja predviđene zakonskim i podzakonskim aktima.

Društvo je u toku 2019. godine održavalo već uložena sredstva i ulagalo nova slobodna sredstva u raspoložive finansijske instrumente, poštujući prije svega načela sigurnosti ulaganja, tržišnosti, isplativosti i likvidnosti. Društvo je u toku 2019. godine uvećalo ulaganje u obveznice izdate od strane Ministarstva finansija Vlade Crne Gore za 114,91%.

	2019		2018		Index
TEHIČKA REZERVA	4.825.885,93		3.917.915,05		2019/2018
Ulaganje u akcije	59.917,90	1,24%	95.170,00	2,43%	62,14
Ulaganje u obveznice	2.352.505,29	48,75%	1.995.931,38	50,94%	214,91
Depoziti kod banaka	2.063.055,44	42,75%	1.610.749,97	41,11%	129,75
Poslovni račun	117.382,26	2,43%	76.007,90	1,94%	172,88
Udio reosiguravača u tehničkoj rezervi	358.063,01	7,42%	235.852,40	6,02%	627,01
Nekretnine	251.250,00	5,21%	281.145,52	7,18%	89,28
Ukupno uloženo	5.202.173,90	107,80%	4.294.857,17	109,62%	163,21

Ukupna ulaganja u akcije su niža za 37,86% u odnosu na prethodnu godinu a na pad ove vrste ulaganja uticala je cijena akcije na tržištu i umanjene veijednosti akcija PG Brokera. Nekretnine su manje u odnosu na isti period prošle godine jer je Društvo izvršilo procjenu poslovnog prostora (Ul.Novaka Miloševa 6/II) namijenjenog za prodaju (investiciona nekretnina.)

Pokrivenost tehničkih rezervi sa 107,80% propisanim oblicima aktive ukazuje da Swiss osiguranje ima pouzdanu materijalnu osnovu poštovanja osnovnih interesa klijenata.

KRATKOROČNE I DUGOROČNE OBAVEZE

Dugoročne obaveze iznose 270.264,92€ i odnose se na obaveze po osnovu finansijskog lizinga (30.345€) i obavezu prema Komercijalnoj banci AD po Ugovoru o kreditu za tekuću likvidnost (217.317€), dok su kratkoročne obaveze Društva na dan 31.12.2019.godine 1.285.215,16€, i u odnosu na potraživanja su manja za 17,60%:

Kratkorocne i dugorocne obaveze	2019	2018	Index 2019/2018
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	-	-	
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	449.191,42	353.986,62	126,90
Kratkoročne obaveze za udjele u iznosima šteta	1.624,21	1.624,21	100,00
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	103.216,45	80.915,76	127,56
Kratkoročne obaveze iz finansiranja	575.996,45	212.365,40	271,23
Kratkoročne obaveze prema zaposlenima	41.968,81	39.886,25	105,22
Druge kratkoročne obaveze i izvedeni finansijski instrumenti	113.217,82	132.622,63	85,37
Dugorocne druge finansijske obaveze	270.264,92	21.315,88	1267,90
UKUPNO	1.555.480,08	842.716,75	184,58

Društvo sve svoje obaveze po svim osnovama, isplaćuje uredno, po dospijeću i bez kašnjenja.

2.2. Prihodi i rashodi

2.2.1 Prihodi

OBRAČUNATA PREMIJA

U poslovnoj 2019. godini ukupna bruto premija osiguranja ostvarena je u iznosu od 6.600.748,73€ što je za 18,89% više u odnosu na prethodnu godinu. Potrebno je naglasiti da je Društvo tokom 2019. kao i prethodnih godina, stavilo poseban naglasak na razvoj prodajne mreže, pri tome posebno vodeći računa o likvidnosti poslovanja i korektnom sistemu isplate šteta.

Najveće učešće u bruto premiji imaju sledeće vrste osiguranja: Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila (64,05%) i Osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja (16,77%)

U odnosu na 2018. godinu bruto premija je viša kod svih vrsta osiguranja.
Prikaz obračunate premije po vrstama osiguranja:

Vrsta osiguranja	Bruto premija				Index
	2019	%	2018	%	
*Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1.106.881,94	16,77%	798.400,42	14,38%	138,64
*Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	174.819,63	2,65%	101.505,81	1,83%	172,23
*Osiguranje motornih vozila	533.355,41	8,08%	393.135,72	7,08%	135,67
*Osiguranje robe u prevozu	13.694,09	0,21%	12.210,00	0,22%	112,15
*Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	280.684,38	4,25%	272.369,44	4,91%	103,05
*Ostala osiguranje imovine	160.013,91	2,42%	131.989,95	2,38%	121,23
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	4.227.842,07	64,05%	3.804.048,88	68,52%	111,14
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovnih objekata	4.395,01	0,07%	2.353,88	0,04%	186,71
*Ostala osiguranja od odgovornosti	21.085,63	0,32%	18.629,72	0,34%	113,18
*Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	34.335,12	0,52%	3.513,04	0,06%	977,36
*Osiguranje pomoci na putu	43.641,54	0,66%	13.804,85	0,25%	316,13
Ukupno	6.600.748,73	100,00%	5.551.961,71	100,00%	118,89

Ukupna premija osiguranja za 2019. godinu u iznosu od 6.600.748,73€ raspoređena je i skladu sa zakonskom regulativom i aktima poslovne politike i to:

- Tehnička premija (za isplatu šteta): 4.935.458,72€ 74,77%
- Preventiva (za prev. i represivne mjere): 100.586,82€ 1,52%
- Režijski dodatak (za pokriće TSO): 1.564.703,19€ 23,70%

FIZIČKI OBIM OSIGURANJA

Najveći broj ugovora o osiguranju zaključen je u sledećim vrstama osiguranja: autoodgovornost, putno osiguranje za vrijeme puta i boravka u inostranstvu i kasko osiguranje.

Najveći rast u fizičkom obimu osiguranja zabilježilo je osiguranje od odgovornosti zbog

upotrebe motornih vozila od 5,16%. Broj ovih vrsta osiguranja je nominalno veći za 2.140 ugovora.

Vrsta osiguranja	2019	2018	2019-2018	2019/2018
	broj osiguranja	broj osiguranja	razlika	Ideks
*Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	1.202	480	722	250,42
*Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	1.835	1.033	802	177,64
*Osiguranje motornih vozila	1.261	999	262	126,23
*Osiguranje robe u prevozu	3	3	-	100,00
*Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	499	431	68	115,78
*Ostala osiguranje imovine	431	324	107	133,02
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	43.598	41.458	2.140	105,16
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe plovniha objekata	79	43	36	183,72
*Ostala osiguranja od odgovornosti	83	71	12	116,90
*Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	10	12	(2)	83,33
*Osiguranje pomoci na putu	2.525	2.062	463	122,45
Ukupno	51.526	46.916	4.610	109,83

Ukupni prihodi Društva veći su za 23,63% u odnosu na 2018-tu godinu, pri čemu su prihodi od premije zabilježili rast od 24,50%.

UKUPNI PRIHODI	2019	2018	2019/2018
I POSLOVNI (FUNKCIONALNI) PRIHODI	5.674.562,44	4.588.019,79	123,68
1. Prihodi od premija osiguranja i saosiguranja	5.422.805,81	4.355.820,58	124,50
2. Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja	251.756,63	232.199,21	108,42
II FINANSIJSKI PRIHODI	127.289,61	104.810,43	121,45
1. Prihodi od deponovanja i ulaganja (investiranja) sredstava TR	122.443,00	96.354,69	127,08
2. Prihodi od deponovanja i ulaganja (investiranja)	4.846,61	8.455,74	57,32
UKUPNO	5.801.852,05	4.692.830,22	123,63

Prenosna premija je dio tehničke rezerve Društva koja se obračunava na bruto premiju po svakoj vrsti osiguranja, u skladu sa normativnim aktima Društva (Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija; Procedura provjere ispravnosti obračuna prenosne premije) i zakonskim propisima, uključujući primljenu prenosnu premiju iz saosiguranja.

Ukupna promjena prenosne premije na dan 31.12.2019. godine iznosi 530.016,93€, dok je na kraju 2018-te isti ovaj parametar iznosio 770.077,00€, procentalno učešće prenosne premije u ukupnoj premiji se povećalo u odnosu na prošlogodišnje učešće i to za 0,57 procentna poena, te sada iznosi 47,54% (2018.godine – 46,97%).

	2019	2018
Obracunata bruto premija	6.600.748,73	5.551.961,71
Prenosna premija	3.137.751,08	2.607.734,15
Ucesce PP/BP	47,54%	46,97%
Promjena prenosne premije	- 530.016,93	- 770.077,00

Raspodjela prenosne premije izvršena je u skladu sa normativnim aktima Društva i zakonskom regulativom.

2.2.2 Rashodi

RIJEŠENE ŠTETE

U periodu 01.01.2019. – 31.12.2019. godine ukupno riješene štete iznose 2.312.634,79€, što je za 36,41% više nego u istom periodu prošle godine. Štete saosiguranja iznose 0,00 €. Ovo je posledica rasta premija i uvećanog preuzetog rizika. Troškovi procjene i likvidacije šteta se iskazuju posebno, i iznose 199.802,08€.

Vrsta osiguranja

	2019		2018		Index 2019/2018	
	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj
*Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	487.596,10	779	320.878,09	553	151,96	140,87
*Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	133.289,51	307	118.953,50	286	112,05	107,34
*Osiguranje motornih vozila	246.131,24	221	193.723,58	176	127,05	125,57
*Osiguranje robe u prevozu	2.148,82	1	-	-	-	-
*Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	29.248,22	35	88.204,08	27	33,16	129,63
*Ostala osiguranje imovine	47.514,16	78	45.473,75	78	104,49	100,00
*Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	1.352.188,91	1.486	926.776,86	1.152	145,90	128,99
*Ostala osiguranja od odgovornosti	556,75	1	-	-	-	-
*Osiguranje pomoci na putu	13.961,08	111	1.369,75	8	1.019,24	1.387,50
Ukupno	2.312.634,79	3.019	1.695.379,61	2.280	136,41	132,41

ISPLAĆENE ŠTETE

Ažurnost u isplati šteta na 31.12.2019. godine iznosi 100%. Prosečan vremenski rok isplate šteta u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine analiziran je na ukupnom nivou posmatrano od datuma likvidacije do datuma isplate štete i iznosi 1,99 dan.

Stepen ažurnosti rešavanja i isplate šteta – ukupno

Sifra	Vrsta osiguranja	Broj prenesenih šteta	Broj prijavljenih šteta	Broj šteta u obradi	Broj isplacenih	Broj likvidiranih šteta	Broj odbijenih šteta	Stepen ažurnosti resavanja šteta	Stepen ažurnosti isplate šteta
	1	2	3	4=2+3	5	6	7	8=(5+6+7)/4	9=5/(5+6)
1	Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	12	791	803	667	0	112	97,01%	100,00%
2	Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	0	310	310	262	0	45	99,03%	100,00%
3	Osiguranje motornih vozila	3	220	223	199	0	22	99,10%	100,00%
7	Osiguranje robe u prevozu	0	2	2	1	0	0	50,00%	100,00%
8	Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	1	34	35	29	0	6	100,00%	100,00%
9	Ostala osiguranje imovine	0	78	78	76	0	2	100,00%	100,00%
10	Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	35	1505	1540	1339	0	147	96,49%	100,00%
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	0	1	1	1	0	0	100,00%	100,00%
18	Osiguranje pomoci na putu	1	110	111	110	0	1	100,00%	100,00%
	UKUPNO	52	3051	3103	2684	0	335	97,29%	100,00%

REZERVISANE ŠTETE

Rezervisanje šteta, za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete, izvršeno je na osnovu aktuelnog "Pravilnika o bližim kriterijumima I načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete". Na dan 31.12.2019. godine Društvo je izvršilo rezervaciju šteta po svim vrstama osiguranja u skladu sa zakonskim propisima i aktima poslovne politike Društva.

Na kraju obračunskog perioda rezervisano je 85 prijavljenih šteta (jedna šteta iz saosiguranja).

Ukupan iznos rezervisanih nastalih prijavljenih, a do kraja obračunskog perioda neriješenih šteta na dan 31.12.2019. godine iznosi 452.896,81€, bez iznosa rezervacije troškova. Rezervacija troškova nastalih prijavljenih šteta iznosi 40.533,61€, te ukupan iznos rezervisanih nastalih prijavljenih a do kraja obračunskog perioda neriješenih šteta na dan 31.12.2019. godine iznosi 493.429,42€.

Rezervacija za štete po reosiguranim rizicima iznosi 7.725,75€.

Po aktivnom poslu saosiguranja rezervisano je jedna šteta u iznosu 1,00€.

Štete u redovnom postupku učestvuju sa 23,81% po broju i 24,42% po rezervisanom iznosu.

U odnosu na prethodnu godinu rezervisane prijavljene štete (bez troškova) bilježe rast za 250.465,81€, odnosno za 123,73%.

Vrsta osiguranja	2019		2018		Index	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	2019/2018	
					Broj	Iznos
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	24	48.210,00	12	21.700,00	200,00	222,17
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	3	1.500,00	0	-		
Osiguranje motornih vozila	2	15.451,50	3	35.000,00	66,67	44,15
Osiguranje robe u prevozu	1	5.750,00	0	-		
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	0	-	1	1.000,00	0,00	0,00
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	54	381.984,31	35	143.410,00	154,29	266,36
Ostala osiguranja od odgovornosti	1	1,00	1	1,00	100,00	100,00
Osiguranje pomoci na putu	0	-	1	1.320,00	0,00	0,00
Ukupno	85	452.896,81	53	202.431,00	160,38	223,73

EFIKASNOST REŠAVANJA ŠTETA

U toku 2019. godine u obradi je bilo 3.103 zahtjeva za naknadu stete, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine više za 33%. Riješeno je 3.019 predmeta, odnosno 97% ukupno prijavljenih šteta.

Pregled efikasnosti u rješavanju šteta:

OPIS	2019	2018	Index 2019/2018
I REZERVISANE STETE			
Broj rezervisanih šteta na početku perioda	52	41	126,83
Broj riješenih šteta od rezervisanih šteta	38	31	122,58
Broj odbijenih šteta	12	6	200,00
Broj placenih šteta	26	25	104,00
Broj neplacenih šteta	-	-	
Broj neriješenih od rezervisanih šteta	14	10	140,00
% riješenih šteta od rezervisanih	73%	76%	96,65
II STETE IZ TEKUCEG PERIODA			
Broj prijavljenih šteta tekućeg perioda	3.051	2.292	100,00
Broj riješenih šteta tekućeg perioda	2.981	2.250	100,00

Broj odbijenih šteta	323	289	100,00
Broj placenih šteta	2.684	1.961	100,00
Broj neplacenih šteta	-	-	
Broj nerijesenih šteta iz tekuće godine	70	42	100,00
% riješenih šteta iz tekuće godine	98%	98%	100,00
III UKUPNO STETE U OBRADI			
Broj šteta u obradi	3.103	2.333	133,00
Broj riješenih šteta	3.019	2.281	132,35
Broj odbijenih šteta	335	295	113,56
Broj placenih šteta	2.710	1.986	136,46
Broj neplacenih šteta	-	-	
Broj nerijesenih šteta	84	52	161,54
% riješenih šteta	97%	98%	99,51

MJERODAVNI TEHNIČKI RACIO

Radi dobijanja potpunije slike rezultata Društva u osnovnoj djelatnosti posebno treba razmotriti ostvareni tehnički rezultat koji pokazuje odnos između likvidiranih šteta i tehničke premija obračunate u tekućem periodu.

Bruto mjerodavan tehnički racio u 2019. godini iznosi 44,55% i kreće se od 1,84% kod Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti do 92,31% kod dobrovoljno zdravstvenog osiguranja.

Bruto mjerodavan tehnički racio na dan 31.12.2019. g.:

Vrsta osiguranja

	2019	2018
Osiguranje lica od posljedica nesrećnog slučaja	70,13%	45,63%
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	92,31%	125,33%
Osiguranje motornih vozila	45,05%	64,33%
Osiguranje robe u prevozu	50,24%	0,00%
Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti	1,84%	73,01%
Ostala osiguranje imovine	34,30%	53,47%
Osiguranje od odgovornosti zbog upotrebe motornih vozila	39,50%	32,80%
Ostala osiguranja od odgovornosti	5,27%	-4,30%
Osiguranje pomoci na putu	79,19%	36,05%
Ukupno	44,55%	40,78%

Ukupni rashodi Društva veći su za 24,32% u odnosu na rashode prethodne godine. Troškovi sprovođenja osiguranja bilježe rast od 21,42%. U okviru poslovnih rashoda koji su na ukupnom nivou veći za 29,27%, troškovi rashoda naknada šteta bilježe rast od 38,15%, ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja, bilježe pad i to za 8,10%.

Procentualno učešće prihoda ostvarenih iz bruto regresnih potraživanja u obračunatim naknadama za štete se smanjilo za 1,45 procentnih poena. Apsolutna razlika ostvarenih prihoda iz bruto regresnih potraživanja iznosi 19.508,55€.

UKUPNI RASHODI	2019	2018	2019/2018
1. POSLOVNI (FUNKCIONALNI) RASHODI	2.996.296,19	2.317.834,62	129,27
2. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA	2.444.884,54	2.013.514,18	121,42
3. FINANSIJSKI RASHODI	107.500,55	131.899,06	81,50
UKUPNO	5.548.681,28	4.463.247,86	124,32

TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

Troškovi sprovođenja osiguranja dijele se na: troškove pribave, troškove uprave, ostale troškove, a pojedinačno učešće u ukupnim troškovima sprovođenja osiguranja je:

- trošak pribave 77,40 %
- trošak uprave 22,60 %

Troškovi sprovođenja osiguranja za 2019.godinu iznose 2.444.884,54€ i u odnosu na 2018.godinu bilježe rast od 431.370,36€ odnosno veći su za 21,42%.

Međutim, ukoliko se isključe uticaji razgraničenja troškova pribave Društvo je u poslovanju 2019. imalo veće TSO za 245.117,56€ u odnosu na prethodnu godinu.

Društvo je kontinuirano pratilo realizovane troškove pribave, uprave, uvidaja procjene i likvidacije šteta i troškove deponovanja.

Pokrivenost troškova sprovođenja osiguranja režijskim dodatkom u iznosu od 1.564.703,19€ iznosi 64 %. Preostali dio troškova pokriven je najvećim dijelom iz ostalih izvora i to:

Troškovi sprovođenja osiguranja u 2019. godini osim režijskog dodatka pokriveni su i iz ostalih izvora u iznosu od 81.611,09€ tako da nepokriveni dio troškova sprovođenja osiguranja iznosi 798.570,26€ (32,66%).

Troškove pribave čine troškovi: ... provizije, zakupnine, reklame, reprezentacije i bruto zarade radnika koji rade na pribavi osiguranja, kao i ostali troškovi koji nastaju u procesu pribave osiguranja, koji su veći za 415.973,07€ tj. 28,17%, u odnosu na prethodnu poslovnu godinu.

Troškovi uprave su veći za 15.397,29€ odnosno 2,87%, u poređenju sa prethodnom godinom.

Smanjivanje troškova sprovođenja osiguranja na ukupnom nivou i za AO kao dominantnoj vrsti osiguranja kojom se bavi je jedan od značajnijih ciljeva kojim se Društvo kontinuirano bavi. Ne može se zanemariti činjenično stanje koje ukazuje da Društvo, svjesno ozbiljnosti ovog pitanja, preduzima kontinuirano sve moguće mjere i aktivnosti na smanjenju istih, kako na nivou AO, tako i na ukupnom nivou, ali da nema potpunu mogućnost da eliminiše sve tržišne rizike i rizike konkurencije, koji prate ovaj segment, jer su tržišni troškovi pribave veći od zadatih ciljeva Društva.

2.3. Analiza finansijskog položaja i rezultata

Finansijski položaj akcionarskog društva, posmatran sa aspekta predmetnih analiza kvalifikuje se kao *doobar*.

Prethodno iz razloga što finansijska ravnoteža Društva obezbjeđuje sigurnost u održavanju likvidnosti, uzevši u obzir da je zaduženost takva da obezbjeđuje punu nezavisnost Društva i dobru sigurnost njegovih povjerilaca, i jer je Društvo solventno, s obzirom da pri stabilnoj novčanoj jedinici iz finansijskog rezultata značajnije uvećava sopstveni kapital.

Ključni pokazatelji poslovanja:

Opis	2019	2018	Index 2019/2018
Bilans uspjeha			
Ukupni prihodi	5.801.852,05	4.692.830,22	123,63
Bruto premija	6.600.748,73	5.551.961,71	118,89
Ukupni rashodi	5.548.681,28	4.463.247,86	124,32
Rijesene stete	2.312.634,79	1.695.379,61	136,41
Bruto dobit	253.170,77	229.582,36	110,27
Neto dobit	202.469,47	203.191,94	99,64
Bilans stanja			
Ukupna aktiva	10.132.507,24	8.233.811,64	123,06
Kapital i rezerve	3.675.643,58	3.473.174,11	105,83
Tehicke rezerve	4.825.885,93	3.917.915,05	123,17
Ulaganja	6.018.379,29	4.552.698,05	132,19
Pokazatelji rentabilnosti			
ROA (rentabilnost imovine %) neto dobit/aktiva	2,00%	2,47%	80,97
ROE (rentabilnost vlastitog kapitala %) neto dobit/kapital i rezerve	5,51%	5,85%	94,16
Bruto profitna marža (%) bruto dobit/ukupni prihodi	4,36%	4,89%	89,20
Ključni pokazatelji			
Kvota steta (poslovni rashodi/mjerodavna premija)	49,36	48,47	101,83
Kvota troskova (troskovi sprovođenja osig./mjer. premija)	40,27	42,11	95,64
Kombinovana kvota	89,63	90,58	98,95
Pokazatelji ekonomičnosti			
Ekonomičnost ukupnog poslovanja (ukupni prihodi od premije/TSO %)	2,22	2,16	102,53
Ostali pokazatelji			
Broj zaposlenih	40	36	111,11
Ukupna aktiva po zaposlenom	253.312,68	228.716,99	110,75
Ukupni prihodi po zaposlenom	145.046,30	130.356,40	111,27
Bruto premija po zaposlenom	165.018,72	154.221,16	107,00
Dobit po zaposlenom	5.061,74	5.644,22	89,68

* Od 114 zaposlenih 74-oro imaju zaključen ugovor o dopunskom radu.

2.4. Organi Društva

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o osiguranju i Statutom Društva, organi Društva su: Skupština, Odbor direktora, Izvršni direktor, Sekretar i interni revizor. Obaveze i odgovornosti ovih organa utvrđeni su prethodno navedenim aktima.

2.4.1. SKUPŠTINA AKCIONARA DRUŠTVA

Struktura akcionara Društva, na dan 31.12.2019.godine:

	Naziv akcionara	Broj akcija	Iznos (€)	% udjela u kapitalu
1	HP Fjord AD	363.978	1.941.849	64,73%
2	LabovicVukasin	72.057	384.429	12,81%
3		45.776	244.218	8,14%
	Barović Veselin			
4	Vineks KO DOO	33.270	177.498	5,92%
5	Ostali akcionari	47.236	252.008	8,14%
	UKUPNO	562.317	3.000.003	100,00%

U periodu od 1.januara do 31. decembra 2019. godine održana je jedna Redovna sjednica Skupštine akcionara Osiguravajućeg društva "Swiss Osiguranje" A.D. Podgorica. Sjednica je održana 24.04.2019. godine, i na istoj je usvojen sledeći Dnevni red:

- Izbor predsjedavajućeg Sjednice i ovjerivača Zapisnika;
- Usvajanje informacije o jedinstvenom spisku akcionara Društva;
- Usvajanje Zapisnika sa prethodne sjednice Skupštine akcionara;
- Donošenje Odluke o usvajanju finansijskih izvještaja za poslovnu 2018. godinu sa mišljenjem nezavisnog revizora;
- Donošenje Odluke o usvajanju Godišnjeg izvještaja za potrebe nadzora za 2018. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Mišljenja ovlašćenog aktuara o godišnjim finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva sa stanjem na dan 31.12.2018. godine;
- Donošenje Odluke o usvajanju Mišljenja ovlašćenog aktuara o godišnjem izvještaju o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja u 2018. godini;
- Donošenje Odluke o usvajanju Izvještaja o poslovanju za 2018. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Izvještaja o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja za 2018. godinu;
- Donošenje Odluke o usvajanju Godišnjeg izvještaja o radu Interne revizije za 2018. godinu (prilog: Program rada Interne revizije za 2019.godinu);

- Donošenje Odluke o izboru spoljnog revizora za vršenje revizije finansijskih izvještaja za 2019. godinu;
- Donošenje Odluke o prestanku članstva u Odboru direktora Društva dosadašnjim članovima Odbora;
- Donošenje Odluke o izboru članova Odbora direktora Društva (sa ovjerenim izjavama da nije došlo do promjene podataka potrebnih za izdavanje saglasnosti od strane Agencije za nadzor osiguranja ili sa priloženom Saglasnošću Agencije za novog člana Odbora);
- Donošenje Odluke o utvrđivanju visine naknade za rad u Odboru direktora
- Tekuća pitanja/Razno. (napomena za tebe - po tekućim pitanjima nije bilo rasprave jer nije bilo ništa za usvajanje.)

Ne postoje vlasnici hartija od vrijednosti ovog Društva sa posebnim pravima kontrole niti sa ograničenjima prava glasa koja bi se odnosila na ograničenja prava glasa na određeni procenata, broj glasova, perioda ograničenja ostvarivanja prava glasa.

2.4.2. ODBOR DIREKTORA

Članovi Odbora direktora Društva su:

- Tanja Milošević, predsjednik (od 12.07.2019. godine.)
- Predrag Jovanović, član (predsjednik do 12.07.2019. godine.)
- Gorana Pavićević - Četkovic, član (od 12.07.2019. godine.)
- Vukašin Labović, član (do 12.07.2019. godine).

Odbor direktora Društva je tokom 2019. održao 17 redovnih sjednica. Rad Odbora direktora Društva prvenstveno je bio usmjeren na aktivnosti koje su predstavljale realizaciju zadataka i ciljeva utvrđenih strateškim i godišnjim planskim dokumentima. Odbor direktora Društva je redovno razmatrao pitanja relevantna za poslovanje Društva (mjesečne poslovne i finansijske izvještaje, izvještaje o likvidnosti, izvještaje o rizicima, aktivnosti naplaćivanja potraživanja, kao i sve druge izvještaje kojima je obuhvaćeno poslovanje Društva.) Takođe, Odbor je po potrebi vršio usvajanje tarifa i uslova za osiguranje i njihovo usklađivanje sa uslovima na tržištu osiguranja, kao i usvajanje drugih akata poslovne politike Društva.

Izvršni direktor:

- Ivan Lero

Sekretar Društva:

- Ivan Lero

Interni revizor:

- Branko Zogović

3. INFORMACIJE O ULAGANJIMA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE OKOLINE

U toku 2019.godine Društvo nije imalo ulaganja u cilju zaštite životne sredine.

4. PLANIRANI RAZVOJ ZA 2020.GODINU

Društvo planira u narednom periodu da, širenjem prodajne mreže i posebno razvojem sopstvenih kanala prodaje, poveća volumen premije i time zauzme bolju poziciju na tržištu osiguranja Crne Gore.

- očekujemo rast premije od 10-15% uz zadržavanje structure premije na sličnom nivou;
- nema značajnijih promjena u odnosu sa reosiguravačem;
- projekcija rasta šteta od 15%;
- nastavićemo da jačamo tehničke reserve pa planiramo rast rezervacija za štete bi rasle od 30%;
- radićemo na povećanju efikasnosti i produktivnosti poslovanja pa očekujemo da troškovi sprovođenja osiguranja budu na prošlogodišnjem nivou
- u investicionom dijelu, zbog niskih kamatnih stopa, očekujemo isti prinos kao u prethodnoj godini.
-

5. ANALIZA BONITETA - Z-SCORE

Postoje brojni modeli koji se u savremenim uslovima poslovanja koriste za ocjenu kreditnog boniteta i predviđanje vjerovatnoće stečaja preduzeća. Jedan od tih modela jeste i Altmanov Z - score model. Na osnovu prilagođavanja originalnog modela predviđanja vjerovatnoće stečaja, koji je primjenljiv samo na preduzeća čijim se akcijama trguje na organizovanom tržištu, nastao je modifikovan model primenljiv na preduzeća čijim se akcijama ne trguje na organizovanom tržištu. Altmanov model je danas opšte prihvaćen model koji služi za predviđanje bankrota preduzeća. Zasniva se na analizi bilansa preduzeća.

Postoje 3 raspona vrijednosti koje preduzeće svrstavaju u:

- pred bankrotom $Z\text{-score} < 1,82$
- rizično $1,82 < Z\text{-score} < 2,99$
- uspješno $Z\text{-score} > 2,99$

Z-SCORE					
Redni broj	Pozicija	2019	2018	2017	2016
1	Ukupna sredstva	9.774.444,23	7.997.959,24	6.785.030,23	6.150.854,19
2	Tekuća imovina	4.500.503,42	4.159.795,07	3.186.493,75	3.378.911,22
3	Stalna imovina	5.270.430,04	3.832.953,09	3.598.536,48	2.771.942,97
4	Obrtni kapital (2-3)	-769.926,62	326.841,98	-412.042,73	606.968,25
5	X1 (4/1)	-0,08	0,04	-0,06	0,10
6	Zadržani (neraspoređeni) dobitak	675.601,24	473.131,77	269.939,83	97.370,06
7	X2 (6/1)	0,07	0,06	0,04	0,02
8	Zarada prije odbitka kamata i poreza na dobitak	233.381,71	256.670,99	-27.636,00	-3.271,05
9	X3 (8/1)	0,02	0,03	0,00	0,00
10	Kapital	3.675.643,58	3.473.174,11	3.292.854,07	3.237.024,58
11	Obaveze	270.264,92	21.315,88	132.225,69	53.299,34
12	X4 (10/11)	13,60	162,94	24,90	60,73
13	Prihodi od prodaje	5.422.805,81	4.355.820,58	3.505.070,00	2.708.700,07
14	X5 (13/1)	0,55	0,54	0,52	0,44

Z-SCORE	8,80	98,55	15,43	37,02
----------------	-------------	--------------	--------------	--------------

2019
<i>Finansijski uspješno i zdravo preduzeće, visokih kreditnih performansi.</i>

2018
<i>Finansijski uspješno i zdravo preduzeće, visokih kreditnih performansi.</i>

2017
<i>Finansijski uspješno i zdravo preduzeće, visokih kreditnih performansi.</i>

2016
<i>Finansijski uspješno i zdravo preduzeće, visokih kreditnih performansi.</i>

6. ZAVISNA PRAVNA LICA

Društvo je dana 18.01.2017.godine, danom registracije u CRPS postalo jedini osnivač sa udjelom od 100% u Društva: Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica i Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss plus“ D.O.O. Podgorica.

Osnivački udio za Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, promet roba i usluga „Smokva“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 440.000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 479.600Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 252 od 16.01.2017.

Osnivački udio za Društvo za zastupanje u osiguranju „Swiss plus“ D.O.O. Podgorica je kupljen za iznos od 10.000 Eur bez poreza, odnosno za ukupan iznos od 10.900 Eur sa svim troškovima, taksama i porezima u skladu sa članom 15. Ugovora o ustupanju osnivačkog uloga 253 od 16.01.2017.

7. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

- Hartije od vrijednosti (osnovne)

Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju u zemlji

Izdavalac	ISIN	Kolicina	Nominalna vrijednost	Jedinicna cijena na dan	Ukupna cijena na dan	Udio u kapitalu (u %)	Udio u glasackim pravima (u %)	Knjigovodstvena vrijednost na dan
				31.12.2019	31.12.2019			31.12.2019
INSM	MEINSMR A1HN4	104	16.113,44	32,0000	3.328,00	0,0272	0,0272	3.328,00
ULRI	MEULRIRA 1UL4	369	14.575,68	3,3000	1.217,70	0,0242	0,0242	1.217,70
KAPG	MEKAPGR A1PG3	3633	18.350,28	0,0020	7,27	0,0342	0,0342	7,27
NKBA	MENKBAR A0PG2	288	36.812,16	32,4000	9.331,20	0,0702	0,0702	9.331,20
TECG	METECGRA 8PG0	4814	12.612,73	1,3100	6.306,34	0,0101	0,0101	6.306,34
EUR-zatvoreni	MEEURFRA 2PG4	70000	46.900,00	0,0065	455,00	0,0257	0,0257	455,00
ZICG	MEZICGRA 1PG3	1634	4.875,35	0,1410	230,39	0,0010	0,0010	230,39
POBR	MEPOBR A1PG5	74	18.500,00	933,0000	69.042,00	14,6800	14,6825	39.042,00
Hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju u inostranstvu								
Izdavalac	ISIN	Kolicina	Nominalna vrijednost	Jedinicna cijena na dan	Ukupna cijena na dan	Udio u kapitalu (u %)	Udio u glasackim pravima (u %)	Knjigovodstvena vrijednost na dan
				31.12.2019	31.12.2019			31.12.2019
DNREM	RSDNVRE6 6231	192		115,2391	22.187,52	0	0,2368	22.187,52
Ukupno	82.105,42							

Dužničke hartije od vrijednosti - obveznice

Izdavalac	ISIN	Kolicina HOV	Nominalna vrijednost	Datum kupovine	Datum dospjeca	Kupovna cijena	Stopa prinosa	Knjigovodstvena vrijednost na dan 31.12.2019.
Crna Gora	XS1205717702	1	250.000,00	18.3.2015	18.3.2020	249.165,47	5,01%	249.165,47
Crna Gora	XS1377508996	1	250.000,00	10.3.2016	10.3.2021	249.108,22	5,875%	249.108,22
Crna Gora	XS1377508996	1	350.000,00	10.3.2016	3.10.2021	437.190,75	3,553%	372.856,21
Crna Gora	XS1377508996	1	200.000,00	28.8.2017	10.3.2021	223.507,67	3,003%	216.511,28
Crna Gora	XS1807201899	1	400.000,00	01.7.2018	21.4.2025	401.810,96	3,415%	403.620,01
Crna Gora	XS1807201899	1	500.000,00	11.9.2018	21.4.2025	510.953,77	3,228%	513.304,16
Crna Gora	XS1807201899	1	274.000,00	3.10.2019	3.10.2029	269.715,06	2,80%	269.715,06
Crna Gora	XS1807201899	1	100.000,00	3.10.2019	3.10.2029	100.157,36	2,60%	100.157,36
		8	2.324.000,00			2.441.609,26		2.352.505,29

• **Hartije od vrijednosti (izvedene)**

Depoziti kod komercijalnih banaka	Dospjeće	Kamatna stopa %	Iznos
Addiko Bank, Podgorica	29.11.; 25.12.2018.; 27.6.; 30.7.2019	1,50 do 1,80	700.000,00
Komercijalna banka AD, Budva	30.04.2020	1,25	560.000,00
Hipotekarna banka AD, Podgorica	29.9.2018.; 11.07; 27.9. i 31.12.2019	0,20 do 0,75	803.055,44
Stanje na dan 31. decembra			2.063.055,44

8. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Obim i priroda transakcija Društva sa povezanim licima u toku 2019. godine pokazuju da se od ukupnih prihoda od povezanih lica u iznosu od 62.558,86€ iznos od 44.958,86€ odnosi na prihod od premije osiguranja a iznos od 17.600,00€ na prihode od kamata na date zajmove. Suprotno, na rashodnoj strani u toku 2019. godine se od ukupnih rashoda od povezanih lica u iznosu od 201.086,42€ na rashode šteta odnosilo svega 2.853,40€ a iznos od 198.232,93€ na naknade članovima odbora direktora, zakup motornih vozila, zakup poslovnog prostora, troškovi reklame, zastupnička provizija

Detaljan prikaz transakcija sa povezanim licima dat je sledećoj tabeli:

Povezana lica	Prihodi od premije osiguranja	Ostali prihodi	Rahodi šteta	Ostali rashodi (licna primanja i naknade...)	Potrazivanja od premije	Ostala potrazivanja	Obaveze
*HP Fjord	25.177,23	-	1.664,68	-	26.576,29	100.000,00	-
*Alpha Invest	-	-	-	-	-	-	-
*Barović Olivera	675,38	-	-	-	532,66	14.990,90	-
*Barovic Veselin	258,45	-	-	-	-	-	-
*Milosevic Tanja	48,80	-	-	6.593,27	120,03	-	-
*Barovic Miloš	-	-	-	-	-	52.080,03	-
*Smokva DOO	10.274,70	17.600,00	-	41.089,20	2.733,84	786.743,07	3.025,00
*Swiss Plus	230,30	-	-	131.885,82	7,00	-	2.591,85
*zaposleni	8.294,00	-	1.188,81	18.664,64	649,80	13.655,00	-
UKUPNO	44.958,86	17.600,00	2.853,49	198.232,93	30.619,62	967.469,00	5.616,85

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

U Društvu se nastoji da se upravljanje rizicima ugradi kao standard u procese upravljanja, planiranja i donošenja odluka. Sam proces upravljanja rizicima ustvari predstavlja proces kontinuiranog identifikovanja i procjene rizika, definisanja mjera za upravljanje rizicima i praćenja njihove realizacije.

U cilju praćenja i upravljanem rizika tokom godine, pripremaju se i dostavljaju Izvršnom direktoru i Odboru direktora razni periodični izvještaji. Takođe, radi efikasnijeg funkcionisanja sistema upravljanja rizicima, Društvo je propisalo i uspostavilo sistem interne kontrole i podjelu dužnosti. Treba napomenuti i to da je, Interna revizija u okviru izvršenih revizija i ostalih aktivnosti tokom 2019.godine, vršila uvid i ocjenu efikasnosti upravljanja rizicima i sistemom internih kontrola.

Takođe, upravljanje rizicima je integrisano u proces planiranja, tj. Finansijski i Strateški plan Društva. U tom smislu, prilikom planiranja za 2020. godinu i strateški period vodilo se računa da:

- Društvo ima dobru likvidnost tj. ima sposobnost blagovremenog isplaćivanja šteta i drugih obaveza Društva.
- Adekvatnost kapitala u skladu sa domaćom regulativom bude na zadovoljavajućem nivou tj. da po osnovu ulaganja i deponovanja finansijskih sredstava Društvo ima prekopokrivenost tehničkih rezervi.
- Društvo zadrži već izgrađenu dobru reputaciju tj. ugled Društva.

U skladu sa domaćom zakonskom regulativom, Društvo je održavalo propisanu adekvatnost kapitala i time svoje rizike u poslovanju u svakom trenutku držalo pod kontrolom. Društvo je u protekloj godini usvojilo i ažuriralo niz pravilnika, procedura i ostalih internih akata u cilju efikasnijeg upravljanja rizicima.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Društvo je u svom poslovanju izloženo sledećim osnovnim vrstama rizika:

- riziku osiguranja,
- tržišnim rizicima,
- riziku likvidnosti,
- kreditnom riziku,

kao i drugim rizicima koji zavise od prirode, obima i složenosti poslovanja društva.

Rizik osiguranja

Rizik osiguranja se odnosi na neizvjesnost poslova osiguranja. Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv. Najznačajnije komponente rizika osiguranja su premijski rizik i rizik neadekvatnih rezervisanja osiguranja. Oni se odnose na adekvatnost premijskih tarifa i adekvatnost rezervisanja u odnosu na obaveze iz osiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja polise, prije nego se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi koji će nastati biti veći od primljenih premija. Društvo upravlja ovim

rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujne vjetrove itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme siguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

Tržišni rizik

Tržišni rizik uključuje valutni rizik, rizik promjene kamatnih stopa i rizik cijena. Celokupan program upravljanja rizikom usmeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora.

Devizni rizik

Društvo je izloženo deviznom riziku koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama. To je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati zbog promjene u kursu stranih valuta. Zvanična valuta u Crnoj Gori je EUR. Obzirom da Društvo većinu transakcija obavlja u EUR, valutni rizik je značajno umanjen.

Kamatni rizik

Rizik kamatnih stopa je rizik promjena u vrijednosti finansijskih instrumenata, a koje nastaju kao rezultat promjena kamatnih stopa na tržištu.

Aktivnosti Društva izložene su riziku od promjene u nivou kamatnih stopa u dijelu kamatonosnih sredstava i obaveza. Ovaj rizik je ograničen budući da sva kamatonosna ulaganja Društva na dan izvještavanja imaju fiksne stope.

Kreditni rizik

Društvo se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeće stavke imovine:

- udio reosiguranja u rezervisanim štetama,
- potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama,
- potraživanja od osiguranika,
- depoziti i dati zajmovi,
- potraživanja od posrednika u osiguranju i ostala potraživanja i
- novac u banci.

Ovaj rizik se definiše kao nesposobnost dužnika u podmirenju dospjelog potraživanja. Društvo upravlja ovim rizikom redovnim pregledima i analizama od strane rukovodstva i redovnim

sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. U posmatranom periodu u Društvu je Samostalna služba za naplatu potraživanja radila na naplati zastarjelih potraživanja. Naplativost potraživanja po polisama se procjenjuje na pojedinačnoj osnovi. Za potraživanja za koja se procijeni da postoji mogućnost nenaplativosti ili nijesu naplaćena u razumnom roku se vrši ispravka vrijednosti.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje kao rezultat finansijskih aktivnosti Društva i upravljanja sredstvima. Ovaj rizik uključuje rizik nesposobnosti finansiranja imovine u odgovarajućim rokovima i kamatama, te rizik nesposobnosti likvidacije imovine po razumnoj cijeni i u odgovarajućim vremenskim razdobljima.

Društvo drži portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti, čime osigurava kontinuirano poslovanje i udovoljavanje zakonskim zahtjevima.

Društvo je likvidno i tokom godine je zadovoljavalo zakonske zahtjeve za plaćanjem šteta na vrijeme. Služba finansija dnevno prati prilive i odlive i radi dnevne, nedjeljne i mjesečne analize. Rizik likvidnosti se uzima u obzir prilikom ocjene uparivanja imovine i obaveza.

Upravljanje kapitalom

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi akcionarima obezbijedilo povraćaj (profit), a ostalim interesnim stranama povoljnosti, i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti (Službeni list Crne Gore 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna metodom premijske osnove i metode osnove šteta.

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti. Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

Rizik novčanog toka

Rizik novčanog toka koji se ispoljava kao rizik (ne)naplate potraživanja od kupaca u ugovorenom roku. Ovaj rizik se povećava ako se neadekvatno i nedosljedno primjenjuju politike u pogledu prioriteta naplate i poštovanja ugovorenih rokova, kao i zbog nenamjenskog trošenja sredstava ili zbog rizika pre)investiranja

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. To zahteva temeljno poznavanje organizacije preduzeća, tržišta na kojem ono posluje, pravnog, društvenog, političkog i kulturnog okruženja u kojem egzistira, kao i zdravo razumijevanje njegovih strateških i operativnih ciljeva, opasnosti i prijetnji povezanih s postizanjem tih ciljeva. Da bi se rizici prepoznali i da bi se pripremilo iznalaženje odluka, potrebne su odgovarajuće strukture i metode identifikovanja rizika.

Društvo u sklopu svojih redovnih i vanrednih aktivnosti koristi sljedeće metode identifikacije rizika

SWOT analiza - je tehnika strategijskog menadžmenta kojom se uocavaju strategijski izbori dovodjenjem u vezu snaga i slabosti preduzeća sa sansama i prijetnjama u eksternom okruženju.

Upitnici - Sastoji se u kritičkom ispitivanju projekta u cilju određivanja vrste i stepena rizika pomoću određenog upitnika. Pomoću ovog metoda procene rizika određuje se kolika je vjerovatnoća da će projekat da pretrpi neuspjeh u pogledu ostvarenja svojih osnovnih ciljeva – tehničkih, vremenskih i troškovnih.

Brainstorming -tehnika grupnog rešavanja problema koja podrazumeva iznošenje spontano nastalih ideja svih članova grupe kako bi se došlo do rešenja problema”, ali isto tako i kao „osmišljavanje ideja od strane jednog ili više pojedinaca sa ciljem rešavanja određenog problema”.

Drvo odlučivanja -Stablo odlučivanja predstavlja tehniku pomoću koje oslikavamo vezu između odluka i rizičnih događaja kako bi se dobila mogućnost za efikasniju i uspešniju kvantifikaciju i analizu projektnog rizika. Analiza odlučivanja pomoću stabla odluke realizuje se kroz sledeće etape: definisanje problema formiranje drveta procena subjektivnih vjerovatnoća mogućih ishoda alternativa kvantifikacija nominalnih vrednosti mogućih ishoda eliminacija grana i izbor alternative.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Swiss osiguranje kao cjelina i njegovi sastavni organizacioni djelovi su obavezni da kreiraju svoje procjene rizika na osnovu istih kriterijuma. Svi odgovorni u pravnom licu i izvan njega su obavezni da izvještavaju o značajnim promjenama postojećih identifikovanih rizika, novim prijetnjama i mogućnostima u skladu sa dinamikom kako nastaju.

Da bi pravno lice efikasno upravljalo rizicima, potrebno je da primijeni novi koncept formiranja Enterprise Risk Management (ERM) ili službu upravljanja rizicima koja zahtijeva integrisano upravljanje finansijskim, operativnim, strateškim i drugim rizicima u skladu sa poslovnom politikom i ostvarenjem kratkoročnih i dugoročnih ciljeva poslovanja.

Osnovni nosioci korporativnog upravljanja i regulatorno-organizacioni okviri njihovog delovanja predstavljaju svi organi Društva, dok poslove nadzora i unutrašnje kontrole vrši formiran individualni organ (interni revizor). Prilikom formiranja oblika nadzornog organa i njegove strukture, Društvo se rukovalo sopstvenim potrebama i mogućnostima, vodeći računa da oblik, veličina i struktura nadzornog organa odgovara realnim potrebama što efikasnijeg obavljanja povjerenih poslova.

U 2018. godini, kao i u predhodnim, osnovni cilj interne revizije je bio da pomogne Društvu da ostvari svoje poslovne ciljeve. Interna revizija, prilikom pregleda poslovanja, kontinuirano skreće pažnju na uočene nedostatke i mogućnost unapređenja procesa, te time pomaže u otkrivanju mogućnosti za efikasno reagovanje na brze promjene u okruženju. Uspostavljanje i održavanje sistema internih kontrola ima ključnu ulogu u procesu upravljanja rizicima, što je od suštinskog značaja za postizanje ciljeva Društva, pa stoga ovaj sistem mora biti ugrađen u postupke upravljanja i rukovođenja, kao trajan proces.

Sa nepristrasnim uvjerenjem o efikasnosti upravljanja rizicima i ocjenom da li se ključnim rizicima pravilno upravlja i da li sistem internih kontrola djeluje uspješno i efikasno, interna revizija ispunjava svoju misiju. Interna revizija daje predloge upravi i rukovodstvu, ali ne odlučuje o poslovnim aktivnostima Društva. Značajan dio vremena, u toku 2018. godine, bio je usmjeren na aktivnostima neformalnog savjetovanja.

O realizaciji Godišnjeg plana rada interne revizije, kao i realizaciji izdatih preporuka, interna revizija je redovno – kvartalno i godišnje, izvještavala Odboru direktora i Izvršnom direktoru Društva.

U Društvu je, dana 16.10.2017. godine, konstituisan Revizorski odbor kao radno tijelo.

Iako Društvo nema usvojen kodeks korporativnog upravljanja, većina načela na kojima je ovaj Kodeks zasnovan se uglavnom primjenjuje u praksi, pa tako i u dijelu politike izvještavanja. Politika izvještavanja je zasnovana na poštovanju važećih propisa, regularnom i pravovremenom izvještavanju o svim informacijama od materijalnog značaja za odlučivanje investitora, brzoj, jednostavnoj i široko dostupnoj informaciji korišćenjem efikasnih sredstava komunikacije sa njihovim korisnicima, istinitosti, sveobuhvatnosti, konzistentnosti i dokumentovanosti informacija. Politika izveštavanja treba omogućava ravnopravan tretman svih potencijalnih korisnika informacija i uspostavlja zabranu selektivnog informisanja pojedinih lica ili grupa korisnika.

 Izvršni direktor
Ivan Lero